

Van: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>
Verzonden: 12-05-2026 11:21
Aan: ibt <ibt@drenthe.nl>
Onderwerp: FW: update IBT Omgevingsrecht

Van: ibt
Verzonden: donderdag 27 februari 2025 14:20
Aan: ibt <ibt@drenthe.nl>
Onderwerp: update IBT Omgevingsrecht

Beste collega van de gemeente,

In de bijlage vind je de 'Update Interbestuurlijk toezicht Omgevingsrecht' (inclusief 2 pdf-bijlagen). Graag ontvangen wij een 'reply' op deze mail, met daarin de naam van de huidige contactpersoon IBT-omgevingsrecht van jouw gemeente.

Vragen of opmerkingen horen wij graag.

Met vriendelijke groeten,

[redacted] & [redacted]
[redacted]
Provincie Drenthe

P.S. Binnenkort ontvang je van ons de gegevensopvraag van dit jaar (dit betreft het VTH-uitvoeringsprogramma 2025 inclusief het onderdeel van de Omgevingsdienst Drenthe, VTH- jaarverslag 2024 plus de zelfevaluatie).

Update Interbestuurlijk toezicht Omgevingsrecht 24/25

Voor u ligt de 'Update interbestuurlijk toezicht Omgevingsrecht 2024/2025'.

Deze update is vooral informatief. Naast een korte stand van zaken van het Interbestuurlijk toezicht wordt ingegaan op actuele zaken en ontwikkelingen.

Achtergrond van deze update

Het interbestuurlijk toezicht (kortweg IBT) is de toezichttaak die de provincie heeft ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. IBT draagt bij aan een gezonde democratie en een effectief bestuur. Jaarlijks informeert het college van Gedeputeerde Staten hierover de gemeentelijke colleges van B&W via een integraal overzicht met daarin alle 6 IBT-domeinen. Op basis van dat overzicht wordt het toezichtregime nader bepaald. Naast het integraal overzicht IBT (kleurentabel met toelichting dat is afgestemd met de gemeentelijke IBT-coördinatoren), presenteren wij hier een update specifiek gericht op het onderdeel Omgevingsrecht. Over de invulling is met de gemeentelijke contactpersonen ambtelijk overleg geweest. De status van het overzicht in deze nieuwsbrief is met name informatief en adviserend.

Aan deze mail zijn twee bijlagen toegevoegd die van nut kunnen zijn bij de beleidsmatige uitvoering van het gemeentelijke VTH-takenpakket:

1. Handreiking regionale beleidscyclus.
2. Kwaliteitscriteria 3.0 (inwerkingtreding per 01/01/2025)

Resultaten Drentse gemeenten op het domein Omgevingsrecht:

Gemeente	Score	Opmerking
Aa en Hunze		De informatie is compleet. Verslag en programma geven een duidelijk beeld van de activiteiten. Tijdigheid van aanleveren is een aandachtspunt.
Assen		De informatie is compleet. Verslag en programma geven een helder beeld van de activiteiten. Tijdigheid van aanleveren is een aandachtspunt.
Borger-Odoorn		De gevraagde informatie is compleet. Informatief VTH-programma!
Coevorden		De gevraagde informatie is volledig aangeleverd, Het gepresenteerde VTH-jaarverslag is zeer informatief.
De Wolden		De gevraagde informatie is compleet. Het jaarverslag VTH is informatief vormgegeven.
Emmen		De gevraagde informatie is compleet. Aandachtspunt is het tijdig aanleveren van deze gegevens.
Hoogeveen		De informatie is compleet.
Midden-Drenthe		De informatie is compleet.
Meppel		Geen informatie ontvangen. Daarom geen beoordeling mogelijk. Vanaf 2025 verscherpt toezicht (*)
Noordenveld		De informatie is compleet. Aandachtspunt is het tijdig aanleveren van de gegevens.
Tynaarlo		Tijdigheid en inhoud van de informatievoorziening is een verbeterpunt voor 2025.
Westerveld		De informatie is compleet. Aandachtspunt is de tijdigheid van het aanleveren.

INHOUD

- Achtergrond van deze update
- Actuele ontwikkelingen: agenda van de toekomst IBT
- Thema onderzoek gezamenlijke provincies 2024
- Aandachtspunten en signalen in Drenthe/Rondje gemeenten

In het algemeen:

- Is de kwaliteit van de jaarprogramma's de laatste jaren verhoogd.
- Zijn de jaarverslagen toegankelijker/leesbaarder geworden voor een breder publiek.
- Wordt er in de jaarverslagen meer ingegaan op trends en ontwikkelingen.
- Is het vinden van gekwalificeerde medewerkers een blijvend knelpunt voor veel gemeenten en de OD Drenthe.
- Is de kwaliteit van de stukken(stroom) niet organisatorisch geborgd en (te) vaak persoonsafhankelijk.

Actuele ontwikkelingen: agenda van de toekomst IBT.

En belangrijke trend in het interbestuurlijk toezicht is de open en constructieve dialoog tussen toezichthouder en toezichtontvanger. Hierdoor is bij knelpunten een meer maatwerk-aanpak met advies mogelijk. Ook in Drenthe zal in deze aanpak meer worden geïnvesteerd. Dit sluit aan bij het 'Actieplan agenda toekomst van het toezicht'. Uniformiteit en maatwerk (risicogericht) zijn de uitgangspunten.

De hoofdlijnen zijn:

- Versterken en verbinden horizontale controle en verticaal toezicht: de raad beter in positie,
- Beter voeren van een dialoog: hierdoor een positieve bijdrage aan toezicht mogelijk,
- Beter leren via toezicht: komen tot benchmarks,
- Uniformeren uitvoering toezicht: bepalen van diverse toezichtdomeinen/Wet digitale overheid,
- Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's: bepalen van risico's en hierop inzetten.

Thema onderzoek gezamenlijke provincies 2024

Vanuit het IPO (Interprovinciale overleg) is er voor gekozen om te komen tot (meer) uniform landelijk thema-onderzoek. Het afgelopen jaar is gekozen voor een onderzoek rondom de werking van de kwaliteitscriteria (kwaliteitsverordening). De verkregen data worden op dit moment geanalyseerd en binnenkort gedeeld met de betrokken gemeenten.

Ook dit jaar zal er weer een landelijk thema-onderzoek worden uitgevoerd. Het onderwerp dat dit jaar onder de loep wordt genomen is nog niet bepaald.

Aandachtspunten en signalen in Drenthe/ Rondje gemeenten

In 2025 staat wederom een "rondje gemeenten" inzake Omgevingsrecht op de rol. In 2024 zijn niet alle gemeenten bezocht. In 2025 is een inhaalactie gepland. In deze benen-op-tafel gesprekken komen diverse actuele VTH-onderwerpen aan bod zoals:

- Ervaring met de Omgevingswet,
- Problematiek rondom specifieke en of langdurige casussen,
- Toepassing van de lokale handhavingsstrategie,
- De gemeentelijk vastgestelde kwaliteitsverordening,
- Afhandeling van klachten bij gemeenten / milieu-loket,
- Goede voorbeelden bij gemeenten op VTH-gebied,
- Inzicht en inzet bij milieucriminaliteit en bij ondermijning,
- Ervaring met de Wet Kwaliteitsborging voor de bouw,
- Toepassen van en resultaten van risicogericht toezicht.

Het IBT van de provincie zal het initiatief nemen voor de gesprekken.

Wij kijken wederom uit naar een constructieve samenwerking.

Handreiking regionale beleidscyclus (1.0)

Hoe bereik je als regio aantoonbaar maatschappelijk effect door het inrichten van een effectieve regionale beleidscyclus?

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord.....	3
Inleiding	4
Deel I: De regionale beleidscyclus	5
1. Korte beschrijving regionale beleidscyclus	6
2. Bestuurlijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor de organisaties	9
3. De stappen van de regionale beleidscyclus.....	10
3.1 Beleid; heldere doelen van overheden voor de fysieke leefomgeving	10
3.2 Strategie; vertaal beleid naar regionale opgaven en prioriteiten om met VTHA te realiseren	11
3.3 Uitvoeringsprogramma: bepaal de slimste inzet van VTHA om regionale opgaven en prioriteiten te realiseren	17
3.4 Voorbereiding; vertaal het Meerjarenprogramma naar alle afdelingen en de medewerkers	19
3.5 VTHA- Uitvoering; voer het jaarplan uit als onafhankelijke dienst	19
3.6 Monitoring; houdt de juiste gegevens bij om het bereiken van doelen inzichtelijk te maken	19
3.7 Evaluatie; laat aan het bestuur zien in welke mate doelen zijn behaald	20
Deel II: Verdieping op elementen van de regionale beleidscyclus	21
1. Bestuurlijke uitgangspunten.....	22
2. De wettelijke basis van de regionale beleidscyclus	26
3. De rollen en verantwoordelijkheden in de regionale beleidscyclus	29
4. Randvoorwaarden voor de deelnemende organisaties	34
5. De taak van advisering	39
6. Samenwerkingsmodel bestuursrecht - strafrecht	41
7. Samenwerking met Waterschappen.....	45
8. Het risicomodel voor toezicht.....	48
9. De relatie met financiering	52
Bijlage I: Checklist regionale beleidscyclus	55
Bijlage II: Belangrijke begrippen uitgelegd	57
Bijlage III: Beleidsontwikkelingen relevant voor de beleids- en de probleem- en risicoanalyse	61
Bijlage IV: Voorbeelden van onderdelen van de uitvoerings- en handhavingsstrategie.....	63
Bijlage VI: Het oude plaatje van de BIG-8	72
Bijlage VII: De BIG-8 met dwarsverbanden voor robuuste relatie tussen strategie en uitvoering ...	74
Bijlage VIII: Risicomodel de Vallei.....	77
Bijlage IX: Handvatten advisering door omgevingsdiensten	79

Voorwoord

Deze handreiking is opgesteld voor alle ambtelijke medewerkers die betrokken zijn bij de regionale planning van VTHA-taken. Van Aartsen heeft aangegeven dat het beter kan. In deze handreiking wordt beschreven hoe.

Deze handreiking geldt voor alle regio's in Nederland en draagt daarmee bij aan een landelijke uniforme werkwijze. De eisen zijn gebaseerd op de wet, de aanbevelingen op de inzichten vanuit de professionele praktijk, ingegeven door de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen.

Meer dan honderd collega's in de uitvoering van tientallen diverse overheidsorganisaties zijn bij het ontwikkelen van deze handreiking betrokken geweest.

Deze handreiking is nog niet af. Hij zal nooit af zijn, want voortdurend ontwikkelen we nieuwe instrumenten en strategieën om VTH te verbeteren. We zien dagelijks in de praktijk dat er met partners en tussen omgevingsdiensten, wordt samengewerkt aan projecten die VTH slimmer maken.

Goede samenwerkingsverbanden in de regio en onder andere de vorming van omgevingsdiensten hebben eraan bijgedragen dat verbeteringen aan het VTH-stelsel al in gang zijn gezet.

Met deze handreiking maken we weer een nieuwe stap.

Inleiding

Bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst moeten zorgdragen voor één uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie voor de omgevingsdienst. De aanbeveling van de commissie Van Aartsen is om te komen tot één uitvoerings- en handhavingsstrategie en één uitvoeringsprogramma per regio. In het Omgevingsbesluit staat de beleidscyclus beschreven, deze artikelen zijn uitgangspunt geweest bij de ontwikkeling van deze handreiking.

De uitwerking is ondergebracht bij pijler 5 van het IBP-VTH. De werkgroep heeft hiervoor zeven algemene uitgangspunten¹: geformuleerd, die zijn goedgekeurd door de stuurgroep en het Bestuurlijk Overleg. Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in deze Handreiking regionale beleidscyclus.

Aan de omgevingsdienst en de partners gezamenlijk wordt gevraagd de bestuurlijke uitgangspunten te onderschrijven en binnen de regio de randvoorwaarden te creëren; pas dan kan de handreiking ten volle in de praktijk worden gebracht. Deze uitgangspunten en randvoorwaarden zijn beschreven in deel II.

Leeswijzer

De handreiking bestaat uit een deel I met de belangrijkste elementen van deze handreiking en een deel II met een verdieping op specifieke onderdelen.

In het volgende hoofdstuk 1 wordt een korte uitleg gegeven van de regionale beleidscyclus. In hoofdstuk 2 wordt voorgesteld eerst een analyse te maken van bestuurlijke uitgangspunten en de randvoorwaarden om te kunnen komen tot een effectieve regionale beleidscyclus. Dit is in deel II verder uitgewerkt. In hoofdstuk 3 wordt in stappen uitgelegd hoe de regio tot een regionale beleidscyclus kan komen.

In deel II en de bijlagen zijn belangrijke onderdelen en voorbeelden opgenomen, zoals het wettelijk kader en de rollen die verschillende partijen vervullen. Er is ook een checklist opgenomen, een uitleg van de gebruikte begrippen en voorbeelden van strategische en operationele beleidskaders.

In deze handreiking gebruiken we het begrip VTHA, waarbij de A van advisering als belangrijke taak is toegevoegd.

Deel I: De regionale beleidscyclus

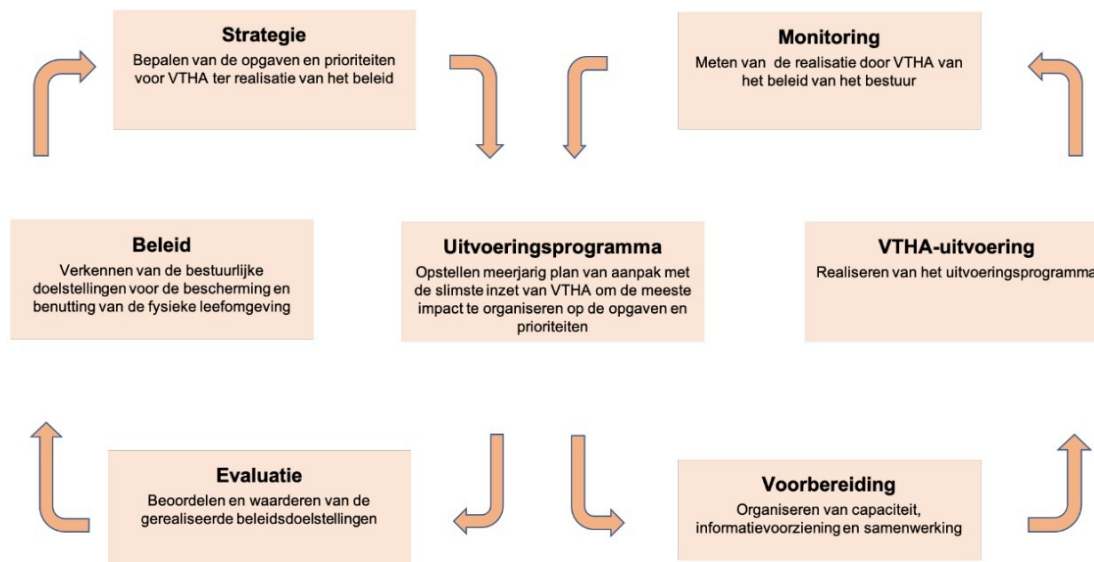
In deel I gaan we in op

1. Korte beschrijving regionale beleidscyclus
2. Bestuurlijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor de organisaties
3. De stappen van de regionale beleidscyclus

1. Korte beschrijving regionale beleidscyclus

De regionale beleidscyclus, ofwel de BIG-8, staat hieronder weergegeven. Door de stappen te volgen wordt de cyclus gesloten.

Figuur 1: We geven hier de 'gekanтелеde' BIG-8 zoals die door de Noord-Hollandse omgevingsdiensten gebruikt wordt. De terminologie sluit goed aan op de Omgevingswet.

Naast de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben Omgevingsdiensten ook een belangrijke adviserende taak. In deel II, onderdeel 5 gaan we hier dieper op in.

Verticale of horizontale BIG-8

In de nieuwste beleidsdocumenten wordt een horizontaal gekantelde BIG-8 gebruikt om te benadrukken dat Beleid en Uitvoering even belangrijk zijn. Niettemin benadrukken we dat bestuurders daadwerkelijk de keuzes moeten maken in de aansturing van de uitvoering.

Verband door gekleurde lijnen

In de BIG-8 van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten zijn drie gekleurde lijnen toegevoegd. Dit biedt een interessant toelichting om de onderlinge verwevenheid van de zeven elementen van de BIG-8 te beschouwen. En daarmee een denklijn om na te gaan of de strategische en uitvoerende cyclus in voldoende mate op elkaar aansluiten. Zie bijlage VII.

Optimale impact op de leefomgeving

De doelstelling van de regionale beleidscyclus is om op grond van een scherpe probleem- en risicoanalyse de capaciteit van de omgevingsdienst gericht in te kunnen zetten om in de gehele regio het meeste rendement te behalen en de grootste impact voor de leefomgeving te realiseren. De BIG-8 fungeert dan ook als raamwerk, dat tegelijkertijd de dienst stimuleert om efficiënt en effectief te functioneren. Het is belangrijk om met alle partners tot een gezamenlijke aanpak, doelstelling en

prioritering te komen, zodat de aanwezige capaciteit en het VTHA-instrumentarium zo doeltreffend mogelijk wordt gebruikt, en ten goede komt aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving voor de inwoners.

Rollen en verantwoordelijkheden

Duidelijkheid over de rolverdeling is essentieel voor een effectieve regionale beleidscyclus. Verschillende stakeholders, zoals gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB) hebben unieke rollen en verantwoordelijkheden in strategisch beleid en uitvoering. Deze rollen zijn uitgewerkt in deel II.

Relevante artikelen Omgevingsbesluit

- de uitvoeringsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- de handhavingsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- het uitvoeringsprogramma (artikel 13.8)
- de uitvoeringsorganisatie (artikel 13.9)
- de borging van middelen (artikel 13.10)
- de evaluatierapportage (artikel 13.11)

Stappen regionale beleidscyclus

In de regionale beleidscyclus gaat het om de volgende stappen:

1. Beleid
2. Strategie
3. Uitvoeringsprogramma
4. Voorbereiding
5. VTHA-uitvoering
6. Monitoring
7. Evaluatie

In het *beleid* verkennen we de wettelijke eisen en het specifiek beleid voor de bescherming en benutting van de leefomgeving van de bevoegde gezagen in de regio.

Met de *strategie* – uitvoerings- en handhavingsstrategie - wordt duidelijk hoe VTHA instrumenten worden toegepast om de gestelde doelen te behalen. Het gaat in deze fase om de volgende drie elementen op basis van een beleidsanalyse en een probleem- en risicoanalyse:

1. Strategische doelen voor de regio als geheel, een vertaling van de beleidsdoelen, bijvoorbeeld in de vorm van gemeenschappelijke focuspunten;
2. Strategie voor de inzet van de instrumenten VTHA;
3. Een samenwerkingsstrategie voor de samenwerking met andere partijen, zoals Openbaar Ministerie (OM), politie en waterschappen.

Het resultaat wordt vastgesteld door de besturen van de bevoegde gezagen.

In het algemeen zullen deze stappen 4-jaarlijks worden doorlopen, waarbij tussentijdse bijstelling of eventueel verlenging van de periode meestal nodig is.

Kern van het *uitvoeringsprogramma*, ook wel planning en control fase genoemd, is het benoemen van de noodzakelijke activiteiten en toewijzen van de noodzakelijke capaciteit en financiële middelen die nodig zijn om de strategie te kunnen realiseren. Dit wordt bij voorkeur meerjarig vastgelegd in een uitvoeringsprogramma: op basis van de gestelde prioriteiten en doelstellingen worden concrete activiteiten gepland voor vergunningverlening, toezicht & handhaving en advisering, inclusief de bijbehorende capaciteit en middelen.

In de linkerhelft van de BIG-8 worden de gezamenlijke, regionale prioriteiten bepaald alsmede de hoofdlijnen van meerjarenprogrammering. Dit is het strategische deel van de cyclus. Het gaat om doelen en strategische beleidskaders. Het gaat om keuzes maken, welke worden voorbereid op basis van de kennis van de bevoegde gezagen en de expertise van de omgevingsdienst. Zijn beleid en strategie eenmaal vastgesteld en vertaald in een programma, dan is het aan de omgevingsdienst om deze onafhankelijk uit te voeren, uiteraard in goed overleg met de partners.

De uitvoering gebeurt in de rechterhelft van de cyclus door de omgevingsdienst, de uitvoeringscyclus.

In de stap *voorbereiding* worden de concrete plannen gemaakt om het uitvoeringsprogramma te kunnen realiseren. Mensen en middelen als informatievoorziening dienen beschikbaar gemaakt te worden. Om daarmee de daadwerkelijke *VTHA-uitvoering* in een jaar te kunnen realiseren.

Door middel van *monitoring* met behulp van een geautomatiseerd systeem voorziet de omgevingsdienst in resultaten en de voortgang van de uitvoering van de strategie en het uitvoeringsprogramma. De monitoringsresultaten worden weergegeven in het jaarverslag en gebruikt voor bijsturing van de uitvoerende cyclus en voor input op de evaluatie.

De cyclus wordt gesloten met de *evaluatie*. In bijlage VII zijn de dwarsverbanden in de BIG-8 toegelicht - de drie kleuren; de inhoudelijke, strategische en informatielijn - die interessant zijn om mee te nemen.

In bijlage I is een checklist opgenomen voor de regionale beleidscyclus.

2. Bestuurlijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor de organisaties

Aan het bestuur van elke omgevingsdienst wordt gevraagd de bestuurlijke uitgangspunten te onderschrijven en binnen de regio de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren; pas dan kan de handreiking in de praktijk worden gebracht. Deze uitgangspunten en randvoorwaarden – eisen aan de organisaties - zijn beschreven in deel II.

Het is goed om in beeld te brengen, bijvoorbeeld bij het begin van een vierjaarlijkse cyclus, wat de situatie is in de regio en deze uitkomst in het algemeen bestuur (AB) te bespreken en, indien nodig, de beleidsdoelen en maatregelen met elkaar af te stemmen. Pas als de regio voldoet aan de randvoorwaarden kan een goede regionale beleidscyclus worden vorm gegeven.

Voor de bestuurders zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Benut de essentie van de BIG-8; het behalen van doelen in de leefomgeving
2. Draag bij aan landelijke uniformiteit; omgevingsdiensten doen voor 80% hetzelfde werk
3. Stuur actief op goede samenwerking
4. Zorg voor een robuuste financiering (nader gedefinieerd in de financieringssystematiek)
5. Werk aan een meer op outcome gerichte beleidscyclus
6. Neem de landelijke ontwikkelopgaven mee in de BIG-8

Voor de organisatie in de regio, zowel omgevingsdienst, gemeenten als provincie, zijn de volgende randvoorwaarden opgesteld:

1. De regio voldoet aan de basisprincipes voor samenwerking
2. Zowel de omgevingsdienst als de partners hebben voldoende capaciteit en kwaliteit
3. Er zijn voldoende 'verbinders' en er zijn genoeg soft-skills aanwezig in de regio

Deze uitgangspunten en randvoorwaarden zijn uitgewerkt in deel II, onderdelen 2 en 3.

3. De stappen van de regionale beleidscyclus

In dit hoofdstuk beschrijven we per stap van de BIG-8 welke werkzaamheden er moeten worden verricht. In de paragrafen zoomen we in op elke stap.

De stappen van de handreiking zijn als volgt:

1. Beleid
2. Strategie (uitvoerings- en handhavingsstrategie)
3. Uitvoeringsprogramma
4. Voorbereiding
5. VTHA-uitvoering
6. Monitoring
7. Evaluatie

In de BIG-8 wordt de regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie ontwikkeld. Deze strategie moet worden uitgewerkt in een samenwerking tussen enerzijds gemeenten en provincie in hun rollen van bevoegd gezag en opdrachtgever, en anderzijds de omgevingsdienst als opdrachtnemer en uitvoerder van de taken. In deel II zijn deze rollen nader uitgewerkt.

3.1 Beleid; heldere doelen van overheden voor de fysieke leefomgeving

- *Input*: externe signalen en bestuurlijke ambitie om invulling te geven aan de drie belangen die in het oog moeten worden gehouden in het kader van de Omgevingswet;
- *Output*: bestuurlijke en wettelijke beleidskaders van overheden (gemeentelijk tot EU), die kunnen worden gehanteerd als kaders voor een strategie m.b.t. de fysieke leefomgeving.

De werking van de beleidscyclus onder de Omgevingswet kent als lijn dat 'beleid' voorafgaat aan 'strategie' en de strategie wordt gevolgd door een uitvoeringsprogramma. Hoewel de scheidslijn tussen deze begrippen niet messcherp te maken is, nemen we deze denklijn als uitgangspunt.

Beleid omvat hierbij het brede palet van gemeentelijk, provinciaal, landelijk en EU-beleid, die met wettelijke en andere kaders de uitgangspunten zijn voor de te formuleren Strategie (zie 3.2.).

Op gemeentelijk- en provinciaal niveau kan beleid voor specifieke onderwerpen zijn opgesteld, bijvoorbeeld voor geur, bodem en geluid. In verschillende regio's bestaan er gezamenlijk geformuleerde beleidskaders van gemeenten.

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten voor het gebruiken en beschermen van de leefomgeving. Met deze instrumenten kan de overheid beleid schrijven en uitvoeren. Daarnaast kunnen overheden met deze instrumenten regels stellen aan activiteiten en de uitvoering van projecten. De zes kerninstrumenten zijn:

1. de omgevingsvisie
2. het programma
3. decentrale regels
4. algemene rijksregels
5. de omgevingsvergunning
6. het projectbesluit

De betrokkenheid van de omgevingsdienst bij dit onderdeel van de strategische beleidscyclus kan tot uitdrukking komen bij:

- bestaand beleid dat de basis is voor de uitvoering van haar taken, als input voor de strategie (gezamenlijke regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie, zie 3.2.);
- de signalering dat bestaand beleid tekortschiet om tot een voldoende bescherming van de fysieke leefomgeving te komen, bijvoorbeeld als uitkomst van de evaluatie (zie 3.7.);
- de advisering aan gemeenten en andere overheden over noodzakelijke of gewenste beleidskaders om op basis van helder inhoudelijk beleid de uitvoering van VTHA-taken invulling te kunnen geven.

3.2 Strategie; vertaal beleid naar regionale opgaven en prioriteiten om met VTHA te realiseren

- *Input*: beleid en beleidsdoelen van bevoegde gezagen en andere overheden;
- *Output*: uniforme regionale afspraken met betrekking tot de inzet van het instrumentarium. De operationele doelen zijn zo veel mogelijk geformuleerd in termen van outcome.

In deze fase vindt de vertaling plaats van de beleidsdoelen door het analyseren van de problematiek en het formuleren van strategieën. Allereerst wordt een probleem- en risicoanalyse uitgevoerd, die de informatie oplevert voor het formuleren van de uitvoerings- en handhavingsstrategie. Deze strategie richt zich op de volgende drie elementen:

- Strategische doelen voor de regio als geheel, een vertaling van de beleidsdoelen, bijvoorbeeld in de vorm van focuspunten;
- Strategieën voor de inzet van de instrumenten VTHA;
- Een samenwerkingsstrategie voor de samenwerking met andere partijen, zoals OM en politie en waterschappen.

3.2.1 Probleem – en risicoanalyse²

In deze stap wordt de informatie verzameld vanuit overheden, externe partijen en de omgevingsdienst over (regionale) opgaven, risico's en ontwikkelingen die de fysieke leefomgeving beïnvloeden en de prioriteiten en de beleidskeuzen die daarbij relevant zijn.

De omvangrijke en diverse kwantitatieve en kwalitatieve informatie (evaluatie, probleem- en risicoanalyse en wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen) wordt verzameld in een compact en begrijpelijk overzicht. Het geeft de essentiële interne en externe informatie weer die de kansen en risico's in een regio weergeven en op basis waarvan gefundeerd bestuurlijke doelen kunnen worden gekozen en gestuurd kan worden op resultaten en effecten (outcome).

De regionale probleem- en risicoanalyse is een van de belangrijkste stappen in de BIG-8. Het levert de informatie die als basis dient voor de keuzes die bestuurders maken. Deze analyse brengt in beeld waar kansen en bedreigingen in de fysieke leefomgeving liggen.

Per gemeente en provincie worden de relevante strategische en politieke documenten geanalyseerd, waaronder coalitie- en bestuursakkoorden, omgevingsvisies en toekomstvisies. Hierbij wordt

² We hebben gekozen voor de term Probleem- en risicoanalyse om het aansluit bij de tekst van het Omgevingsbesluit. Artikel 13.5 lid 4: *De handhavingsstrategie wordt gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet.* We vermijden hiermee ook de term *Omgevingsanalyse* omdat die bij bestuurders verwarring kan oproepen vanwege de terminologie in de Omgevingswet. Risicoanalyse wordt hier in algemene zin bedoeld, te onderscheiden van de concretisering in het kader van risicomodellen ter programmering van de uitvoering.

gekeken naar de beleidsopgaves rondom leefbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, gezondheid, financieel-economisch en bestuurlijk imago binnen de context van de missie en visie van de omgevingsdiensten wat betreft haar bijdrage aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving.

In deze fase verzamelen - veelal actualiseren – we de ontwikkelingen, trends en het beleid die relevant zijn voor de VTHA-taakuitvoering van de omgevingsdienst. Het is wenselijk en logisch om daarin, voor wat betreft het bovenlokale beleid, landelijk samen te werken zodat niet elke omgevingsdienst dit voor zich hoeft te doen. Omgevingsdienst NL kan hierin een belangrijke coördinerende rol vervullen in afstemming met IPO en VNG. Voor Seveso-inrichtingen (voorheen BRZO) gebeurt dat al door het landelijk bureau.

De coalitieakkoorden kunnen worden geanalyseerd om thema's die raken aan VTHA, zoals ondermijning en klimaat, mee te nemen. Interessant is ook om te bezien of er bij ministeries (IenW, Bzk, EZK, SZW, LNV), afgezien van de beleidsopgaven die al bekend zijn, nog bijzondere beleidsontwikkelingen zijn. Voor al deze inzichten geldt; maak duidelijk welke impact dit heeft op het VTHA-werkveld. De maatschappelijke opgaven, landelijk, regionaal en lokaal, zijn leidend. De opgave hierbij is om het gesprek tussen beleidsmedewerkers en VTHA-uitvoerders op gang te krijgen over wat VTHA-taken kunnen bijdragen aan de beleidsambities. Daarmee krijgen VTHA-medewerkers meer gevoel bij de vraag waarom zij bepaalde taken doen én wordt beleid gevoed door ervaringen uit de praktijk en wordt het juiste gesprek gevoerd, namelijk wat we met elkaar willen bereiken in de leefomgeving.

Specifieke opgaven die in 2024 vanuit politiek en bestuur als erg belangrijk worden beschouwd zijn bijvoorbeeld:

- *Gezondheid*: onder meer door toenemende aandacht als gevolg van de rapportage van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (ovv);
- *Zeer zorgwekkende stoffen*: het voorkomen van emissie ervan naar water, bodem en lucht;
- *Energietransitie*: zowel inzet op besparing van energie en water, alsook inzet op hernieuwbare energie, onder meer door de regionale energiestrategieën;
- *Landbouwtransitie*: inzet om op duurzame wijze landbouw te bedrijven;
- *Woningbouwopgave*: inzet op uitbreiding van de woningvoorraad op duurzame wijze;
- *Klimaatadaptatie*: inzet op de klimaatopgave, in navolging van onder meer de Klimaatwet, het Klimaatplan 2021-2030 en de Provinciale omgevingsvisie;
- *Vervanging van infrastructuur*: in stand houden en verbeteren van verkeer en vervoer;
- *Circulaire economie*: zowel afvalpreventie, alsook inzet op een duurzame economie, waarbij ruimte wordt geboden aan ontwikkeling van een circulaire economie.

Het is belangrijk om al in een vroeg stadium relevante partners in het werkveld van VTHA te betrekken. Hoe eerder je ze betreft, hoe beter ingespeeld kan worden op de behoeften over en weer. Dit met respect voor elkaars prioriteiten. Willen we onze maatschappelijke doelen halen, dan is samenwerken noodzaak, met de volgende partijen.

- Politie en OM, zie deel II;
- Waterschappen, zie deel II;
- Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT, bijvoorbeeld F-gassen en e-waste);
- Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit(NVWA, in relatie tot toezicht op agrarische bedrijven);
- Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA, bijvoorbeeld asbest);
- Rijkswaterstaat (RWS);
- Veiligheidsregio's (VR);
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (Ezk);
- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM);

- Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD);
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM);
- Stichting Infrastructuur en Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).

Met veel partijen zal al regulier overleg plaatsvinden, waarbij hun wensen in kaart worden gebracht. Met name bij de landelijke partijen kan Omgevingsdienst NL een coördinerende rol vervullen. Doe landelijk wat landelijk kan.

• De – bestuurlijke – probleem- en risicoanalyse biedt bestuurders de juiste informatie – niet teveel, niet te weinig – om keuzes te maken en richting te geven aan de uitvoering

3.2.2 Inhoudelijke strategie (doelen)

Stap 1: Werk de informatie uit de probleem- en risicoanalyse uit in doelstellingen en opties met globale inschatting van inzet, kosten en noodzakelijke governance en samenwerking.

Op basis van de beleidsanalyse en de probleem- en risicoanalyse worden bijvoorbeeld in meerdere expertsessies de focuspunten geformuleerd waaraan de omgevingsdienst de komende vier jaar (extra) aandacht besteedt. Hierbij wordt rekening gehouden met toekomstige onderwerpen die de komende jaren een rol zullen spelen en waar de inzet van de omgevingsdienst nodig is. Dit geldt momenteel (2024) in het bijzonder voor de onderwerpen als zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), klimaatadaptatie en water. De focuspunten zijn richtinggevend voor de hoofdprocessen VTHA van de uitvoerings- en handhavingsstrategie. Bijvoorbeeld bij het actualiseren van vergunningen, door het betrekken van de focuspunten bij de integrale controles onder de reguliere aanpak van toezicht of bij de uitwerking van de interventies als onderdeel van de programmatische brancheaanpak. Maar ook advisering speelt in toenemende mate een rol. Zodoende worden de beleidsopgaves vertaald naar de uitvoeringspraktijk en dragen we zorg voor een gewogen inzet van de VTHA-instrumenten.

Bied bestuurders duidelijke keuzemogelijkheden voor prioritering van focuspunten. Probeer per focuspunt verschillende ‘ambitieniveaus’ weer te geven, met benodigde capaciteit en partijen. Dit geeft bestuurders een algemeen overzicht waarop beperkt beschikbare capaciteit meer of minder kan worden ingezet.

Hoe concreter deze strategische doelen, hoe meer sturend ze kunnen zijn. Belangrijke rol van de uitvoerings- en handhavingsstrategie is sturing geven aan de uitvoering. Daarvoor is concreetheid nodig, moeten doelen outcome gericht zijn. Als beleidsplannen concreet zijn vervullen ze een betere functie in de aansturing, kun je ze monitoren en hebben ze doorwerking in de gehele beleidscyclus.

Bij voorkeur wordt gewerkt met een beperkt aantal focuspunten, die aansprekend en begrijpelijk zijn voor bestuurders. Die vormen de basis voor de regionale planning en de financiering. 80% van het werk van omgevingsdiensten is min of meer beleidsneutraal. Het zijn wettelijke taken die uitgevoerd moeten worden. Dat moet op een efficiënte en effectieve wijze gebeuren; dat kan het beste regionaal, soms zelfs landelijk. Het staat de deelnemende partijen uiteraard vrij om extra inzet te vragen voor bepaalde werkzaamheden, deze worden in de werkplannen concreet vertaald.

Enkele voorbeelden van strategische beleidskaders zijn opgenomen in bijlage IV.

In de Handreiking outcomegericht werken van het Interprovinciaal overleg (IPO³) wordt de domeinbenadering geïntroduceerd, die ook voor de uitvoerings- en handhavingsstrategie van belang kan zijn. Er wordt in deze benadering een onderscheid gemaakt in:

- Domein I. De wettelijke basis;
- Domein II. Benutten reikwijdte wetgeving;

- Domein III. Inzet expertise voor bovenwettelijke taken.

Zie verder in Deel II.

Stap 2: Organiseer een regionaal overleg met bevoegde gezagen en andere betrokken partijen op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Zorg voor draagvlak door eerst op ambtelijk niveau alle relevante partijen te betrekken, ook ten behoeve van juistheid en correctheid. Vervolgens kan het keuze-overzicht worden besproken in een regionale sessie met bestuurders. Maak afspraken over betrokkenheid en vervolg.

Stap 3: Leg resultaten van regionaal overleg voor aan het DB/AB van de omgevingsdiensten en de besturen van andere betrokken partijen.

Stap 4: Geef opdracht aan initiërende partij (provincie/omgevingsdienst) om besluiten uit te werken in een uitvoerings- en handhavingsstrategie, waaronder een strategie voor de inzet van het VTHA-instrumentarium en een strategie voor samenwerking met enkele specifieke partijen.

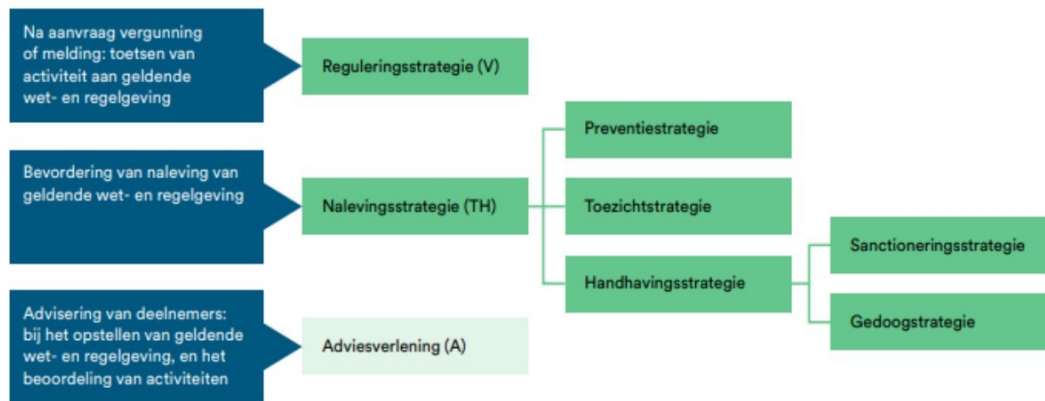
Juist in deze fase is het de uitdaging de focuspunten door te vertalen naar de concrete uitvoering. Een goede vertaling helpt om een meer op outcome gerichte sturing mogelijk te maken en daadwerkelijk op deze doelen te monitoren. Zie het voorbeeld in bijlage IV, maar gebruik ook andere landelijke beleidsstukken als voorbeeld.

Dat betekent bij geluid bijvoorbeeld adviseren bij het omgevingsplan, in kaart brengen van bedrijven die geluidsoverlast veroorzaken, optreden bij klachten en bij de branche horeca een analyse uitvoeren en een aanpak op maat ontwikkelen. Bij bodem betekent dit voor toezicht bijzondere aandacht voor de naleving van bodembedreigende activiteiten. Niet alleen bij bedrijven, maar ook bij het toepassen van grond- en bouwstoffen en bodemsanering. Een analyse van de keten is dan noodzakelijk. Zo wordt voor elk focuspunt of beleidsdoel een vertaling gemaakt naar de uitvoering. Hoe draagt het concrete VTHA werk bij aan de beleidsdoelen?

Stap 5: Strategie voor de inzet van VTHA-instrumenten.

In dit onderdeel vindt de vertaling plaats van de ambities naar de strategie bij de uitvoering. Onderscheid is gemaakt in de diverse strategieën, typen instrumenten en specifiek de wijze waarop instrumenten worden ingezet.

In de artikelen 13.6 en 13.7 van het Omgevingsbesluit wordt aangegeven dat in ieder geval voor de taken vergunningverlening (regulering) en toezicht en handhaving beschreven dient te worden hoe aan deze taken uitvoering wordt gegeven. In het kader van de ontwikkeling van taken van de omgevingsdiensten is in deze Handreiking daaraan de adviesverlening toegevoegd. In onderstaand schema is de samenhang aangegeven.

Schema 1: Samenhang en overzicht diverse strategieën,

Schema 1 beschrijft de samenhang van diverse strategieën die gezamenlijk de inhoudelijke strategie vormen, zie korte toelichting hierna. Het beschrijven van de onderstaande strategieën maakt onderdeel uit van stap 5.

Algemeen

Geadviseerd wordt om daarbij onderscheid te maken in de strategie van inzet van instrumenten bij bedrijfsgebonden activiteiten en strategie bij niet-bedrijfsgebonden activiteiten (als bodem, asbest, mobiel breken en gesloten bodemenergiesystemen). Voorbeelden van de strategie voor niet-bedrijfsgebonden taken zijn te vinden in recent vastgestelde UenH-strategieën, zoals de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader, Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant.

Reguleringsstrategie (vergunningen/meldingen)

In het algemeen zal hierbij aandacht gegeven worden aan de betekenis van algemene ontwikkelingen als:

- de toenemende maatschappelijke bewustwording over de effecten op de omgevingskwaliteit (leefomgeving en natuur) van emissies en de verspreiding van chemische stoffen;
- de invloed van maatschappelijke opgaven, waarmee de werkzaamheden van omgevingsdiensten zich niet alleen richten op het beschermen en instandhouden van de leefomgeving, maar ook gericht zijn op het verbeteren en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving.

Deze ontwikkelingen kunnen ieder voor zich en in samenhang leiden tot veranderingen in werkwijzen bij de inzet van reguleringsinstrumenten en in prioritering bijvoorbeeld bij de actualisatie van vergunningen.

Ook het gebruik van de gezamenlijk door de omgevingsdiensten ontwikkelde tool van de Landelijke Vergunningen Strategie is hierbij relevant. Op basis hiervan kan bepaald worden hoe risicogericht om te gaan met vergunningaanvragen en meldingen.

Nalevingsstrategie

Met de uitvoerings- en handhavingsstrategie wordt onder andere duidelijk welke nalevingsstrategie op welke doelgroep wordt toegepast om het naleefgedrag te verbeteren, om zodoende de gestelde

doelen te behalen. Dat betekent, dat doelen concreet en helder geformuleerd zijn, dat er doelgroepen in kaart zijn gebracht, dat nalevingstrategieën zijn uitgewerkt en dat deze aan elkaar zijn gekoppeld. De nalevingstrategie bestaat uit een preventiestrategie (hoe overtredingen te voorkomen?), toezichtstrategie (hoe zicht houden op naleefgedrag?), handhavingsstrategie (hoe te handelen bij overtredingen), en daarbij specifiek een gedoogstrategie (hoe te handelen bij het afzien van handhaving?) en de sanctioneringsstrategie (LHSO; hoe handelen bij geconstateerde overtredingen). Bijvoorbeeld: de calculerende overtreder kan beter aangepakt worden met een boete, een onbewuste overtreder die niet bekend is met de wet- en regelgeving met voorlichting.

Relatief nieuw, maar tegenwoordig onmisbaar, is het toepassen van gedragswetenschappelijke inzichten. Dit is een strategie die door overheidsdiensten (bijvoorbeeld EZK, UWV en Belastingdienst) en rijksinspecties, toezichthouders als ACM en AFM en omgevingsdiensten al veelvuldig wordt toegepast om het instrumentarium om gedrag te beïnvloeden te verbreden en doelgerichter te maken.

Adviesverlening

In toenemende mate wordt de specialistische kennis die bij de omgevingsdiensten aanwezig is benut voor advisering aan bevoegde gezagen. Het onderwerp 'advisering' is in het kader van het IBP-VTH uitgewerkt, ten aanzien van het niveau van betrokkenheid, waarbij drie niveaus zijn onderscheiden en de borging van de adviesrol door de omgevingsdiensten.

In dit onderdeel van de uitvoerings- en handhavingsstrategie worden de gezamenlijke regionale afspraken over dit onderwerp in hoofdlijnen opgenomen, zowel over het niveau van betrokkenheid als de borging van de adviesrol. Het gaat hierbij om een plustaak, waarbij het niveau van kwaliteitsborging in een gemeenschappelijk kader als de UenH-strategie ook betrekking kan hebben op de borging door bevoegde gezagen zelf, indien de taak vanuit de eigen organisatie wordt ingevuld.

In Deel II is de adviesrol verder toegelicht en in bijlage IX is de IBP-VTH notitie over dit onderwerp opgenomen.

3.2.3. Samenwerkingsstrategie

Afhankelijk van de ontwikkelde inhoudelijke strategie en de strategie voor de VTHA-instrumenten kunnen specifieke partijen naar voren komen waarmee in de uitvoering specifieke afspraken over de samenwerking gemaakt worden.

Structureel wordt overleg gevoerd met gemeenten en provincie, vaak genoemd opdrachtgever overleg. Daarnaast zijn met twee partijen in alle regio's samenwerkingsafspraken in het bijzonder belangrijk.

1. Strafrechtelijke partijen (OM/Functioneel Pakket (FP) en politie).

In het IBP-VTH is het belang benadrukt van juist een hechtere samenwerking van de bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke partijen. Voor dit deel van de UenH-strategie betekent het vastleggen van die samenwerking, het optreden bij overtredingen baseren op de LHSO, en het als omgevingsdienst voldoen aan de voor integrale handhaving vereiste kwaliteitscriteria en het beschikken over voldoende middelen om hieraan invulling te geven.

Voor een uitwerking hiervan wordt verwezen naar Deel II, onderdeel 6.

2. Waterschappen

De samenwerking van de waterschappen en de omgevingsdiensten is in alle regio's belangrijk. Op het niveau van maatschappelijke opgaven worden dezelfde belangen gedeeld ten aanzien van specifieke verontreinigende stoffen en een gezamenlijk opereren naar de bedrijven die deze verontreiniging veroorzaken. Dit maakt dat het belangrijk is om ook al in strategische cyclus de samenwerking met het waterschap te bespreken en afspraken over de samenwerking vast te leggen in dit onderdeel van de UenH-strategie.

In Deel II, onderdeel 7 is dit onderwerp specifiek uitgewerkt.

Stap 6: Besluitvorming

In stap 6 vindt de besluitvorming over de uitvoerings- en handhavingsstrategie plaats.

Voorbeelden van operationaliseren en een overzicht van de instrumenten en landelijke kaders zijn in bijlage IV opgenomen.

3.3 Uitvoeringsprogramma: bepaal de slimste inzet van VTHA om regionale opgaven en prioriteiten te realiseren

- *Input*: UenH-strategie, beschikbare capaciteit (fte's) en middelen (geld, Informatiebeheer, etc);
- *Output*: Uitvoeringsprogramma (meerjarig) met risicogerichte inzet van passende capaciteit en op operationele doelen.

Op basis van de uitvoerings- en handhavingsstrategie wordt een regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld en vastgesteld. Centraal in deze stap staat het toewijzen van de noodzakelijke capaciteit en financiële middelen die nodig zijn om de (boven)wettelijke taken uit te voeren en gestelde doelen te bereiken. Een programma per gemeente is niet wenselijk, een doorvertaling naar de gemeente wel, waarbij aanvullende wensen van de gemeente in het werkplan kunnen worden meegenomen. Hetzelfde geldt voor provincies.

Geadviseerd wordt om het uitvoeringsprogramma een meerjarig karakter te geven. Daarmee kunnen de gekozen prioriteiten verder worden uitgewerkt en qua inzet van de beste mix van instrumenten worden geconcretiseerd en zo nodig in die periode worden aangepast.

In het uitvoeringsprogramma worden ook de regionale opgaven en ambities op het gebied van strafrecht en bestuursrecht vertaald naar de kernpunten voor de uitvoering van taken door de omgevingsdienst. Zo is in het kader van het IBP-VTH afgesproken dat concepten van het uitvoeringsprogramma worden besproken met de strafrechtelijke partijen in de vaste overleggen over bestuursrecht en strafrecht. Daarmee wordt door een omgevingsdienst invulling gegeven aan het 'vereiste' van het Omgevingsbesluit (Ob) in artikel 13.8 (uitvoeringsprogramma), lid 2: *"Het uitvoeringsprogramma wordt zo nodig afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving."* Voor meer informatie wordt verwezen naar deel II.

De belangrijkste 'producten' van de omgevingsdienst zijn vergunningverlening, toezicht, handhaving en ook advisering. Om te bepalen welke inzet het meest effect oplevert, is het noodzakelijk een risicomodel toe te passen dat in het operationele beleidskader is vastgesteld. In zo'n model komt

een goede concrete risico-inschatting tot stand op basis van beschikbare informatie. Het model, en een beschrijving van de voorziene landelijke ontwikkeling ervan, is in deel II opgenomen.

Er is echter veelal ook een ander type toezicht wenselijk dan alleen reguliere controles. Uit de analyse en de daarop gebaseerde strategie moet blijken welke aanpak en inzet van instrumenten het meest effectief zijn.

Dit zijn de stappen die ondernomen moeten worden om tot een uitvoeringsprogramma te komen:

Stap 1: Vertaal de resultaten uit de strategische fase naar concrete werkzaamheden.

Stap 2: Pas risicomodel toe en vertaal dat naar inzet per thema, branche, bedrijf, Mba, etc.

Stap 3: Vul aan met een (brede) inzet van instrumenten waaronder (actualiseren van) vergunningen, (keten)toezicht, handhaving, communicatie, brancheafspraken en andere instrumenten.

Stap 4: Verzamel alle resultaten in één overzicht; vertaal naar uitvoeringsprogramma.

Stap 5: Check benodigde inzet met beschikbare middelen, personeel, benodigde opleidingen, etc. Stel zo nodig bij door prioritering (samenwerking met bedrijfsvoering).

In relatie tot het financieringsmodel is het volgende van belang:

Bepaal in de uitvoerings- en handavingsstrategie en meer concreet in het uitvoeringsprogramma het niveau van uitvoering van de taken. Maak daarbij in ieder geval onderscheid in de volgende type taken:

A. *Basistaken*: wettelijke taken van een omgevingsdienst die deelnemers verplicht moeten inbrengen.

B. *Plustaken*: taken die deelnemers vrijwillig inbrengen bij een omgevingsdienst. Onderscheid in de systematiek tussen:

- Milieu-gerelateerde plustaken;
- Overige plustaken.

C. *Projecten*: afgebakende taken met een begin- en een einddatum met aparte financieringsafspraken.

D. *Bedrijfsvoering*: taken ondersteunend aan het primair proces. Betreft overhead, maar ook bijvoorbeeld het VTH-systeem.

Zie voor de relatie met de financiering Deel II.

Wat gaat de uitvoering kosten?

Het Omgevingsbesluit schrijft voor dat beleid moet worden vertaald in benodigde financiële en personele middelen. Dit wil een bestuurder ook weten bij het vaststellen van beleid: wat gaat uitvoering (globaal) kosten. Op basis van dit uitvoeringsniveau wordt de begroting voor uitvoering van de regionale taken bepaald. Daarmee wordt duidelijk wat het financiële budget is voor uitvoering van de taken de komende jaren.

Stap 6: Leg ter besluitvorming de resultaten voor aan directie omgevingsdienst.

Stap 7: Informeer het AB en andere betrokken partijen over het uitvoeringsprogramma en maak afspraken met andere partijen voor inzet en planning.

3.4 Voorbereiding; vertaal het Meerjarenprogramma naar alle afdelingen en de medewerkers

- *Input:* Meerjarenprogramma, training/opleiding t.b.v. kwaliteitscriteria;
- *Output:* Afdelings- en projectplannen, werkinstructies.

Vertaal het meerjarenprogramma naar de organisatie van de omgevingsdienst en werkplannen op programmaniveau en vervolgens naar persoonlijke werklijsten van individuele medewerkers.

Ook de informatievoorziening, zoals monitoring op de operationele doelen, opleidingen, werkinstructies en apparatuur (vervoer, meters) worden hierop ingericht.

3.5 VTHA- Uitvoering; voer het jaarplan uit als onafhankelijke dienst

- *Input:* Afdelings- en projectplannen en persoonlijke werklijsten;
- *Output:* Programmatisch en onafhankelijke vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

In deze fase wordt uitvoering gegeven aan de werkplannen. Gedurende het jaar wordt de voortgang bewaakt en periodiek met de opdrachtgevers besproken. Het komt voor dat er zaken zijn die meer tijd kosten dan gepland. Dit moet worden besproken met de opdrachtgevers. Dit hoeft niet meteen te leiden tot een aanpassing van de financiering, zoals vastgelegd in de financieringssystematiek.

De omgevingsdienst voert haar taken uit binnen de kaders die door het bestuur zijn aangegeven. Er is in principe geen bestuurlijke bemoeienis meer met de uitvoering.

In de fase van uitvoering is het belangrijk dat medewerkers afspraken over het bijhouden van gegevens in het informatiesysteem naleven. Data wordt voor omgevingsdiensten in de uitvoering onmisbaar als we een outcome gerichte organisatie willen worden, die kan laten zien aan bestuurders en burgers welke toegevoegde waarde we leveren voor de leefomgeving.

3.6 Monitoring; houdt de juiste gegevens bij om het bereiken van doelen inzichtelijk te maken

- *Input:* Resultaten van uitvoering;
- *Output:* Realisatieaantallen, urenbesteding, bijdrage fysieke leefomgeving (output en outcome).

Omgevingsdiensten hebben de ambitie om de impact in de zin van de publieke waarde van hun werkzaamheden op de realisatie van de beleidsopgaven inzichtelijk te maken. Hiermee kunnen de omgevingsdiensten de gevoerde strategie verantwoorden naar hun deelnemers en het past volledig bij de bedoeling van de BIG-8. Uit monitoring volgt essentiële informatie voor de evaluatie van beleidsdoelen, die weer input geeft voor de visievorming en strategiebepaling voor een volgende bestuurlijke periode.

In de handreiking en op voorgaande pagina's is weergegeven hoe outcomegericht sturen kan worden ondersteund. Het is vrijwel nooit helemaal mogelijk, maar het duiden van resultaten van VTHA kan beter dan tot nu toe gebeurt.

Een totaalbenadering van de informatievoorziening wordt in het traject na IBP-VTH nader uitgewerkt. Dit proces zal jaren gaan duren. Tussentijdse resultaten kunnen wel direct ingevoerd worden nadat ze gereed zijn (denk aan AADV, het risicomodel, etc.).

- **De omgevingsdienst beschikt over een volwaardig datasysteem om te monitoren op het behalen van de vastgestelde beleidsdoelen.**

3.7 Evaluatie; laat aan het bestuur zien in welke mate doelen zijn behaald

- *Input*: Resultaten van uitvoering (output en outcome). Hebben we onze doelen bereikt?;
- *Output*: Verantwoording realisatie aantallen en capaciteitsbesteding op hoofdlijnen (output) Verbeterpunten, wat hebben we bijgedragen aan de leefomgeving en wat hebben we geleerd? (outcome).

Jaarlijks rapporteert de omgevingsdienst over de mate waarin uitvoering van het uitvoeringsprogramma heeft plaatsgevonden en de mate waarin deze uitvoering heeft bijgedragen aan het bereiken van de beleidsdoelen. Het is de overweging waard om daarbij de gekleurde lijnen van de BIG-8, zie bijlage VII, als basis te gebruiken.

- **De omgevingsdienst is in het jaarverslag in staat om in heldere taal te rapporteren over effecten van VTHA op de leefomgeving.**

De uitvoerings- en handhavingsstrategie van de dienst wordt naar aanleiding van deze bevindingen zo nodig aangepast.

Deel II: Verdieping op elementen van de regionale beleidscyclus

In dit deel II gaan we nader in op belangrijke onderdelen van deze handreiking.

Het gaat om de volgende onderwerpen

1. Bestuurlijke uitgangspunten
2. De wettelijke basis van de regionale beleidscyclus
3. De rollen en verantwoordelijkheden in de regionale beleidscyclus
4. Randvoorwaarden voor de deelnemende organisaties
5. De taak van advisering
6. Samenwerkingsmodel bestuursrecht – strafrecht
7. Samenwerking met waterschappen
8. Het risicomodel voor toezicht
9. De relatie met financiering

1. Bestuurlijke uitgangspunten

De stuurgroep en het Bestuurlijk Overleg van het IBP-VTH hebben als basis een aantal algemene uitgangspunten met elkaar afgesproken. Voor de bestuurders zijn de uitgangspunten als volgt vertaald:

1. Benut de essentie van de BIG-8; het behalen van doelen in de leefomgeving
2. Draag bij aan landelijke uniformiteit; we doen voor 80% hetzelfde werk
3. Stuur actief op goede samenwerking
4. Zorg voor een robuuste financiering
5. Werk aan een meer op outcome gerichte beleidscyclus
6. Neem de ontwikkelopgave voor de omgevingsdienst mee in de BIG-8

1. Benut de essentie van de BIG-8; het behalen van doelen in de leefomgeving

De regionale beleidscyclus geeft invulling aan een programmatische werkwijze, waarop in de Omgevingswet extra wordt ingezet. Het gaat om het behalen van doelen in de fysieke leefomgeving. Eén risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingsbeleid in de regio biedt een betere voorwaarde voor eenheid in de uitvoering en geeft de omgevingsdienst de mogelijkheid om veel efficiënter te werken en meer kwaliteit te leveren.

2. Draag bij aan landelijke uniformiteit; we doen voor 80% hetzelfde werk

Het doel van deze handreiking is om bij te dragen aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van VTHA-taken. Daarnaast streven we met deze handreiking naar meer landelijke uniformiteit. Dat is nodig om zo makkelijker van elkaar te kunnen leren en best practices over te kunnen nemen. En niet het bekende wiel opnieuw uit te vinden, maar samen te ontwikkelen wat samen kan. We zijn ervan overtuigd dat we veel samen kunnen maken en gebruiken. We doen voor 80% hetzelfde werk. Het draagt ook bij aan een landelijk level playing field. Ten slotte maakt uniformiteit het makkelijk om over belangrijke milieudoelen landelijk te kunnen rapporteren, resultaten te vergelijken en krachten te bundelen.

Natuurlijk is er per gemeente ruimte om lokale problemen aan te pakken, bijvoorbeeld bij overlast of door in te spelen op specifieke behoeften van het lokaal bestuur.

3. Stuur actief op goede samenwerking

Om de samenwerking goed te laten verlopen of te verbeteren willen we een aantal afspraken voorstellen.

De voorzitter van het AB laat zich periodiek informeren, bijvoorbeeld bij de start van de vierjarige beleidscyclus, over de ervaringen van bevoegde gezagen en de omgevingsdienst over de onderlinge samenwerking. Een omgevingsdienst kan alleen maar robuust zijn als de opdrachtgever dat ook is. Ook wordt gezien of de benodigde capaciteit er is om binnen een omgevingsdienst de opdrachtnemersfunctie en het relatiemanagement naar bevoegde gezagen goed te kunnen invullen. De voorzitter van een AB heeft hierin een belangrijke governance-taak en kan zo nodig verbeteracties in gang zetten. Dit kan een onderdeel zijn van de visitaties.

Bij de start van een nieuw DB of AB geeft de voorzitter expliciet aandacht aan de rollen en de samenwerking binnen het bestuur van de gemeenschappelijke regeling en de eisen die de samenwerking ook op ambtelijk niveau stelt.

Zie verder Randvoorwaarden voor de organisaties (Deel II, onderdeel 4).

4. Zorg voor een robuuste financiering

Zonder een robuuste financiering kan de dienst de VTH-taken niet op een robuuste wijze uitvoeren. De wettelijke eisen zijn in essentie beschreven bij de BIG-8. Wezenlijk is dat er voldoende middelen zijn om het programma uit te voeren om de doelen te kunnen behalen. Zolang de omgevingsdienst afhankelijk is van het budget per gemeente, per taakveld en per product, kan er geen sprake zijn van onafhankelijke uitvoering en is een effectieve en efficiënte regionale beleidscyclus nagenoeg onmogelijk.

Artikel 13.10 Omgevingsbesluit

De bestuursorganen, bedoeld in artikel 13.5, dragen er zorg voor dat:

- a. de voor het bereiken van de doelen, bedoeld in het eerste lid van dat artikel, en voor het verrichten van de werkzaamheden, bedoeld in datzelfde eerste lid, benodigde en beschikbare financiële en personele middelen inzichtelijk worden gemaakt en in de begroting worden gewaarborgd; en
- b. voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voldoende financiële en personele middelen beschikbaar zijn.

Voor een robuuste taakuitvoering is het van belang dat de financiering van de omgevingsdienst is gekoppeld aan het takenpakket, regionale opgaven, ambities van opdrachtgevers en maatschappelijke ontwikkelingen (landelijke opgaven) en dat de financiering stabiel en toekomstgericht is, zodat omgevingsdiensten onafhankelijk én met een professionele distantie kunnen opereren nu en in de toekomst.

Hiervoor is binnen het programma IBP-VTH een *financieringssysteem* ontwikkeld (zie deel II, onderdeel 9).

Wees er op tijd bij

Het vaststellen van de begroting van de omgevingsdienst en die van provincie en gemeente moet op elkaar worden afgestemd. Het is belangrijk om vooruit te denken en te handelen. Nieuwe ontwikkelingen waarvoor financiering nodig is, moeten tijdig worden aangekaart.

5. Werk aan een meer op outcome gerichte beleidscyclus

Werkzaamheden van omgevingsdiensten lenen zich in elk geval ten dele om effect- of outcomegericht te plannen, te werken en rapporteren. Met andere woorden, vertellen wat we doen, hoe we het doen en wat het oplevert. Voor die werkzaamheden waarvoor dit geldt kan dit de gerichte sturing van de werkzaamheden vergroten. Experimenten en het benutten van mogelijkheden zijn daarom belangrijk en verdienen bredere navolging. Diverse omgevingsdiensten bouwen ervaring op om meer de effecten van de inspanning in kaart te brengen en daarover het bestuurlijke gesprek met bevoegde gezag te kunnen voeren. Onderdeel daarvan kan ook zijn om aan bestuurders deels te rapporteren in de vorm van *'storytelling'* over de aanpak en resultaten van werkzaamheden van een omgevingsdienst.

- **Het bestuur is in staat om outcome gericht te sturen, namelijk op effecten in de leefomgeving.**

Uit het rapport 'VTH-instrumentarium en outcome' van het IPO⁴

Een thema dat continu terugkeert in de rapporten over VTH is de nadrukkelijke behoefte om de effecten van de VTH-uitvoering op de veiligheid, gezondheid en duurzaamheid van de fysieke leefomgeving inzichtelijk te kunnen maken. Oftewel: outcomegerichte monitoring en verantwoording. Niet voor niets maken deze doelstellingen (veilig, gezond en duurzaam) vaak integraal deel uit van de missies en visies van de omgevingsdienst en. Een behoefte die al lange tijd onderwerp is van gesprek en onderzoek, maar waarbij de werkelijke verbinding van deze inzichten en de leerervaringen met de uitvoeringspraktijk nog op zich laat wachten. Een lacune, aangezien dit in potentie een krachtige verbinding legt tussen beleid en uitvoering en dus in het 'sluiten' van de 'BIG-8'-cyclus. De consequentie hiervan is dat de verantwoordingsrapportages van omgevingsdiensten (respectievelijk uitvoering) richting de bevoegde gezagen (respectievelijk beleid) omtrent de inzet van VTH-instrumentarium nog altijd hoofdzakelijk geënt zijn op outputdata (met name aantallen vergunningen, controles en meldingen).

Omgevingsdiensten zoeken naar vormen om de resultaten van de inzet van VTHA-instrumenten beter te kunnen communiceren met bestuurders en met leden van gemeenteraden en provinciale staten. Daarbij is het communiceren in termen van 'effecten' aansprekender dan alleen het melden van de aantallen producten en input-cijfers. Tegelijkertijd is de behoefte uitgesproken om als ambtelijk opdrachtgever wel enig zicht te blijven houden op aantallen en financiën, zonder dit te benutten om primair op (exacte) realisatie van aantallen te sturen met het risico van pervers gedrag om de aantallen te moeten halen. Het is én-én. Output is ook gewoonweg nodig om tot outcome te komen.

Het gaat daarbij niet eens altijd om gestelde doelen en monitoring, maar wel om verhalen die duidelijk maken wat de toegevoegde waarde van VTHA is die door inspanningen van de omgevingsdienst wordt bereikt. De volgende stap is de doelen vooraf meer in deze termen te formuleren, in overleg met het eigen bestuur met alle nuances die daarbij horen, en daar vervolgens op te monitoren, sturen en verantwoorden.

We verwijzen verder naar de Handreiking van het IPO.

De handreiking Outcomegericht werken

In deze handreiking wordt een onderscheid gemaakt in drie domeinen

- Domein I, regulier VTH;
- Domein II, extra inzet, scherper beleid, intensivering uitvoering;
- Domeinen III, aanvullende activiteiten, communicatie, kennis.

Voor de pilots ZZS en Energiebesparing zijn de resultaten beschreven. Voor energiebesparing is het mogelijk om in percentages besparing en zelf minder uitgestoten Kiloton CO2 te rapporteren. Bij ZZS kunnen doelstellingen met betrekking tot de uitvoering van wettelijke VTH scherper en uitgebreider worden geformuleerd en niet wettelijke taken beter worden verkend.

6. Neem de ontwikkelopgave voor de omgevingsdienst mee in de BIG-8

Het IBP-VTH heeft een aantal criteria vastgesteld voor robuustheid waar omgevingsdiensten aan moeten voldoen. Het criterium Effectiviteit luidt als volgt: *In welke mate voldoet de omgevingsdienst aan de impliciete en expliciete verwachtingen van haar opdrachtgevers en via hen aan die van burgers en bedrijven? In welke mate beschermt de omgevingsdienst de gezondheid van omwonenden tegen schadelijke industriële emissies? In welke mate bereikt de omgevingsdienst een aantoonbaar maatschappelijk effect en in welke mate wordt daarop concreet gestuurd?*

Wat voor omgevingsdienst hebben de eigenaren – provincie en gemeenten - nodig zodat aan de verwachtingen kan worden voldaan? In het proces van de regionale cyclus worden beleidsdoelen gesteld waarmee de omgevingsdienst aan de slag gaat. Na de uitvoering zal bij de evaluatie blijken in hoeverre de doelen worden behaald. Ook ontwikkelingen in de maatschappij bepalen in welke mate politiek en bestuur tevreden zijn over het functioneren van de dienst. Indien doelen niet voldoende worden gehaald of als er nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zijn – klimaat, circulaire economie, ondermijning – dan zal de omgevingsdienst zich moeten ontwikkelen om aan de verwachtingen van de opdrachtgevers te voldoen.

De groei van de omgevingsdienst

De cyclus van de BIG-8 leent zich goed om inzicht te krijgen in de mate waarin en de manier waarop de omgevingsdienst zich als organisatie moet ontwikkelen en waar nodig groeien. De groei van de omgevingsdienst, bijvoorbeeld op het gebied van gedragskunde of data-analyse, kan een plek krijgen in de uitvoerings- en handhavingsstrategie. Welke ontwikkelingen in de buitenwereld maken het noodzakelijk voor de dienst om in de strategische personeelsplanning hierop in te spelen?

2. De wettelijke basis van de regionale beleidscyclus

De basis van de regionale beleidscyclus ligt in de Omgevingswet. Van Aartsen constateerde dat we daaraan nog beter kunnen voldoen. De procescriteria van het Besluit omgevingsrecht gaven al veel duidelijkheid⁵. De Omgevingswet geeft aanleiding om meer integraal te kijken en nieuwe opgaven mee te nemen.

De eis van het Omgevingsbesluit: één uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie

Bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst hebben de wettelijke opdracht om gezamenlijk een regionale uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie vast te stellen.

Dit staat in artikel 13.5 lid 2 van het Omgevingsbesluit.

De bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst stellen gezamenlijk een uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie vast voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 13.12, eerste lid.

Dit artikel is de basis voor de regionale beleidscyclus, zoals in deze handreiking beschreven wordt.

De werkzaamheden, bedoeld in artikel 13.12, betreffen de basistaken. Deze (grotendeels) milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving worden verplicht bij een omgevingsdienst belegd. Maar ook de niet-basistaken die de omgevingsdienst mag uitvoeren worden bij voorkeur in de regionale beleidscyclus meegenomen.

De aanbeveling van Van Aartsen; één risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingsbeleid

Ook voor de invoering van de Omgevingswet gold al de eis van een uniform beleid voor de omgevingsdienst. Van Aartsen constateerde dat aan die eis niet werd voldaan.

Aanbeveling 7 Commissie Van Aartsen: Eén uitvoerings- en handhavingsbeleid en één uitvoeringsprogramma per regio

Bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst moeten conform artikel 7 van het Besluit Omgevingsrecht 'zorg dragen' voor één uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de omgevingsdienst. De praktijk is echter dat elk bevoegd gezag een eigen risicoanalyse maakt, eigen prioriteiten stelt, eigen beleidskeuzen maakt en een eigen uitvoeringsprogramma opstelt. Zelfs met de meest welwillende deelnemers is het een heidense klus om uit al die ongelijksoortige bouwstenen één gezamenlijk uitvoerings- en handhavingsbeleid bij elkaar te puzzelen.

De commissie adviseert een omgekeerde procedure: de directeur van de omgevingsdienst bereidt voor de gehele regio één risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingsbeleid voor. De documenten worden ter consultatie aan de aangesloten bevoegde gezagen voorgelegd. Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst stelt beide documenten vast. De directeur bereidt in aansluiting daarop jaarlijks een uitvoeringsprogramma voor, dat ter vaststelling aan het bestuur van de omgevingsdienst wordt voorgelegd. De directeur maakt tot slot jaarlijks een evaluatie van de uitvoering, die als input dient voor het nieuwe jaarprogramma. Op die manier wordt de cyclus van uitvoering en evaluatie op regionaal niveau doorlopen. Dat biedt betere voorwaarden voor eenheid in de uitvoering en geeft de omgevingsdienst de mogelijkheid om veel efficiënter te werken en meer kwaliteit te leveren: van zo'n twintig verschillende naar één gelijke opdracht per regio.

⁵ De procescriteria staan nu in het Omgevingsbesluit (§ 13.2.2 Strategische en programmatische uitvoering en handhaving)

De procescriteria; strategische en programmatische uitvoering en handhaving

De wet VTH⁶ vormde de verankering van de afspraken die tussen de rijksoverheid, de provincies en gemeenten in 2009 zijn gemaakt om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van het omgevingsrecht beter te organiseren. Met de wet VTH is de basis gelegd voor een landelijk dekkend stelsel van 29 (nu 28) omgevingsdiensten. In deze diensten brengen provincies en gemeenten de uitvoering van een aantal VTH-taken onder, waardoor expertise kan worden gebundeld. Gemeenten en provincies blijven bevoegd gezag voor deze taken. Zij stellen verordeningen vast waarin kwaliteitseisen zijn opgenomen voor de taakuitvoering door omgevingsdiensten. De wet VTH, waarvan de inhoud is overgenomen in het Omgevingsbesluit, heeft ook bepalingen geïntroduceerd over informatie-uitwisseling en samenwerking bij toezicht en handhaving tussen onder andere provincies, gemeenten, waterschappen, Openbaar Ministerie en de politie.

In paragraaf 13.2.2 (Strategische en programmatische uitvoering en handhaving)⁷ van het Omgevingsbesluit staan de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te komen, de zogenaamd procescriteria. Met name de artikelen 13.5 tot en met 13.11 gaan dieper in op de procescriteria, de afzonderlijke onderdelen van de strategische en programmatische uitvoering en handhaving wat we in deze handreiking de regionale beleidscyclus, BIG-8 noemen.

Relevante artikelen Omgevingsbesluit

- de uitvoeringsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- de handhavingsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- het uitvoeringsprogramma (artikel 13.8)
- de uitvoeringsorganisatie (artikel 13.9)
- de borging van middelen (artikel 13.10)
- de evaluatierapportage (artikel 13.11)

De Omgevingswet; integrale sturing op de leefomgeving

De Omgevingswet geldt per 1 januari 2024. Doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen enerzijds een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en anderzijds het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van een goede omgevingskwaliteit om maatschappelijke behoeften mee te vervullen. Voor het bereiken van die balans krijgen gemeenten, provincies en waterschappen meer afwegingsruimte. Vanuit het Rijk verschuift steeds meer wet- en regelgeving naar gemeenten, provincies en waterschappen. Het gaat er voortaan om dat die leefomgeving op een integrale manier wordt bestuurd met het oog op duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en verbetering van het leefmilieu. Dit vraagt samenhang tussen het beleid, de regels en de uitvoering.

Dit heeft gevolgen voor de omgevingsdienst en de regionale beleidscyclus. Beleid moet doordacht samenhangen met de realisatie in de uitvoeringspraktijk. Dat speelt ook bij de grote maatschappelijke opgaven (zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie), omdat daarbij veelal sprake is van complexiteit en samenloop van veel feiten en belangen binnen dezelfde tijd en ruimte. Dat soort omstandigheden versterkt de behoefte aan maatwerk. De

⁶ Wet tot wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving)

⁷ Voor de Seveso-inrichtingen is ook § 13.3.2 Strategische en programmatische uitvoering en handhaving van toepassing

regionale beleidscyclus voorziet erin dat VTH-taken opgavegericht en beleidssensitief worden georganiseerd en uitgevoerd met oog voor de belangen in de omgeving.

In het kader is een overzicht opgenomen van wetgeving waar de kwaliteit van de leefomgeving is opgenomen.

Artikel 21 Grondwet

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Artikel 1.3 Omgevingswet

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Artikel 18.19 Omgevingswet

1. Bij algemene maatregel van bestuur worden in het belang van een doelmatige uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak regels gesteld over:

- a. de strategische en programmatische uitoefening van deze taken door de betrokken bestuursorganen,
- b. de onderlinge afstemming van de uitoefening van deze taken en de daarmee samenhangende werkzaamheden door:
  - 1°. de betrokken bestuursorganen,
  - 2°. de onder hun gezag werkzame toezichhouders,
  - 3°. de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.62

Artikel 13.5 Omgevingsbesluit

1. De bestuursorganen die zijn belast met de uitvoerings- en handhavingstaak stellen een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht.
2. De bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst stellen gezamenlijk een uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie vast voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 13.12, eerste lid.
3. De handhavingsstrategie wordt zo nodig afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving.
4. De handhavingsstrategie wordt gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet.

3. De rollen en verantwoordelijkheden in de regionale beleidscyclus

Duidelijkheid over de rolverdeling is essentieel voor een effectieve regionale beleidscyclus. Verschillende stakeholders, zoals gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB) hebben unieke rollen en verantwoordelijkheden in strategisch beleid en uitvoering.

De regionale uitvoerings- en handavingsstrategie (UenH-strategie) omvat het gezamenlijke beleid en strategie van de colleges van de deelnemers in de omgevingsdienst. Dit beleid – het strategisch-bestuurlijk deel van de BIG-8 - moet worden ontwikkeld in een samenwerking tussen enerzijds gemeenten en provincie in hun rollen van bevoegd gezag en opdrachtgever, en anderzijds de omgevingsdienst als opdrachtnemer en uitvoerder van de (basis)taken.

Het strategisch-bestuurlijk deel van de BIG-8 kent als belangrijke onderdelen:

- de probleem- en risicoanalyse;
- de uitvoerings- en handavingsstrategie;
- het uitvoeringsprogramma.

De UenH-strategie dient te worden onderscheiden van het inhoudelijk beleid zoals dat landelijk, provinciaal of gemeentelijk is vastgesteld, en dat de input vormt voor de UenH-strategie.

Van deze drie stappen zijn de UenH-strategie en het uitvoeringsprogramma wettelijk vereiste producten (Omgevingsbesluit artikel 13.5, 13.6 en 13.8).

Dit hoofdstuk gaat over de procesrollen en verantwoordelijkheden. Dit is gebaseerd op:

- het Omgevingsbesluit, waarin de verantwoordelijkheid voor de vaststelling door de bevoegde gezagen (gemeenten en provincies) is vastgelegd;
- de goede praktijkervaring van de procesrollen en verantwoordelijkheden bij de voorbereiding van deze producten en de formele vaststelling; het Omgevingsbesluit doet daarover geen uitspraak.

De kern van de goede praktijkervaring is de nauwe samenwerking van bevoegde gezagen en de omgevingsdienst.

Op goed in te kunnen zoomen op de rollen kan een onderscheid kan worden gemaakt in de verschillende fasen:

1. initiatief- en opdrachtgevende fase;
2. de fase waarin het beoogde product wordt opgesteld;
3. de besluitvormingsfase.

De goede praktijkervaring geeft aan dat het belangrijk is om de doelen en wijze van invulling van deze procesfasen gezamenlijk te bepalen. Deze ervaring kent enkele varianten qua invulling van deze processen. Tevens zijn enkele aandachtspunten mee te geven.

1. Fase van opdrachtformulering (van initiatief naar opdracht)

In deze fase wordt de aanpak, de globale inhoudelijke scope, de invulling van de procesrollen bepaald. Het ingaan van een nieuwe beleidscyclus zal veelal voortvloeien uit een gezamenlijk vastgelegd ritme voor aanpassingen. Ruim voor het aflopen van de termijn waarvoor een uitvoerings- en handavingsstrategie is vastgesteld (veelal 4 jaar) dient een nieuwe cyclus te starten.

Verondersteld mag worden dat de omgevingsdienst daartoe in het algemeen het initiatief neemt naar de ambtelijke vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen.

Dit onderling ambtelijk overleg van omgevingsdienst en vertegenwoordigers van bevoegde gezagen leidt tot een voorstel voor de bestuurders van de bevoegde gezagen over de aanpak, de globale inhoudelijke scope en de invulling van de procesrollen, waaronder het ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgeverschap.

Veelal zal dit aan de bestuurders worden voorgelegd in het DB en mogelijk AB van de omgevingsdienst. Een variant kan zich voordoen indien er naast het AB een afzonderlijk portefeuillehoudersoverleg functioneert. Onder punt 3 (fase van besluitvorming) wordt op deze variant nader ingegaan.

Andere aanleidingen dan het naderend verlopen van de termijn waarvoor de UenH-strategie is vastgesteld, kunnen zijn het samengaan van omgevingsdiensten of de wens om met andere omgevingsdiensten binnen het provinciaal grondgebied tot meer gemeenschappelijke kaders te komen; in deze gevallen kan het initiatief in dit proces bij ieder van de partijen ontstaan.

2. Fase van het opstellen van de noodzakelijke producten

Een belangrijke keuze in deze fase is de wijze waarop de procesrol van het trekkerschap wordt belegd. In de praktijk zien we een aantal varianten, te weten

- bij een senior beleidsadviseur van een *omgevingsdienst*. Deze variant komt in de praktijk het meest voor, zeker in de situaties waarin binnen een omgevingsdienst ‘beleidsrijke’ taken en meer beleidsmatig-strategisch expertise zijn ondergebracht;
- bij een senior beleidsadviseur van de *provincie*. In enkele provincies is gekozen voor deze variant. In de ontwikkeling naar een volwaardige omgevingsdienst met draagvlak bij de deelnemende gemeenten is dit in enkele provincies een waardevolle variant gebleken;
- door een *extern* projectleider, waarmee gebruik gemaakt wordt van de specifieke proceservaring van een externe, als deze nog onvoldoende bij de omgevingsdienst of bij de andere partijen zelf beschikbaar is. Het formele opdrachtgeverschap wordt dan door een van partijen namens de andere partijen ingevuld.

Andere procesaspecten betreffen de vorm van samenwerking met de vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen. Veelal bestaat deze uit een actieve betrokkenheid van enkele ambtelijk vertegenwoordigers, en één of meer sessies met ambtelijke deelname van vertegenwoordigers van alle bevoegde gezagen met een inventariserend, toets-, en/of klankbord-karakter. Ook met bestuurders worden in deze fase verschillende werkvormen gehanteerd om in verkennende en toetsende zin bijdragen te ontvangen voor de op te stellen producten.

3. Fase van besluitvorming

Qua processtappen naar de formele besluitvorming wordt veelal gebruik gemaakt van ambtelijke en bestuurlijke consultatie over de concept-producten.

De eerste stap in de formele besluitvorming is dat de eindversie van het op te stellen product wordt voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst. Daarna volgt de formele, wettelijk vereiste vaststelling door het college van BenW van ieder deelnemende gemeente en het college van GS voor de deelnemende provincie. Het is goed om de uiteindelijke uitvoerings- en handavingsstrategie te publiceren, bijvoorbeeld via overheid.nl.

In enkele regio's bestaat er naast het AB een specifiek Portefeuillehoudersoverleg (PHO). De rol van bevoegd gezag (vaststellen van een regionale UenH-strategie in het PHO) wordt dan onderscheiden

van en rol van gezamenlijke opdrachtgevers van de omgevingsdienst. In die gevallen wordt de keuze gemaakt om de besluitvorming gelet op het inhoudelijk-beleidsmatige karakter van de documenten in dit overleg te laten plaatsvinden. Waarna de formele, wettelijk vereiste vaststelling door de colleges van BenW en GS plaatsvindt.

Veelal hebben het PHO en het AB een identieke of bijna identieke samenstelling en vinden de vergaderingen aansluitend plaats. Een belangrijk aandachtspunt is dat, ook in dit onderscheid in de invulling van de bestuurlijke verantwoordelijkheden, de directeur van de omgevingsdienst een nadrukkelijke rol als adviseur heeft in het PHO.

Rollen nog eens op een rij

Zoals gezegd zijn er verschillen in de rolverdeling per regio bij de regionale planning. Hieronder zetten wij deze rollen nog eens op een rij.

De bevoegde gezagen

De bevoegde gezagen zijn verantwoordelijk voor een gezamenlijk regionaal uitvoerings- en handavingsprogramma.

Overweeg om hiervoor een bestuurlijk opdrachtgever aan te wijzen.

Regisseur beleidscyclus

Voor het verlopen van een goede beleidscyclus is het noodzakelijk om een regisseur beleidscyclus te benoemen. Deze regisseur wordt in de regel door de omgevingsdienst geleverd, maar er kunnen in de regio ook andere afspraken gemaakt worden. De regisseur werkt in opdracht van de bestuurlijk opdrachtgever en wordt voor een bepaalde tijd benoemd. De regisseur stelt een projectgroep samen waarin alle deelnemers en overige partijen zijn vertegenwoordigd.

De rol van de omgevingsdienst

De omgevingsdienst faciliteert de regionale beleidscyclus en de uitvoering daarvan, mede omdat de omgevingsdienst inzicht heeft in de regionale problemen, uitdagingen en opgaven, inclusief de landelijke, daarbij gesteund door Omgevingsdienst NL. Maar het kan ook dat er in de regio andere afspraken zijn gemaakt als blijkt dat de betreffende omgevingsdienst daartoe (nog) niet in staat is. In dat geval is de provincie aan zet. Alle werkzaamheden rondom de regionale beleidscyclus worden uiteraard uitgevoerd in nauwe samenwerking met de opdrachtgevers. Daarvoor moet, behalve uitvoeringscapaciteit ook voldoende strategische en beleidsmatige capaciteit beschikbaar zijn.

De andere essentiële rol van de omgevingsdienst is om input te geven op het beleid vanuit de kennis die zij heeft van de uitvoering. Een en ander in goed overleg met de beleidsmedewerkers bij de gemeente en provincie en de andere partners.

Beleidsmedewerker gemeente of provincie

Input geven aan het regionaal VTH-beleid en ondersteunen portefeuillehouder milieu.⁸

Portefeuillehouder milieu

De portefeuillehouders voor VTH-milieu uit de colleges geven via hun ambtelijk beleidsmedewerkers input aan het regionale VTH-beleid en stemmen voorlopig in met het concept regionale VTH-beleid en leggen dit voor aan hun colleges.

⁸ Niet elke gemeente heeft voldoende beleidsmatige capaciteit om een goede opdrachtgever te zijn. Zie verder deel II, onderdeel 4.

Colleges van B&W en Gedeputeerde Staten

Bestuurlijk verantwoordelijk voor het VTH-beleid en de uitvoering daarvan. Geven richting aan de beleidsdoelen vanuit het coalitieakkoord in de rol opdrachtgever. De colleges stellen het regionaal beleid vast en informeren hun raad/staten hierover. Zij zorgen voor de uitvoering van het beleid (met name het opdrachtgeven en financieren richting omgevingsdienst).

Gemeenteraad en Provinciale Staten

Op strategisch niveau controleren van de inbreng van het college over het VTH-beleid (o.a. van de omgevingsdienst), denk aan uitgangspunten, doelen en middelen.

Algemeen Bestuur omgevingsdienst AB

Vaststellen strategisch beleidskader en begroting, borgen regionale uniformiteit, accent op de eigenaarsrol, zie onder.

Dagelijks Bestuur omgevingsdienst DB

Vaststellen operationeel beleidskader, borgen uitvoerbaarheid. Zorgen voor uitvoering van het beleid.

Regionaal ambtelijk overleg

Gecoördineerd input geven aan strategisch en operationeel beleidskader, afstemmen over uitvoeringsprogramma, voorbereiden AB en DB, ondersteunen individuele AB en DB leden.

Het is goed om regelmatig afstemmingsmomenten in te bouwen over uitvoering.

Ambtelijk opdrachtgever

Opdracht geven voor het uitvoeringsprogramma in de rol van de accountmanager of regievoerder. De accountmanager kan niet zomaar een beleid adviserende rol erbij doen (zie deel II, onderdeel 5). Er moet voldoende interactie zijn tussen beleidsadviseurs aan de opdrachtgeverskant, die gaat over de doelen en de accountmanagers van dezelfde gemeenten aan de eigenaarskant, die gaat over capaciteit en financiën.

De rol van de VNG, IPO, Omgevingsdienst NL, Bestuurlijk Omgevingsberaad

Het schetsen van strategisch beleid op landelijk niveau, zodat het kan dienen als input voor de beleidskaders per regio.

Diverse partners zoals politie, OM, Waterschappen, Veiligheidsregio NVWA en ILT

Voor de goede uitvoering zijn deze partners van groot belang. Het is goed om dit regionaal speelveld in kaart te brengen voor de eigen regio, inclusief contactpersonen. Deze partijen zijn via bestaande overleggen betrokken.

Coördinerende rol provincie

Omgevingswet artikel 18.26 lid 1

'Gedeputeerde staten dragen binnen de provincie zorg voor de coördinatie van een onderling afgestemde uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaak'.

De provincie heeft een taak op basis van haar coördinerende rol (artikel 18.26 Omgevingswet) voor ten minste de afstemming strafrecht-bestuursrecht met landelijke partijen zoals OM en Politie (zie

tevens deel II, onderdeel 6).⁹ Daarnaast kan in voorkomende gevallen ervoor gekozen worden de provincie de rol te geven van initiator van de beleidscyclus.

- **Het bestuur in de regio kan haar rol als eigenaar en opdrachtgever effectief onderscheiden en beide rollen goed invullen.**

Rol van opdrachtgever en eigenaar

Er bestaat veel discussie en soms verwarring over de aansturing van de omgevingsdienst. Dat speelt bij alle diensten, maar vooral bij de relatief nieuwe diensten. Een belangrijke onderliggende oorzaak is de complexiteit van de regionale samenwerking. Je bent als gemeente en provincie 'eigenaar' van de dienst. Je moet zorgen dat er een effectieve en efficiënte omgevingsdienst kan functioneren, zodat de VTHA-taken op een uitstekende manier worden uitgevoerd. Anderzijds ben je als gemeente en provincie opdrachtgever om ervoor te zorgen dat de dienst datgene doet wat in het belang is van jouw gemeente of provincie.

Dat loopt door elkaar heen, maar het gaat uiteindelijk om het belang van een schone en veilige leefomgeving. Of het bedrijf nu in de ene of de andere gemeente ligt. De verschillen uit zich in de praktijk vooral in discussies over aantallen en financiën, vooral bij de omgevingsdiensten die nog niet zo lang bestaan.

Voor de regionale planning geldt; de 'opdrachtgever' wil gepland en uitgevoerd zien wat voor zijn gemeente of provincie belangrijk is. De 'eigenaar' wil een effectieve en efficiënte planning en uitvoering van VTHA-taken in de hele regio. In het proces van regionale planning moeten beide belangen een plaats krijgen.

De nieuwe rol van Omgevingsdienst NL

Juist in de regionale planning kan – of moet – Omgevingsdienst NL een belangrijke rol vervullen. 80-90% van het werk van omgevingsdiensten is precies hetzelfde. Daarom kan in alle fases van de BIG-8 door Omgevingsdienst NL informatie en instrumenten aangeleverd worden, als hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is binnen het bureau. Het zal tot een besparing leiden bij de omgevingsdiensten zelf.

⁹ Het IPO is intern nog in overleg over de invulling van deze rol.

4. Randvoorwaarden voor de deelnemende organisaties

Samenwerking voor effectieve regionale planning vereist bewuste inzet en naleving van samenwerkingsprincipes. Alle betrokken partners spelen hierin een rol, waardoor investeringen in 'verbinders' en 'soft skills' essentieel zijn voor soepele samenwerking. Hierop is sturing nodig. Zowel van de omgevingsdienst, de gemeente als de provincie en de andere partners.

- **In iedere regio wordt geïnvesteerd in een goede samenwerking tussen de bevoegde gezagen en de omgevingsdienst.**

Elke paragraaf is een criterium waaraan de samenwerking moet voldoen.

1. De regio voldoet aan de basisprincipes voor samenwerking
2. Zowel de omgevingsdienst als de partners hebben voldoende capaciteit en kwaliteit
3. Er zijn voldoende 'verbinders' en er zijn genoeg soft-skills aanwezig in de regio

Vooraf; de relatie tussen regionale beleidscyclus en robuustheid

De relatie met robuustheid van een omgevingsdienst in het kader van het programma IBP-VTH is voor de regionale cyclus van belang. Volgens de commissie Van Aartsen is een 'kritische massa' vereist voor omgevingsdiensten: een zodanige omvang dat de organisatie in voldoende mate beschikt over de gespecialiseerde technische en juridische kennis die een effectieve en rechtmatige toepassing en handhaving van het omgevingsrecht mogelijk maakt en de omgevingsdienst in staat stelt sparringpartner te zijn voor complexe vraagstukken en advisering over de toepassing van de Omgevingswet.

Het criterium Effectiviteit vanuit pijler 1; Robuustheid

In welke mate voldoet de omgevingsdienst aan de impliciete en expliciete verwachtingen van haar opdrachtgevers en via hen aan die van burgers en bedrijven? In welke mate beschermt de omgevingsdienst de gezondheid van omwonenden tegen schadelijke industriële emissies? In welke mate bereikt de omgevingsdienst een aantoonbaar maatschappelijk effect en in welke mate wordt daarop concreet gestuurd?

Alleen door een uitstekende regionale planning en programmering kan een omgevingsdienst aantonen dat ze effectief is. Alleen als de samenwerking en de organisatie op orde is kan er sprake zijn van een goede regionale planning en programmering.

Op dit moment (2024) zijn sommige omgevingsdiensten onvoldoende robuust om vanuit professionele distantie hun rol te kunnen spelen, door een combinatie van:

- een te kleine schaal van een aantal diensten;
- negatieve effecten van outputfinanciering op handhaving en kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering;
- te grote diversiteit in het takenpakket waardoor een regionale handhavingsstrategie niet van de grond komt;
- informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling zijn onder de maat voor het opbouwen van deskundigheid en voldoende specialisatie. Laat staan dat deze zijn toegesneden op de

toekomstige vraagstukken waar bevoegd gezag en omgevingsdiensten mee te maken krijgen.

Het gebrek aan robuustheid vertaalt zich in de praktijk in een gebrekkige regionale planning en programmering. In de volgende paragrafen geven we aan hoe in de samenwerking de robuustheid kan groeien.

De regio voldoet aan de basisprincipes voor samenwerking

Samenwerking is cruciaal voor een effectieve regionale planning. Regionaal denken en werken, evenals streven naar landelijke uniformiteit, bevorderen efficiënte uitvoering van wettelijke taken.

Samenwerking is een essentiële voorwaarde voor het op een effectieve wijze invulling geven aan de regionale planning ofwel de regionale beleidscyclus. Bij alle bevoegde gezagen en omgevingsdiensten ligt een verantwoordelijkheid om te investeren in deze samenwerking. Zo ook bij de andere partners en externe partijen.

Regionaal denken en werken is uitgangspunt. 80% van het werk van omgevingsdiensten is min of meer beleidsneutraal. Het zijn wettelijke taken die uitgevoerd moeten worden. Dat moet op een efficiënte en effectieve wijze gebeuren; dat kan het beste regionaal. De omslag moet zijn om niet meer te denken in het stramien van de eigen gemeente als opdrachtgever, maar te denken als eigenaar van een dienst die inzet op regionale thema's.

We streven ook naar meer landelijke uniformiteit. Ook dat is efficiënter, dus goedkoper, en het maakt landelijke monitoring mogelijk. Gemeenten en provincie zijn bevoegd gezag, maar het belang van het landelijke VTH stelsel moet worden erkend. Het is gewenst om een landelijk beeld te kunnen schetsen van de voortgang in de aanpak van milieuproblemen.

De omgevingsdienst is een zelfstandige 'afdeling milieu en/of BWT' op afstand van de gemeente of provincie. De medewerkers van de omgevingsdiensten zijn collega's van de medewerkers bij gemeenten en provincies, je werkt voor dezelfde zaak. Tegelijkertijd is er een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie. Daarbij is onafhankelijke taakuitvoering belangrijk en een basisprincipe van goed toezicht. De goede, professionele samenwerking blijft voorop staan.

De regio moet meer voorop staan

De omgevingsdienst moet de ruimte krijgen om professioneel te werken. De regionale samenwerking staat daarbij voorop, niet de uitvoering per gemeente. Om haar taak in de regionale beleidscyclus uit te kunnen voeren, is strategische en beleidsmatige capaciteit noodzakelijk. De beleidsmatige keuzes zijn aan het bestuur, de beleidsvoorbereiding moet grotendeels bij de omgevingsdienst liggen. Beleidsontwikkeling zonder kennis van de uitvoering is niet realistisch.

Sturing op aantallen per gemeente of provincie is niet meer gewenst. Het is van belang voor de interne planning en control, maar in het gesprek met de opdrachtgevers moet outcome, het effect in de fysieke leefomgeving en het bereiken van de regionale, strategische doelen voorop staan.

Zowel de omgevingsdienst als de partners hebben voldoende capaciteit en kwaliteit

Omgevingsdiensten en de partners moeten voldoen aan strategische en beleidsmatige capaciteit, inclusief een outcome-gerichte benadering. Flexibiliteit, realistische planning en goede communicatie zijn hierbij cruciaal.

Indien de omgevingsdienst de regionale beleidscyclus organiseert, daarbij ondersteund door alle deelnemende partners, moeten de betrokken medewerkers goed kunnen praten, schrijven en politiek bedreven zijn. In de strategische personeelsplanning houdt de omgevingsdienst rekening met hetgeen hierin van de dienst verwacht wordt. Denk ook aan de vitaliteit van organisatie. Leg een match tussen opgaven en wat de organisatie daar voor moet doen. Daarvoor moet je een zekere flexibiliteit hebben.

- **De omgevingsdienst en de partners hebben voldoende strategische en beleidsmatige capaciteit om de regionale samenwerking te ondersteunen.**

Wat de omgevingsdienst nodig heeft is:

- Allereerst strategische en beleidsmatige capaciteit om de regionale planning te faciliteren;
- Zogenaamde borgingscapaciteit, om te borgen dat de regionale planning ook wordt uitgevoerd. Dit moet financieel geregeld worden en ook hierop moet je intern sturen.

Samenspel omgevingsdienst en opdrachtgevers

Niet elke gemeente heeft voldoende beleidsmatige capaciteit om een goede opdrachtgever te zijn. Dat is begrijpelijk, omdat juist deze medewerkers veelal zijn overgegaan naar de omgevingsdienst. Er is een aanzienlijk verschil tussen kleine gemeenten en grote gemeenten en de provincie. Daarom moet de omgevingsdienst hierin faciliteren als beleidsondersteuner en zo bijdragen aan een goed samenspel in de regio. Gemeenten kunnen de beleidstaak niet helemaal overlaten aan de omgevingsdienst, want de gemeente blijft bevoegd gezag en moet de keuzes maken. Het is aan de gemeente zelf welke balans ze hierin kiezen.

Geef invulling aan de specifieke taak van een regionaal overleg dat zich richt op bredere gemeenschappelijke strategisch-inhoudelijke beleidsafspraken voor een regio als geheel.

Overweeg het versterken het gezamenlijke ambtelijk opdrachtgeversoverleg door:

- a. het toevoegen van een ervaren, onafhankelijke externe voorzitter, dan wel een roulerend voorzitterschap;
- b. het coachen van nieuwe medewerkers in de rol van ambtelijk opdrachtgever, door medewerkers van andere gemeenten, die ervaren zijn in die rol en de materie-kennis die daarbij nodig is en
- c. de frequentie en agendering niet slechts afstemmen op het voorbereiden van AB en DB, maar juist ook op thema's en ontwikkelingen die van gemeenschappelijke belang zijn.

Overweeg tot slot het stimuleren van gezamenlijke trainingen van ambtelijk opdrachtgevers van bevoegde gezagen en van relatiemanagers van omgevingsdiensten (als opdrachtnemer) waarbij gewerkt wordt aan een professionele samenwerking.

- Een goede informatievoorziening, mede vanuit de robuustheidscriteria: de dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. De informatievoorziening faciliteert zowel het primair proces als de bedrijfsvoering (ICT, data, kennis, middelen);

Ontwikkelen naar een outcome gerichte organisatie

Achtergrond van deze kpi is dat de dienst in staat is zich optimaal te verantwoorden op behaalde milieuresultaten met oog voor (kosten)effectiviteit. De dienst moet zich kunnen ontwikkelen naar een outcome gerichte organisatie, omdat die raakt aan de kern van het bestaansrecht van de omgevingsdienst (milieurelevantie). Businessintelligence (voornamelijk mensen) is nodig om informatiegestuurd te kunnen werken. Datakwaliteit e.d. (pijler 3) is hierin een randvoorwaarde.

- Een eenvoudige administratie. Naast inzicht in de aantallen is sturing op meer strategische doelen en milieuthema's nodig;
- Een realistische en eerlijke planning. We plannen nu vaak nog te veel, terwijl we weten dat het niet kan. Dit heeft ook gevolgen voor het vertrouwen in de organisatie;
- Inbreng van zoveel mogelijk hetzelfde takenpakket door gemeenten;
- Aandacht voor flexibiliteit in organiseren en plannen: er komt altijd een extra vraag, je kan niet altijd nee zeggen;
- Maar tegelijk ook zorgen dat continuïteit gewaarborgd blijft, anders verlies je het zicht op het geheel en volg je de waan van de dag. Dus balans tussen geprogrammeerd toezicht en ad hoc is belangrijk;
- Goed werkgeverschap, met extra aandacht voor het aantrekken van jonge mensen en voldoende opleiding. Een omgevingsdienst is een kennisorganisatie. De ODNL-academie speelt hier een belangrijke rol.;
- Begrip van de gemeenten en provincie in hun eigenaarsrol dat de omgevingsdienst hieraan moet voldoen en dat hier voldoende middelen voor moeten zijn.

Er zijn voldoende 'verbinders' en er zijn genoeg soft-skills aanwezig in de regio

Verbinders zijn sleutelfiguren in samenwerking, waarbij training en heldere functieprofielen belangrijk zijn. Naast verbinders zijn soft-skills cruciaal voor succesvolle samenwerking. Investeer in kennisuitwisseling, vertrouwen, en heldere communicatie om de relatie tussen omgevingsdienst, gemeenten en provincies te versterken.

Samenwerking gaat niet vanzelf. In elke regio dient een aantal verbinders actief te zijn. Soms zijn deze in de regio al aanwezig, vooral bij de omgevingsdiensten die al langer bestaan, soms heb je er te weinig van. Om een goede verbinder te kunnen zijn is soms training nodig. De rol van verbinder kan worden ingevuld – de ene heeft het wat meer in zich dan de ander - via de volgende functies: beleidsmedewerker, bestuursadviseur, directeur, casemanager, relatiemanager, vergunningverlener en toezichthouder.

Het profiel van de verbinder zou je als volgt kunnen beschrijven:

- Is een typische netwerker;
- Heeft positieve energie om met mensen te werken;
- Kan denken in mogelijkheden;
- Is zichtbaar en toegankelijk;
- Is open en reflecterend;
- Weet 'hoe de hazen lopen';
- Kan communiceren op bestuurlijk en ambtelijk niveau;

- Kan het VTH-werkveld met de omgeving verbinden;
- Is creatief, flexibel en sympathiek;
- Slaat de brug tussen theorie en de praktijk;
- Kan als mentor voor de ambtelijk opdrachtgevers dienen.

In aanvulling op de noodzaak van verbinders kun je denken aan soft-skills die je nodig hebt bij samenwerking. Je kunt aan de volgende eigenschappen of vaardigheden denken.

- **Omgevingsdienst, gemeenten en provincies zijn ambtelijk goed in staat om hun rol als opdrachtgever en opdrachtgever te vervullen.**

De volgende soft-skills zijn nodig in de samenwerking:

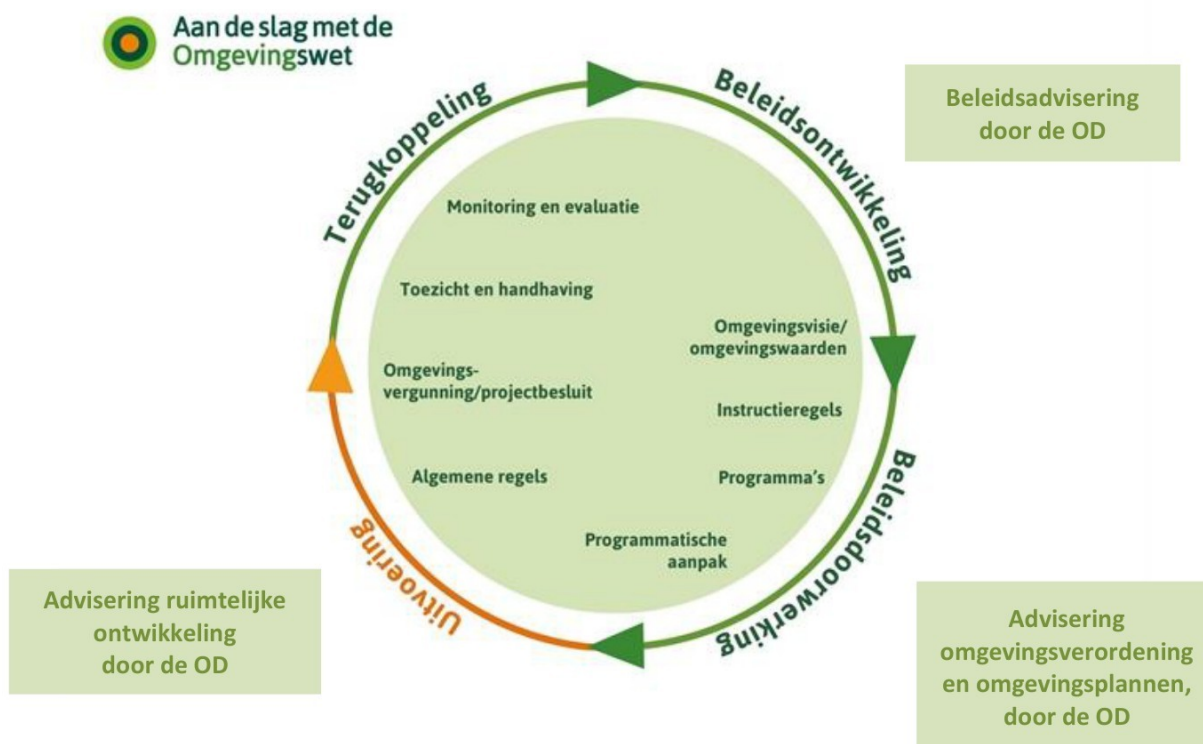
- Investeer in kennis van elkaars organisaties, bijvoorbeeld door een werkplek bij de gemeente of provincie of er gewoon regelmatig 'zijn';
- Breng elkaar in positie als dat kan. Denk aan de toezichthouder die deelneemt aan de zogenaamde omgevingstafel; ervaring inbrengen over het gebied;
- Werk aan vertrouwen door transparant te zijn over de voortgang in de uitvoering. Bijvoorbeeld via een periodiek voortgangsoverleg: voortgang in cijfers, knelpunten en verbeterpunten, hoe loopt het in de samenwerking? Vergeet niet ook positieve dingen te benoemen;
- Investeer in schakelposities als accounthouders, klantcontact functionarissen. Zorg voor voldoende capaciteit. Zie ook hiervoor bij verbinders;
- Werk met een aanspreekpunt per organisatie;
- Zorg dat je als omgevingsdienst zichtbaar bent bij de partners. Dit kan bijvoorbeeld via een "snuffelstage". Dit geldt net zo goed voor opdrachtgevers;
- Maak goede afspraken voor escalatie bij inhoudelijke onenigheid. Bijvoorbeeld als blijkt dat de onuitgesproken verwachtingen van en over elkaar niet matchen;
- Geef veel aandacht aan bereikbaarheid: zorg voor de juiste doorverwijzing; contactgegevens moeten duidelijk zijn. Mensen moeten bellen, niet alleen mailen;
- Laat soft-skills daadwerkelijk terugkomen in competentieprofielen.

5. De taak van advisering

Naast de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben omgevingsdiensten ook een belangrijke adviserende taak. Advisering is geen basistaak, echter gezien het toenemende belang van deze taak na inwerkingtreding van de Omgevingswet, bereiden omgevingsdiensten zich voor op de verdere professionele ontwikkeling van de adviestaak. Omgevingsdiensten worden door opdrachtgevers steeds vaker gevraagd als adviseur in het kader van de Omgevingswet of de landelijke en provinciale opgaven. Advies bij het opstellen van Omgevingsplannen is hier een voorbeeld van.

De Omgevingsdiensten hebben kennis over het gebied, kunnen zorgen voor regionale afstemming en brengen praktijkervaring in. Volgens de commissie Van Aartsen – en zo is inmiddels de breed gedeelde overtuiging - moeten omgevingsdiensten betrokken zijn bij de opstelling van de milieunormen in het omgevingsplan.

Figuur 2: De beleidscyclus conform de Omgevingswet en de adviserende rol van omgevingsdiensten

Niveaus in advisering door omgevingsdiensten

Naast bovenstaande beleidsfasen is de betrokkenheid van omgevingsdiensten nog in de volgende drie niveaus te onderscheiden:

1. *Integraal adviseren over de fysieke leefomgeving (beleidsontwikkeling)*

Integrale advisering over de fysieke leefomgeving komt terug in de gehele beleidscyclus. Het heeft betrekking op regionale afstemming in relatie tot ruimtelijke ordening, maatschappelijke ontwikkelingen als ook regionale en lokale initiatieven. Het is belangrijk om al vroeg in het voortraject betrokken te zijn om ambities in de regio af te stemmen en knelpunten tijdig te

signaleren nog voor het regionale en lokale beleid helemaal is uitgedacht, nog voordat het omgevingsplan, de omgevingsverordening of wijziging op het omgevingsplan wordt geschreven. Dat betekent ook de advisering over de thema's, waarvoor de omgevingsdienst de deskundigheid in huis heeft, bij het opstellen van de omgevingsvisie.

2. *Adviseren over en gebruiken van de kerninstrumenten onder de Omgevingswet (beleidsdoorwerking)*

De omgevingsdienst neemt haar kennis, praktijkervaring en knelpunten vanuit VTH mee richting de instrumenten van de Omgevingswet: omgevingsverordening, omgevingsplan en programma. Hierdoor sluiten beleid en regels beter aan bij de praktijk, o.a. op basis van kennis uit de probleem- en risicoanalyse. Ook zorgt de omgevingsdienst voor regionale afstemming; door de werkwijze bij omgevingsdiensten hebben zij oog voor de gehele regio. Door aan de voorkant mee te werken aan de instrumenten worden knelpunten in de uitvoering zoveel mogelijk voorkomen.

3. *Advisering over regels uit het omgevingsplan en de omgevingsverordening (uitvoering)*

De kern van het advies van commissie van Aartsen heeft betrekking op de advisering van de milieuregels in het omgevingsplan en de omgevingsverordening. Kennis van milieuregels is niet altijd meer aanwezig bij gemeenten en provincies. Door brede advisering vanuit de omgevingsdienst wordt bijgedragen aan een effectieve beleidscyclus. Vanuit de uitvoering kan zo aan de voorkant ook worden geborgd dat de milieuregels handhaafbaar zijn. De advisering heeft o.a. betrekking op overlegsituaties over ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen in omgevingsplan of – verordening en bij advisering bij het (voor-)overleg over ruimtelijke initiatieven, bijvoorbeeld aan de omgevingstafel. Het is aan omgevingsdiensten om landelijk samen te werken om deze brede adviestaak verder te ontwikkelen. Hierbij is onder meer de interne samenwerking tussen de adviseurs van de omgevingsdienst en de VTH mensen van belang.

Uitgangspunten voor advisering door omgevingsdiensten

Voordat begonnen kan worden met ondersteuning op beleidsvoorbereiding door omgevingsdiensten is het belangrijk om bestuurlijke commitment te hebben. Ook aan de kant van de gemeenten moet kennis en kunde aanwezig zijn om een goede gesprekspartner te zijn voor de omgevingsdiensten ten aanzien van advisering op het beleid. Een proactieve houding van de omgevingsdiensten is hierin nodig. Het belangrijk om aan te sluiten bij de processen van de gemeenten, zoals de zogenaamde intake- en omgevingstafels en om platforms of werkgroepen in te richten om gezamenlijk stappen te zetten voor het opstellen van de omgevingsplannen.

Zie ook bijlage IX voor handvatten aangaande deze adviestaken.

6. Samenwerkingsmodel bestuursrecht - strafrecht

Dit hoofdstuk is opgesteld in het kader van de versterking van de samenwerking tussen bestuursrecht en strafrecht in het kader van het IBP-VTH. De tekst beschrijft de afspraken in het kader van het IBP-VTH over de wijze waarop de strafrechtelijke partijen (OM/Functioneel Parket en politie) betrokken worden bij de regionale beleidscyclus.

Betrokkenheid van OM/Functioneel Parket en politie in de regionale beleidscyclus

Voor een integrale uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht is een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten en de strafrechtelijke partijen, zoals OM/functioneel parket en de Politie en Bijzondere opsporingsdiensten als ILT-IOD, essentieel.

Voor deze samenwerking en het daadwerkelijk uitvoeren van de daarin gemaakte afspraken is vereist dat:

- er een *vaste structuur* is voor deze samenwerking. Deze samenwerking is – conform een besluit van de Stuurgroep IBP-VTH - ingericht op operationeel, tactisch en strategisch niveau en regionaal geïmplementeerd. Dit samenwerkingsmodel wordt hieronder nader toegelicht;
- de bevoegde gezagen (gemeenten en provincies) zorgen voor vaststelling van de *LHSO* (Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht) zodat omgevingsdiensten en strafrechtpartners helder hebben hoe gewerkt wordt;
- de omgevingsdiensten binnen iedere regio voldoen aan de landelijk vastgestelde *kwaliteitscriteria*, welke relevant zijn voor de invulling van het onderzoek en de voorbereiding van strafrechtelijke handhaving. En daarmee over voldoende gekwalificeerde capaciteit voor deze taken beschikken;
- ook bij OM/FP en politie voldoende *gekwalificeerde capaciteit* beschikbaar is. Deze voorwaarde voor samenwerking moet door die partijen zelf worden ingevuld; dit wordt in deze bijlage niet verder uitgewerkt.

Onderstaand wordt ingegaan op de IBP-VTH afspraken met betrekking tot het Samenwerkingsmodel, de relevante kwaliteitscriteria en op de wettelijke vereisten over de samenwerking met de strafrechtelijke partijen bij het opstellen van verschillende producten van de regionale beleidscyclus.

1. Samenwerkingsmodel

De kern van het samenwerkingsmodel is een afstemmingsoverleg op het werkgebied van tenminste iedere provincie. Het gezamenlijk organiseren over meerdere provincies is en blijft mogelijk waarbij de betrokken provincies in gezamenlijkheid vormgeven aan de wettelijke verantwoordelijkheid (artikel 18.26/27 Omgevingswet).

In dit afstemmingsoverleg wordt het werkveld van de 'grijze boa's' en bestuursrechtelijke en strafrechtelijke samenwerking geformaliseerd. Dit betreft wetgeving onder andere rondom bodem, afval, lucht en geluid en is vooral gefocust op milieubelastende activiteiten. Aanbevolen wordt om ook andere 'kleursporen' aan te haken bij de het afstemmingsoverleg.

Door een aantal van *maximaal twaalf afstemmingsoverleggen* is een efficiënte werkvorm gecreëerd voor de landelijke partners om aan te sluiten. Voor de politie sluit dit in belangrijke mate aan op de regio-indeling van de organisatie van de Nationale Politie. Voor de omgevingsdiensten binnen het

werkgebied van een provincie (of van enkele provincies gezamenlijk) is dit een extra stimulans voor de versterking van de onderlinge samenwerking bij dit onderwerp.

De kern van het Afstemmingsoverleg zal bestaan uit deelnemers van

- de omgevingsdiensten in een provincie;
- OM/FP;
- politie;
- de provincie.

Bij voorkeur wordt ook deelgenomen door, dan wel afstemming gezocht met

- de landelijke handhavingsdiensten van NVWA en ILT-IOD;
- de waterschappen.

Het Afstemmingsoverleg is het knooppunt in de beleidscyclus: tussen strategische, bestuurlijke, landelijke afstemming (BOB, SMK/LMK) en de regionale (bestuurlijke) prioriteiten en de operationele uitvoering. Het Afstemmingsoverleg zorgt voor afstemming, samenwerking, financiering en capaciteit ten behoeve van de regionale invulling van de landelijke en provinciale prioriteiten op het grensvlak van bestuursrecht en strafrecht.

2. LHSO en landelijke kwaliteitscriteria

Door het gebruik van de LHSO is er een eenduidige basis voor de werkwijzen van omgevingsdiensten en strafrechtelijke partners. In de landelijke kwaliteitscriteria zijn de criteria vastgelegd voor het beschikken over voldoende kritische massa van verschillende typen functies. Voor de daadwerkelijke voorbereiding, uitvoering van c.q. participatie in strafrechtelijke handhavingsonderzoeken door omgevingsdiensten zijn in elk geval van belang de eisen voor (op basis van nummering LHSO):

5. Toezicht en handhaving milieu;
6. Toezicht en handhaving bodem;
11. Ketentoezicht
12. Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving (BOA-functie).

Afhankelijk van de breedte van de plus-taken van een omgevingsdienst kunnen ook de eisen voor andere taken relevant zijn.

3. Samenwerking met strafrechtelijke partijen bij producten van de regionale beleidscyclus

Voor enkele producten uit de regionale beleidscyclus kan worden aangegeven wat de voorgaande punten 1 en 2 betekenen. Deels betreft dit vereisten vanuit het Omgevingsbesluit voor die verschillende onderdelen van de beleidscyclus.

Strategie- probleem- en risicoanalyse

Voor de Probleem- en risicoanalyse is in de Handreiking regionale beleidscyclus voorzien dat ook andere partijen dan gemeenten en provincie bij de probleem- en risicoanalyse betrokken worden. De betrokkenheid van politie en OM/FP vindt plaats in het afstemmingsoverleg dat voor het grondgebied van iedere provincie (of enkele provincies) vorm gegeven is. Vanuit de politie-eenheid of – eenheden, OM/FP en de andere deelnemers wordt in dat kader periodiek de informatie ingebracht over regionaal relevante dreigingen.

In het afstemmingsoverleg vindt voorts voor de probleem- en risicoanalyse de beoordeling van de regionale relevantie en doorvertaling van de landelijke thema's van de Strategische Milieukamer (dreigingsbeeld Milieucriminaliteit), respectievelijk van het Bestuurlijk Omgevingsberaad plaats.

4. Strategische Milieukamer (SMK)

De Strategische Milieukamer (SMK) is een coördinerend orgaan en heeft in grote lijnen de regie over de milieuhandhaving. De SMK bepaalt namelijk het beleid en de landelijke prioriteiten bij de strafrechtelijke aanpak van milieucriminaliteit. De SMK is in het leven geroepen vanwege de complexiteit van het milieudomein, gezien de diverse betrokken ministeries, inspectiediensten en opsporingsinstanties. De hoofdofficier van het FP, de landelijke portefeuillehouder milieucriminaliteit van de politie, de inspecteurs generaal van het ILT, NVWA en Arbeidsinspectie en een vertegenwoordiger van de omgevingsdienstengeven in de SMK richting aan de strafrechtelijke aanpak van milieucriminaliteit. Ongeveer om de vier jaar biedt de SMK het Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit aan, waarin vormen van milieucriminaliteit en de gevolgen hiervan worden uitgelicht. Het meeste recente rapport is aangeboden op 22 juli 2021. De Landelijke Milieukamer gaat over de dagelijkse leiding en afwegingen in afzonderlijke zaken. De Landelijke Milieukamer wordt aangestuurd door de SMK en geleid door de coördinerend Officier van Justitie voor milieucriminaliteit van het FP.

De dagelijkse leiding, waaronder de beoordeling van afzonderlijke zaken, ligt in handen van de Landelijke Milieukamer (ook wel 'Tactische Milieukamer'). De Landelijke Milieukamer wordt geleid door de coördinerend officier van justitie voor milieucriminaliteit van het Functioneel Parket.

Strategie - Uitvoerings- en handhavingsstrategie (strategie voor de inzet van instrumenten c.q. samenwerkingsstrategie)

In de UenH-strategie wordt bestuurlijk voor het werkgebied van iedere omgevingsdienst vastgelegd dat:

- de omgevingsdienst(en) als partner volwaardig samenwerkt in het voor het eigen provinciale grondgebied gekozen uitwerking van het samenwerkingsmodel;
- de omgevingsdienst zich voor het optreden bij overtredingen baseert op de LHSO (Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht);
- de omgevingsdienst invulling geeft aan de voor de integrale handhaving vereiste kwaliteitscriteria;
- de omgevingsdienst kan beschikken over de middelen om hieraan invulling te geven.

Met deze invulling van de UenH-strategie en het delen door iedere omgevingsdienst van de op deze onderwerpen gebaseerde (concept-)teksten van de UenH-strategie met de partijen in het gezamenlijke regionale overleg over de afstemming van bestuursrecht – strafrecht, wordt invulling gegeven aan de wettelijk vereisten van het Omgevingsbesluit (Ob), te weten:

- artikel 13.5 (uitvoerings- en handhavingsstrategie), lid 3
"De handhavingsstrategie wordt zo nodig afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving."
Nb: het wat open en vage begrip 'zo nodig' wordt hiermee geconcretiseerd in een vaste afspraak om van ieder werkgebied van een omgevingsdienst de concept Uitvoerings- en Handhavingsstrategie met de partijen in het provinciale samenwerkingsmodel te delen.
- artikel 13.6 (inhoud uitvoerings- en handhavingsstrategie), lid 2
*"De handhavingsstrategie biedt ook inzicht in:
a. de afspraken die door de bestuursorganen onderling en met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijk handhaving zijn gemaakt over samenwerking bij en afstemming van werkzaamheden."*

Uitvoeringsprogramma

In het Uitvoeringsprogramma worden de regionale opgaven en ambities vertaald naar de kernpunten voor de uitvoering van taken door de omgevingsdienst. Met het delen en bespreken van concepten van het Uitvoeringsprogramma wordt door iedere omgevingsdienst invulling gegeven aan het vereiste van het Omgevingsbesluit (Ob) in artikel 13.8 (uitvoeringsprogramma), lid 2:
“Het uitvoeringsprogramma wordt zo nodig afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving.”

7. Samenwerking met Waterschappen

Rond het thema 'waterkwaliteit' zijn er tal van voorbeelden van operationele samenwerking tussen omgevingsdiensten en waterschappen. Het is belangrijk om deze samenwerking ook te verankeren in het strategisch deel van de beleidscyclus. Omdat anders het risico bestaat van een zekere vrijblijvendheid in de samenwerking tussen waterschappen, omgevingsdiensten en gemeenten. Daarom is in deze handreiking een onderdeel opgenomen over de samenwerking van de waterschappen, omgevingsdienst en de gemeenten.

Dit onderdeel bevat een paar onderwerpen die voor het maken van afspraken tussen regio's (omgevingsdienst en bevoegde gezagen) en waterschappen van belang zijn.

Wat zijn relevante opgaven voor waterkwaliteit?

In de probleem- en risicoanalyse worden de voor het leefmilieu relevante opgaven in beeld gebracht.

Zeer zorgwekkende stoffen

Waterbeheerders en drinkwaterbedrijven zetten zich in voor schoon water voor de mens en natuur. Steeds vaker stuiten zij in het water op nieuwe en relatief onbekende stoffen die nog niet genormeerd zijn. Deze (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) komen via emissies en lozingen terecht in het milieu (lucht, water of bodem). Deze ZZS zijn gevaarlijk voor mens en milieu, omdat ze onder andere voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen.

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Chemische gewasbeschermingsmiddelen, ook bestrijdingsmiddelen of pesticiden genoemd, zijn schadelijk voor zowel het oppervlakte- en grondwater. Gewasbeschermingsmiddelen worden vooral in de land- en tuinbouw gebruikt om planten te beschermen tegen schadelijke organismen of om onkruid tegen te gaan. Gewasbeschermingsmiddelen komen via verschillende routes in het water terecht. Ze kunnen af- en uitspoelen uit de bodem. Ook kunnen ze door werkzaamheden op het erf in het water komen. Op de helft van meetlocaties worden gewasbeschermingsmiddelen in te hoge concentraties in het water gevonden.

Indirecte lozingen

Gemeenten hebben een zorgplicht voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater. Dit wordt omschreven in artikel 2.16 van de Omgevingswet. Onder stedelijk afvalwater wordt verstaan (een mengsel van) huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater. De gemeente zorgt voor transport van dit water naar een rioolwaterzuivering (RWZI). Waterschappen ondervinden als beheerders van RWZI's negatieve effecten van ontoereikend beheer van indirecte lozingen. Ongeoorloofde lozingen leiden geregeld tot influent die de werking van RWZI's verstoren of belemmeren.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is gebaseerd op een verplichte Europese richtlijn die gericht is op de verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Europa. Het hoofddoel van de KRW is dat uiterlijk eind 2027 de kwaliteit van alle Europese wateren zowel chemisch (schoon) als ecologisch (gezond) op orde moet zijn. De KRW geeft wijst stroomgebieden aan waarvoor beheersplannen opgesteld moeten worden met doelen en maatregelen. In deze gebieden worden de effecten van menselijk handelen geanalyseerd en beschermde gebieden aangewezen. Voor elk stroomgebied worden instanties aangewezen die verantwoordelijk zijn voor het beheer en bescherming van alle wateren. Dit wordt onder andere gerealiseerd door beperking en vermindering van verontreiniging, ongeacht de bron.

De waterkwaliteit binnen Nederlandse waterlichamen voldoet in 2027 naar verwachting niet aan de gestelde KRW-doelen. De KRW biedt EU-lidstaten beperkte mogelijkheid om het bereiken van deze doelen uit te stellen. Dat is de reden waarom betrokken overheden er vanaf 2023 alles aan doen om deze doelen toch te realiseren. Daartoe is een KRW-impulsprogramma opgesteld. Dit vergt versterkte samenwerking tussen alle betrokken partijen en belanghebbenden, waaronder provincies, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en het Rijk. Betrokken partijen hebben elkaar steeds vaker nodig om gezamenlijke uitdagingen aan te vliegen, waarbij ook gekeken wordt naar mogelijke kansen voor intensivering of aanvullende maatregelen. Om als Rijk stevig te sturen op de uitvoering van het KRW-impulsprogramma is naast reguliere overleggen ook een Bestuurlijk Overleg KRW ingericht onder voorzitterschap van de minister van I&W.

Focuspunt water in een regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie

In bijvoorbeeld de provincie Noord-Brabant zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de samenwerking tussen de waterschappen en de omgevingsdiensten. Op basis daarvan is in het bestuurlijk vastgestelde Gemeenschappelijk Uitvoeringskader (GUK) en de daarop gebaseerde uitvoerings- en handhavingsstrategie van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant een focuspunt water opgenomen.

Geïnspireerd door dat voorbeeld kan de invulling van een focuspunt water van een regionale UenH-strategie zijn:

Doelstellingen

- het verminderen van de lozing van milieuverontreinigende stoffen op het rioleringsstelsel die het oppervlaktewater kunnen verontreinigen (o.a. ZS), de doelmatige werking van de riolering kunnen verstoren (zoals vetten en zuren) en de doelmatige werking van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) kunnen verstoren;
- naleefgedrag t.a.v. afvalwaterlozing verhogen.

Aanpak

- de omgevingsdienst zet zich in op het verbeteren van de waterkwaliteit door in te zetten op reductieprogramma's en intensiever toezicht op indirecte lozingen;
- ook wordt gewerkt aan het verhogen van de bewustwording t.a.v. het watergebruik om verbruik en vervuiling te reduceren;
- de omgevingsdiensten en de waterschappen binnen het grondgebied van een provincie gezamenlijk werken aan een Level Playing Field (LPF) voor samenwerking bij toezicht en handhaving bij indirecte lozingen; waterschappen leveren de expertise om aan deze taken door de omgevingsdiensten invulling te geven.

Reguleringsstrategie ('vergunningverlening')

- vergunningverlening vereist een vermijdings- en reductieprogramma van bedrijven die ZS emitteren. Hierin onderzoekt het bedrijf zelf continu de mogelijkheden voor bronreductie en reductiemaatregelen;
- op basis van de beschikbare wetgeving gaat de omgevingsdienst vergunningen actualiseren van bedrijven die ZS emitteren. Hierbij worden ook voorschriften opgenomen ter bescherming van riool en lozingsnormen voor niet gewenste stoffen.

Nalevingsstrategie (toezicht en handhaving)

- controle op lozingen op een openbaar riool wordt een structureel onderdeel bij de integrale controles door de omgevingsdienst;
- de omgevingsdienst stemt met de waterschappen jaarlijks de toezichtprogramma's af qua te stellen prioriteiten, planning en (wijze van) uitvoering van het toezicht. Bij deze controles

worden afvalwatermonsters genomen op reguliere parameters en waar relevant op specifieke parameters of ZZS;

- daarnaast zullen monsternames steeds meer proactief ingezet worden in plaats van reactief en is het van belang om informatie met gemeenten uit te wisselen t.a.v. de rioolinspecties;
- omgevingsdiensten en waterschappen voeren een gezamenlijk overleg met de strafrechtelijke partners.

Andere onderwerpen voor een gezamenlijk (regionale) agenda van omgevingsdiensten en waterschappen

De volgende punten worden genoemd:

- goede en transparante samenwerking tot stand laten komen op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid; vertrouwen tussen partijen staan hierbij centraal;
- een eerste stap kan zijn om directeuren en dijkgraven bij elkaar te laten komen en het belang te onderstrepen van samenwerking;
- het ontwikkelen van goede duurzame samenwerking vergt dat wederzijds tussen omgevingsdiensten en waterschappen voldoende beleidsmatige capaciteit wordt ingezet;
- ook vanuit waterschappen scherper bepalen waarop het eigen VTH-proces zich meerjarig moet richten om de waterdoelen te bereiken;
- er is behoefte aan een uniforme taal en bijbehorende monitoring om samenwerking tussen waterschappen en omgevingsdiensten efficiënter te laten verlopen;
- data gedreven werken wordt steeds belangrijker en vergt dat beleidsdoelen integraal en uniform worden uitgewerkt;
- gezamenlijke werkzaamheden tussen ketenpartners moeten vastgelegd kunnen worden in 'specifieke producten' voor de eigen producten- en dienstencatalogus.

IBP-pilot indirecte lozingen

In het kader van het IBP is een pilot indirecte lozingen uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen daaruit zijn ... PM aan te vullen na conferentie 23 april 2024.

8. Het risicomodel voor toezicht

Toezicht, in welke vorm dan ook, is erop gericht om risico's in de leefomgeving te verminderen. De omgevingsdienst moet controleren waar de kans op niet naleving en het risico van overtredingen, schade voor de leefomgeving voor veiligheid en gezondheid, het grootst is. Hoe beter het risicomodel, hoe beter de omgevingsdienst in staat is deze opdracht voor het bestuur uit te voeren. Er zit de laatste jaren veel ontwikkeling in de kwaliteit van deze modellen. Tegelijkertijd is de potentie nog steeds aanzienlijk; het rendement van toezicht kan nog steeds enorm toenemen als we de mogelijkheden en intelligentie van deze modellen nog beter weten te benutten. Het is helder dat landelijke samenwerking daarbij voor de hand ligt en de ontwikkeling veel goedkoper maakt. Bijvoorbeeld onder beheer van Omgevingsdienst NL in overleg met IPO en VNG.

Een van de belangrijkste instrumenten voor toezicht van een omgevingsdienst is het risicomodel. Elk bedrijf in de regio met een relevante impact, met milieubelastende activiteiten, komt aan omgevingsdienst voor toezicht. Maar de frequentie en diepgang waarmee er controles worden uitgevoerd verschilt per bedrijf en wordt bepaald door enerzijds de milieurelevatie en anderzijds het naleefgedrag. Kwalitatief goede data zijn daarbij onmisbaar.

Om van een organisatie, die gestuurd wordt op aantallen, te transformeren naar een op outcome gerichte omgevingsdienst, zijn er grote stappen noodzakelijk. Deze cultuurverandering is al gaande. Toezichthouders beseffen steeds beter het belang van data in het werk en managers gaan hier meer op sturen, systemen worden beter ingericht. Vrijwel alle omgevingsdiensten beschikken over informatieanalisten en het worden er steeds meer. Die ontwikkeling moet zich doorzetten. Samenwerking tussen omgevingsdiensten ligt voor de hand, want 80% van deze ontwikkeling is generiek, 20% is wellicht nog maatwerk per dienst.

- **De omgevingsdienst beschikt over voldoende en actuele data om risicogericht te werken.**

Om te kunnen bepalen welke bedrijven moeten worden gecontroleerd wegen omgevingsdiensten met – het liefst - een geautomatiseerde systematiek de risico's. Hoewel er verschillen zijn, worden in deze risicomodellen veelal de volgende risicofactoren meegenomen:

- Milieurelevantie, in de Omgevingswet milieubelastende activiteit (MBA), maar ook bijvoorbeeld:
  - totale hoeveelheid afgegeven afval
  - stookvolume
  - energieverbruik
  - omgevingstypering
- Naleefgedrag
  - aantal overtredingen bij vorige controles
  - zwaarte van de overtredingen (inschaling LHSO)
  - gedrag overtreder (inschaling LHSO)
  - overtredingen geconstateerd door NVWA, ILT of NVWA (via Inspectieview Milieu)
- Tijd sinds de laatste controle

Seveso, IPPC en type C bedrijven (vergunningplichtig) worden via een ander, weliswaar vergelijkbare methodiek benaderd.

Om over goede data te beschikken is samenwerking met partijen als de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) belangrijk en goede kennis van de Algemene Verordening

Gegevensbescherming (AVG). Bij dat laatste geldt dat er vaak meer mogelijk is, want vrijwel steeds is er sprake van doelbinding. Dat wil zeggen: *Organisaties mogen persoonsgegevens alleen verzamelen met een gerechtvaardigd doel. Dat doel moet specifiek zijn en vooraf uitdrukkelijk zijn omschreven. Het doel waarvoor een organisatie persoonsgegevens gaat verwerken, moet verenigbaar zijn met het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld.*

Score LHSO

Wezenlijk in het risicomodel is de LHSO score. De meeste diensten scoren alleen de zwaarste overtreding, sommige diensten alle overtredingen; er is nog discussie wat wenselijk is. Belangrijker wellicht is dat er goed gescoord wordt en op een eenvormige manier door alle toezichthouders. De ODRU geeft hiervoor een app ontwikkeld. www.lhsassistent.nl De systemen maken het mogelijk om hierop inzichten te verkrijgen en hierop te sturen en met elkaar het gesprek aan te gaan. 2-3% van de overtredingen zou moeten leiden tot de inzet van een BOA. Als dat nul is, is er iets mis. Alle provincies en de meeste gemeenten hebben de LHSO in hun beleid vastgelegd. Een goede implementatie is dan wel de volgende noodzakelijke stap voor de goede afstemming met het strafrechtelijke spoor.

Veel ander toezicht dan reguliere controles

Het risicomodel betreft een prioritering voor de inzet van het 'standaard' instrument reguliere controle. Veelal maken deze controles maar minder dan 50% uit van het toezicht. Aandacht gaat immers ook uit naar probleembedrijven (in overleg met de opdrachtgevers), ketentoezicht bij bodem en afval en asbest en andere vormen van illegaliteit. Maar denk ook aan vraagvolgende controles zoals toezicht bodemsaneringen, puinbrekers en Warmte Koude Opslagsystemen (WKO). Daar vindt ook risico gestuurd toezicht plaats op basis van milieurelevantie en naleefgedrag. Maar ook controles bijvoorbeeld in het kader van ondermijning. Deze vormen van toezicht wordt vaak projectmatig opgepakt.

Ook voor het toepassen van een instrument als voorlichting – denk aan overtredingen met een beperkte impact op het milieu en een niet opzettelijke overtreder – is een meer genuanceerde benadering mogelijk. Vaak is dit juist van toepassing bij groepen bedrijven met een beperkte milieubelasting. Denk ook aan een instrument als 'zelfcontrole', waarbij de ondernemer uitgedaagd wordt met een checklist zelf een controle uit te voeren. Middels steekproeven hou je in de gaten of dit wel goed gaat.

Een andere gehanteerde methodiek werkt als volgt: De risicoanalyse wordt gebruikt om de branches met de grootste milieu impact te bepalen. De instrumentinzet volgt daarna als voor de geprioriteerde branches een uitgebreide doelgroep en naleefanalyse is uitgevoerd om de instrumentinzet te bepalen op bedrijfsniveau. Dit kan de hele waaier van het instrumentarium beslaan van themacontroles tot alle andere preventieve, proactieve en reactieve (controle) instrumenten.

Verder is het noodzakelijk om het bedrijvenbestand in de regio op orde te houden. Er ontstaan regelmatig nieuwe bedrijven, dan wel wisselen deze van eigenaar. Een aanzienlijke inspanning is nodig om dit inzicht actueel te houden. Bedrijven met impact op de leefomgeving moeten in beeld zijn bij omgevingsdiensten.

Nota bene: bij al deze taken geldt dat een aanpak met business intelligence een belangrijke rol kan spelen. Bij veel partijen in het veld wordt hierin al aanzienlijk geïnvesteerd. Tegelijkertijd leeft het besef dat er nog veel meer te halen is.

Omgevingswet en opgavegericht werken

Een belangrijke ontwikkeling is, mede in het licht van de Omgevingswet, de wens om de risicogerichte aanpak goed te koppelen aan de bestuurlijke opgaves. Daarmee verschuift het toezicht voor een deel van routinematige, integrale, controles op basis van risico (gevaaraspect/veiligheid), het jaarlijkse lijstje, naar steeds meer specifiek ingericht toezicht gericht op een opgave of activiteit. Daarbij moet naar de passende vorm van toezicht worden gezocht (fysiek, administratief, zelfcontrole, op afstand, in samenwerking met partners, ketentoezicht, informatiegestuurd).

Artikel 1.3 Omgevingswet noemt drie belangen, die in het oog moeten worden gehouden bij de uitvoering van alle taken en bevoegdheden uit deze wet:

- duurzame ontwikkeling;
- bewoonbaarheid van het land, en;
- bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Met het oog op de behartiging van deze drie fundamentele belangen geeft dit artikel een opgave aan ieder bestuursorgaan, namelijk het in onderlinge samenhang beschermen én benutten van de fysieke leefomgeving. Dat moet gebeuren met inachtneming van in ieder geval: 'veiligheid', 'gezondheid', 'omgevingskwaliteit' en 'duurzaamheid', ook vanwege 'de intrinsieke waarde van de natuur', en 'vervulling van maatschappelijke behoeften'. Deze elementen moeten steeds in onderlinge samenhang worden gezien, om de genoemde oogmerken te behalen.

Voor het model betekent dit bijvoorbeeld dat bedrijven met emissie van ZZZ, fijnstof of NOx een hoger risicoprofiel zouden kunnen krijgen. Maar denk ook aan indirecte lozingen, afvalpreventie en waterverbruik. Het koppelen van de risicogerichte aanpak aan de bestuurlijke opgaves is ook een goede kans om het werk van omgevingsdiensten weer duidelijker met bestuurlijke doelen te verbinden, zie hier de link met het outcomegericht werken.

Weten wat we niet weten

Een risicomodel is gebaseerd op de data die we beschikbaar hebben. Maar risico's worden ook bepaald door dingen die we (nog) niet weten. Zoals – eerder genoemd – bedrijven die zich niet gemeld hebben of van eigenaar zijn veranderd. Bedrijven die door hun relatieve lage risico nooit of al heel lang niet meer bezocht zijn. Of asbest saneringen die niet gemeld worden. Of bedrijven die ZZZ lozen, maar dat misschien zelf nog niet eens weten. Omgevingsdiensten moeten ook investeren een informatiepositie op te bouwen zodat we beter 'weten wat we niet weten'. Bijvoorbeeld door bij bedrijven met een lage risicoscore wel vinger aan de pols te houden en voor een deel wel te bezoeken, steekproefsgewijs.

Samen verder ontwikkelen

Het risicomodel is typisch zo'n instrument waarvan het kansrijk is om dit samen – met 28 diensten en hun opdrachtgevers – verder te ontwikkelen. Op dit moment zijn er verschillende risicomodellen denkbaar en kunnen we ook een verschil in volwassenheid van risicomodellen identificeren:

- Een statisch model, waarbij per activiteit een vastgesteld risico door experts is vastgesteld
- Een dynamisch model, dat op basis van beschikbare informatie variabelen in het model voorziet van een score
- Een voorspellend model, dat op basis van bovenstaande informatie en artificiële intelligentie trends kan identificeren.

Het werken met een risicomodel vraagt een hoge datakwaliteit. Gaten in de informatie zorgen voor verkeerde beoordelingen van een risico in het model. Het voor het eerst toepassen van een model op de bestaande informatie leidt in 9 van de 10 gevallen dan ook tot onverwachte, meestal teleurstellende resultaten. Het gaan werken met een regionale planning waarin risicomodellen meehelpt met de prioritering van de locaties, is ook een besluit om datakwaliteit een prominente plek te geven in de uitvoering van de taken.

Een dynamisch model kent variabelen. Zoals de omvang en soort van de veestapel bij een veehouderij of het naleefgedrag van een bedrijf op locatie. Het gebruik en invoer van een model als onderdeel van de planning is daarmee dan ook vooral een verandertraject. Data die gebruikt wordt moet betrouwbaar zijn.

Uitdagingen

Er zijn daarbij nogal wat uitdagingen. Zo werken veel diensten met net een ander zaaksysteem en meestal ook met andere definities. Wanneer is iets een risico in een regio? Of hoeveel tijd kost een betaald type controle in een organisatie? Hoe definieer je precies naleefgedrag? Vanuit pijler 3 Informatievoorziening is het streven deze te standaardiseren. Dat maakt uniformering van het model veel beter mogelijk.

Ook moet verder worden nagedacht hoe je een zogenaamde '*failsave*' in kunt bouwen, omdat de methodiek kan veroorzaken dat bepaalde groep van bedrijven helemaal niet meer aan bod komen. Een klassiek voorbeeld zijn de gas-, druk en regelstations. Het risico is zeer beperkt, maar je moet wel enige vorm van toezicht houden. Bijvoorbeeld met steekproeven. Hoe ga je dan de steekproeven ook een plek geven in een model? Er zijn dus nogal wat vragen om te beantwoorden die vervolgens in het model moeten worden verwerkt.

De potentie van deze risicomodellen is enorm als we erin slagen om steeds meer data toe te voegen om zo de kwaliteit en nuance van de benadering te verfijnen en te verrijken. Het spreekt voor zich dat het 'lerend vermogen' van een model met 28 regio's groter is dan van een regio. De invoering van een risicomodel in een regionale planning is in ieder geval ook kiezen voor het verbeteren van de datakwaliteit.

In bijlage VIII staat het risicomodel van Omgevingsdienst de Vallei beschreven. Voor de verdere landelijke ontwikkeling van het risicomodel is afgesproken om dit model als basis te gebruiken.

9. De relatie met financiering

Verankering van financiering in de regionale beleidscyclus

De benodigde en beschikbare financiële en personele middelen die nodig zijn voor het bereiken van de doelen én het verrichten van de werkzaamheden die zijn opgenomen in de uitvoerings- en handhavingsstrategie, dienen inzichtelijk te worden gemaakt én in de begroting te worden gewaarborgd (Omgevingsbesluit, art. 13.10). Dit geldt voor alle VTHA-taken voor ieder van de bevoegde gezagen individueel én voor ten minste de basistaken voor de regio als geheel. Daarmee is er een directe relatie tussen de regionale U&H strategie (voor in ieder geval de basistaken) én de begroting van de omgevingsdienst.

Er zijn geen landelijke normen beschikbaar om te kunnen bepalen hoeveel financiële en personele middelen nodig zijn voor het uitvoeren van de basistaken. In de financieringssystematiek van omgevingsdiensten uit IBP-VTH pijler 1 is uitgewerkt hoe tot de hoogte van de begrotingsbijdrage voor uitvoering van de basistaken kan worden gekomen. De basis hiervoor ligt in de U&H strategie.

Uitvoerings- en handhavingsstrategie als basis voor de financiering

De middelen van de omgevingsdiensten moeten zijn afgestemd op het takenpakket, regionale opgaven, ambities van opdrachtgevers en maatschappelijke ontwikkelingen (landelijke opgaven). Bovendien is het wenselijk dat de financiering een stabiel, meerjarig karakter kent. In het Omgevingsbesluit is voor de basistaken vastgelegd dat er in iedere regio een uitvoerings- en handhavingsstrategie moet worden opgesteld, gebaseerd op een regionale analyse van risico's, problemen en doelstellingen. Ook is vastgelegd dat de benodigde middelen inzichtelijk moeten worden gemaakt en moeten worden gewaarborgd in de begroting. Hiermee vormt de regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie het fundament voor de financiering van de omgevingsdiensten.

Om als basis te kunnen dienen voor de financiering van de taken, dient de uitvoerings- en handhavingsstrategie een uitwerking te bevatten voor de VTH-producten en diensten als asbest, bodem, branches en/of milieubelastende activiteiten met meerjarige kaders van in ieder geval:

- minimale frequenties, gebaseerd op prioriteiten;
- wettelijke kaders, prioriteiten en maatschappelijke ontwikkelingen (landelijke opgaven) en de wijze waarop deze doorwerken in de regio;
- wijze waarop regionaal benodigde uren worden bepaald voor onder meer adviezen en collectieve taken (vrije veld- en ketentoezicht, meldkamer, regionale projecten);
- werkwijze bij de uitvoering van de VTH-taken.

Daarmee komen we tot twee belangrijke uitgangspunten:

1. In de uitvoerings- en handhavingsstrategie bepalen de deelnemers gezamenlijk en meerjarig prioriteiten, doelstellingen en strategie, gebaseerd op een regionale beleidsanalyse.
2. De uitvoerings- en handhavingsstrategie is de basis voor het minimaal (regionaal) uitvoeringsniveau.

Om tot een ontwerp van een financieringssystematiek te komen is het noodzakelijk om begrippen te definiëren en om te bepalen langs welk raamwerk de systematiek wordt opgebouwd.

- Financiering is de bekostiging van een organisatie;
- Een financieringssystematiek is de manier waarop de financiële middelen worden toegewezen, beheerd en verdeeld aan en binnen een organisatie. Een financieringssystematiek omvat het geheel van methoden, regels en afspraken die worden gebruikt om de financiële middelen toe te wijzen, te beheren en te verdelen.

Fasen in het proces van financieren

In de financiering van een omgevingsdienst zijn vier fasen te onderscheiden:

- A. *Begroten*: Het bepalen van de benodigde middelen en de verdeling van de inbreng van de middelen door de deelnemers.
- B. *Plannen en programmeren*: Het vertalen van het takenpakket naar een uitvoeringsprogramma.
- C. *Sturen*: Het inzichtelijk maken en bewaken van de voortgang van de realisatie van het uitvoeringsprogramma en de inzet van de beschikbare middelen.
- D. *Afrekenen*: Het bepalen van de werkelijke bijdrage van deelnemers en de bestemming van een resultaat conform jaarrekening.

Opbouw taken van de omgevingsdiensten

We onderscheiden de volgende taken: basistaken, plustaken, projecten en bedrijfsvoering. Dit onderscheid is gemaakt omdat ieder van deze taakgroepen andere eisen stelt aan de wijze van financiering. De afbakening van deze taken zijn hieronder beschreven en dient op onderdelen nader verduidelijkt te worden, zie verder rapport Financieringssystematiek.

Basistaken

Taken zoals verwoordt in art. 13.12 van het Omgevingsbesluit. Onderscheid is gemaakt in:

- *locatiegebonden taken*: taken voor activiteiten die de uitvoerder meerjarig op een vaste locatie uitvoert. Naast de bedrijfsgebonden activiteiten, betreft dit bijvoorbeeld ook activiteiten als het saneren of afgraven van bodem.
- *overige taken*, in het bijzonder:
  - niet-locatiegebonden taken: taken voor activiteiten die de uitvoerder op wisselende locaties uitvoert, zoals mobiel puinbreken en het slopen van werken waarbij asbest vrijkomt;
  - collectieve taken: taken die niet of nauwelijks zijn toe te wijzen aan individuele deelnemers maar waarbij wel allen profijt hebben, zoals vrije veldtoezicht bodem en astbest, ketentoezicht en meldkamer.

Plustaken

Taken van de omgevingsdienst, niet zijnde basistaken. Dit zijn taken waarbij iedere deelnemer individueel kan besluit om ze in te brengen. Onderscheid is gemaakt in:

- *milieugerelateerde plustaken*, zoals toezicht op geluidsoverlast bij horeca, duurzaamheidsadvies bij gebiedsontwikkelingen, advisering omgevingsplannen, etc.;
- *overige plustaken*, zoals toezicht op natuur en brandveiligheid en bouw waarvoor gemeenten bevoegd gezag zijn.

Projecten

Afgebakende taken met aparte financieringsafspraken, een begin- en einddatum. Naast deelnemers kunnen ook anderen projecten bij de omgevingsdienst beleggen, zoals waterschappen, ministeries en onderzoeksinstellingen.

Bedrijfsvoering

Taken die ondersteunend zijn aan het primair proces. Ze hangen samen met de bedrijfsvoering van de omgevingsdienst en hebben geen directe relatie met de productie. Het betreft:

- overhead;
- materiele kosten primair proces (o.a. VTH-software, wagenpark);
- innovatie en ontwikkeling.

Bijlage I: Checklist regionale beleidscyclus

Onderstaande lijst helpt jouw regio om te bepalen of je voldoet aan de eisen van een effectieve regionale beleidscyclus. De eisen zijn deels gebaseerd op de wet, deels op de inzichten vanuit de professionele praktijk en ingegeven door de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. Deze checklist kan worden gebruikt bij de visitaties.

Voor het bestuur: Eisen aan de regionale beleidscyclus; de BIG-8

- Er is qua inzet van het bestuur een duidelijke scheiding tussen de bovenste helft van de BIG-8 (strategische) en de onderste (uitvoerend en onafhankelijk);
- Het bestuur in de regio stuurt actief op regionale samenwerking waar dat kan;
- De omgevingsdienst beschikt over voldoende financiële middelen om de door het bestuur gewenste doelen te behalen. Hier ligt een relatie met de financieringsystematiek;
- Het bestuur in de regio kan haar rol als eigenaar en opdrachtgever effectief onderscheiden en beide rollen goed invullen;
- Het bestuur formuleert zijn ambitie in doelen waarmee effect- of outcomegericht kan worden gewerkt en gerapporteerd.

Voor de manager: Eisen aan de samenwerking en de organisatie

- In de regio wordt geïnvesteerd in een goede samenwerking tussen de bevoegde gezagen en de omgevingsdienst;
- De omgevingsdienst heeft voldoende strategische en beleidsmatige capaciteit om de regionale samenwerking te ondersteunen;
- Omgevingsdiensten, gemeenten en provincies zijn ambtelijk goed in staat om hun rol als opdrachtgever en opdrachtnemer te vervullen.

Voor de beleidsmedewerker: Eisen aan de invulling van de regionale beleidscyclus per stap

- De omgevingsdienst werkt samen met alle relevante partijen in de leefomgeving;
- De – bestuurlijke – probleem- en risicoanalyse biedt bestuurders de juiste informatie – niet teveel, niet te weinig – om keuzes te maken en richting te geven aan de uitvoering;
- De omgevingsdienst beschikt over voldoende en actuele data om risicogericht te werken;
- Er wordt door ambtelijke opdrachtgevers niet (alleen) gestuurd op aantallen, vooral op doelen en effecten;
- De omgevingsdienst werkt intensief samen met andere omgevingsdiensten om ervaringen uit te wisselen en steeds slimmer te werken;

- De omgevingsdienst heeft voldoende brede deskundigheid om diverse toezichtsinstrumenten in te zetten;
- De omgevingsdienst beschikt over een volwaardig informatiesysteem om te monitoren op het (niet) behalen van de vastgestelde beleidsdoelen;
- De omgevingsdienst is in het jaarverslag in staat om in heldere taal te rapporteren over effecten van VTH op de leefomgeving.

Bijlage II: Belangrijke begrippen uitgelegd

De begrippen die tijdens gesprekken worden gebruikt blijken nogal eens voor verwarring te zorgen. Daarom de belangrijkste hier op een rij.

Vergunningverlening

De omgevingsdienst verleent vergunningen aan bedrijven binnen het werkgebied voor zowel bedrijven waar de gemeente als de provincie het bevoegd gezag is. Daarnaast worden door vergunningverleners meldingen behandeld.

Het hebben van een actuele vergunning met kwalitatief goede en handhaafbare (doel)voorschriften is een randvoorwaarde voor het goed uit kunnen voeren van controles door toezicht. Vanuit vergunningverlening is dan ook het doel gesteld de kwaliteit van de vergunningen te waarborgen door de actualiteit en handhaafbaarheid van vergunningen daar waar daar aanleiding toe is, te beoordelen en waar nodig de vergunning aan te passen.

Taken:

- Actualisatietoets
- Actualiseren van de vergunning:
  - Op verzoek van de toezichthouder
  - Vanwege nieuwe regelgeving:
    - Vanuit de EU (o.a. nieuwe BREF, KRW)
    - Vanuit Nederland (o.a. aanpassingen LAP)
    - Vanuit de provincie
    - Vanuit de gemeente
- Scherper vergunning
- Altijd actuele digitale vergunning (ADDV)
- Maatwerkvoorschriften
- Rapportage verplichting opnemen in de vergunning
- Bodembeschikkingen (ernstige spoed/geval)
- Ontbrandingsvergunningen (vuurwerk)
- Advies over overige wettelijke toestemmingen
- Inzetten meldingscoach
- Intrekken vergunning
- Handhaafbaarheidstoets
- Vooroverleg bij bedrijf

Toezicht

De omgevingsdienst voert toezicht uit voor alle gemeenten en de provincie. De omgevingsdienst streeft er naar om door te ontwikkelen van 'uitvoeringsmachine' (vooral gericht op aantallen en uren), naar een dienst die zich richt op de effecten van de VTH-uitvoering op de veiligheid, gezondheid en duurzaamheid van de fysieke leefomgeving. Dit om uiteindelijk te komen tot een situatie waarbij de inzet gericht is op de realisatie van maatschappelijke bovengenoemde doelen.

Taken

- Controle;
  - Integraal

- Aspect
- Administratief
- Bemonstering / meeting
- Drone / satelliet
- Gevel
- Keten
- Klachten
- Oplevering
- Ongewoon voorval
- Systeem gericht toezicht
- Thema
- Vrije veld
- Zelfcontrole (met reality checks)
- Inzet communicatie:
  - Gedragssturing
  - Nudging
  - Voorlichting(sbijeenkomst)

Handhaving

Effecturen van toezicht indien de onder toezicht gestelde partij zich niet houdt aan de voorgeschreven vergunning en/of instructies die vanuit toezicht zijn opgelegd.

Taken:

- Gedogen
- Last onder dwangsom
- Bestuursdwang
- (gedeeltelijk)Intrekken vergunning
- Bestuurlijke boete
- Strafbeschikking

Advisering

Omgevingsdiensten vervullen een essentiële taak op het gebied van advisering. Dat is heel breed. Belangrijk is dat milieunormen door gemeenten nu worden ook vastgesteld in het omgevingsplan. Daarmee verandert ook de rol van de omgevingsdiensten. Volgens de commissie Van Aartsen moeten omgevingsdiensten betrokken zijn bij de opstelling van de milieunormen in het omgevingsplan.

Gezien het toenemende belang van deze taak na inwerkingtreding van de Omgevingswet, bereiden de omgevingsdiensten zich voor op de verdere professionele ontwikkeling van de adviestaak. De omgevingsdiensten doen dit afhankelijk van de vraag vanuit de eigen opdrachtgevers. Advies bij het opstellen van omgevingsplannen is hier een voorbeeld van. Bij ruimtelijk advies zal betrokkenheid van de omgevingsdienst bijdragen aan een beter zicht op de samenhang tussen beleidsopgaven, activiteiten, projecten en functies en kwaliteiten in de fysieke leefomgeving.

Taken:

- Advies omgevingsplan
- Advies Omgevingstafel
- Toelichten nieuw beleid

- Toelichten bestaand beleid
- Expertgebieden voor onder andere externe veiligheid, geluid, lucht, hinder en energiebesparing.
- Expert inbreng bij ontwikkelen of aanpassen nieuw beleid of regels.

Omgevingsvisie

In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De gemeente stelt één omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast. Het is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. De omgevingsdienst is hierbij een belangrijke adviseur. Het regionale strategische beleidskader voor milieu moet hierop naadloos aansluiten.

Probleemanalyse¹⁰

De probleemanalyse focust logischerwijs op het probleem en de oorzaak ervan. Bij externe veiligheid bijvoorbeeld gaat het om de risico's die horen bij de opslag en het werken met gevaarlijke stoffen. Indien een bedrijf zich houdt aan de (uitgebreide) richtlijnen hiervoor, zijn de risico's beperkt. Worden de richtlijnen overtreden, dan ontstaat er gevaar. Het is aan de omgevingsdienst om te analyseren wat gevaarlijke overtredingen zijn en waarom er overtredingen plaatsvinden. De cultuur van een bedrijf en de rol van het topmanagement kan bijvoorbeeld heel bepalend zijn. Op basis van deze analyse stelt de omgevingsdienst een interventiestrategie op.

Een ander voorbeeld is ketentoezicht. Deze focust zich op afval- en grondstromen. Niet naleving leidt tot aanzienlijke milieuschade, terwijl bedrijven er financieel voordeel van hebben. De omgevingsdienst is verplicht deze zaken te analyseren en op te treden.

Beleidsanalyse

In een beleidsanalyse worden per gemeente en provincie de relevante strategische en politieke documenten geanalyseerd, waaronder coalitie- en bestuursakkoorden, omgevingsvisies en toekomstvisies. Hierbij wordt gekeken naar de beleidsopgaves rondom leefbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, gezondheid, financieel-economisch en bestuurlijk imago binnen de context van de missie en visie van de omgevingsdienst en haar bijdrage aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Dit wordt vertaald in de doelstellingen en beleidsprioriteiten van de partners van de omgevingsdienst in het meerjarenprogramma, die de basis vormt van de uitvoering van het takenpakket.

Risicoanalyse

Een risicoanalyse is een overzicht van bekende of potentiële risico's die de fysieke leefomgeving in brede zin kunnen beïnvloeden. Het is een methode waarbij nader benoemde risico's worden bepaald door het combineren van de kans dat een dreiging zich voordoet en de gevolgen daarvan.

Nalevingsstrategie

De nalevingsstrategie geeft aan op welke wijze en met de inzet van welke instrumenten naleving van de regelgeving en de gestelde doelen wordt bereikt.

¹⁰ Om verwarring te voorkomen vermijden we het woord omgevingsanalyse.

Regionaal ambtelijk overleg

Dit is het overleg van ambtenaren van elke deelnemende gemeente en de provincie. Ook wel opdrachtgevers of accounthouders genoemd. Het nadeel van deze terminologie is dat het vooral de opdrachtgevende rol benadrukt, terwijl het in eerste instantie moet gaan om een effectieve samenwerking.

Opdrachtgever en eigenaar

Je bent als gemeente en provincie 'eigenaar' van de dienst. Je moet zorgen dat er een effectieve en efficiënte omgevingsdienst kan functioneren, zodat de VTH-taken op een uitstekende manier worden uitgevoerd. Anderzijds ben je als gemeente en provincie opdrachtgever en wilt ervoor zorgen dat de dienst datgene doet wat in het belang is van jouw gemeente of provincie. Dat loopt door elkaar heen, want het gaat uiteindelijk om het belang van een schone en veilige leefomgeving. Of het bedrijf nu in de ene of de andere gemeente ligt. De verschillen uit zich in de praktijk vooral in discussies over aantallen en financiën, vooral bij de omgevingsdiensten die nog niet zo lang bestaan.

Outcome-gericht werken

Outcome is het effect of resultaat dat wordt bereikt door het leveren van een bepaalde output. Het meet de impact van de output op de doelstellingen van een organisatie, de behoeften van klanten of de verwachtingen van stakeholders. Voor omgevingsdiensten is het de uitdaging de effecten van VTH in beeld te brengen, niet alleen de aantallen. Door bijvoorbeeld de controle van een opslag met gevaarlijke stoffen wordt het veiliger, maar je kunt nooit precies aangeven hoe en in welke mate. Omgevingsdiensten kunnen wel duiden hoe controles bijdragen aan maatschappelijk effect.

Bijlage III: Beleidsontwikkelingen relevant voor de beleids- en de probleem- en risicoanalyse

- Nationale, provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies
- Wet natuurbescherming
- Schone lucht akkoord SLA
- Ontwerpbesluit CO₂-reductie werkgebonden personenmobiliteit
- Kader richtlijn water
- ...

Voorbeeld SLA Schone Lucht Akkoord

Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Het is een akkoord tussen Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten. Samen streven de deelnemende partijen naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. *'Dat betekent dat mensen langer, gezonder en met meer kwaliteit leven'*, aldus toenmalig staatssecretaris Stientje van Veldhoven. Gemeenten en provincies stellen lokaal beleid op en verlenen opdracht aan omgevingsdiensten om:

1. Emissiegrenswaarden voor IPPC- installaties zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BREF-range te vergunnen.
2. Het vergunningenbestand tijdig te actualiseren.
3. Toezicht en handhaving te versterken en te optimaliseren.
4. Controle door actief te monitoren.

Zie <https://www.schoneluchtakkoord.nl/>

Maar denk ook aan zaken als

- LHSO (bijvoorbeeld gevolgen voor BOA capaciteit);
- Landelijke Vergunningen Strategie (LVS)
- Project Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)_
- Inzet ketentoezicht (verplicht)

Verder zijn er voorbeelden relevant inhoudelijke thema's als

- Verduurzaming energie en Energielabel C gebouwen
- Circulaire economie
- Zeer zorgwekkende stoffen, zoals Pfas
- Stikstof
- Indirecte lozingen
- Grondwater
- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV)
- Dreigingsbeeld milieucriminaliteit
- Ondernijning
- E-waste
- F-gassen
- Staalslakken
- Asbest

- Gesloten bodemenergiesystemen
- ...

Zeer zorgwekkende stoffen als voorbeeld

Zeer zorgwekkende stoffen (ZS) komen via emissies en lozingen terecht in het milieu (lucht, water of bodem). Deze ZS zijn gevaarlijk voor mens en milieu, omdat ze onder andere voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen.

De Nederlandse overheid pakt ZS met voorrang aan. Om grip te houden op dergelijke stoffen is onderzoek nodig naar het voorkomen en de mogelijke risico's. Waterbeheerders, drinkwaterbedrijven en andere organisaties uit de watersector werken samen aan het ontwikkelen van een strategische aanpak om meer inzicht te krijgen in deze opkomende stoffen. Vanuit zowel de media als de overheid is de laatste jaren veel verontrustende aandacht voor een specifieke groep binnen ZS, namelijk PFAS en GenX.

ZS worden op verschillende manieren uit het milieu geweerd:

- Bronaanpak: voorkomen dat ZS in het milieu terecht komen. Dit kan middels vervanging door minder schadelijke stoffen en/of door het aanpassen van processen;
- Minimalisatie: wanneer emissies of lozingen van ZS niet zijn te voorkomen, worden deze geminimaliseerd;
- Continu verbeteren: elke vijf jaar dienen bedrijven te onderzoeken of ze via de bronaanpak of via minimalisatie emissies en lozingen verder kunnen verminderen;
- Stimuleren innovatie en substitutie: vervanging van ZS door minder gevaarlijke stoffen of vervanging processen waardoor ZS niet meer nodig zijn en/of niet meer vrijkomen.

Gewerkt wordt aan een gestroomlijnde, samenhangende inzet van VTH-middelen. Dit in afstemming met verschillende doelgroepen en bijbehorende koepelorganisaties.

Risico's op verontreiniging bij gesloten bodemenergiesystemen

Boorbedrijven houden bij de aanleg van bodemenergiesystemen onvoldoende rekening met de eisen die daaraan worden gesteld, waardoor er risico's ontstaan voor het milieu. Bodem, grondwater en de strategische drinkwatervoorraden raken verontreinigd als niet de juiste technieken en middelen worden gebruikt. Bij het afvullen en opnieuw afdichten van boorgaten worden fouten gemaakt en milieuschadelijke stoffen gebruikt. En op verontreinigde locaties wordt onvoldoende rekening gehouden met de onderliggende schone en diepere bodemlagen. Omgevingsdiensten en gemeenten moeten volgens het ILT prioriteit geven aan het toezicht en bedrijven wijzen op de gevaren. ILT gaf hiervoor een signaalrapportage af. Zie ilent.nl

Dit is een voorbeeld van de vele (!) zaken die er spelen. Je moet als omgevingsdienst al deze ontwikkelingen die relevant zijn voor jouw rol in de leefomgeving meenemen en afwegen. De uitdaging is in deze fase om compleet te zijn.

Bijlage IV: Voorbeelden van onderdelen van de uitvoerings- en handhavingsstrategie

Voordat er regels zijn; uitdagingen van de toekomst

Omgevingsdiensten dragen bij aan een schone en veilige fysieke leefomgeving. De focus ligt van oudsher op de 'klassieke' VTH-taken. Daarbij zijn de diensten gebonden aan de grenzen van de wet- en regelgeving. Je kunt geen strengere regels opleggen dan mag volgens de richtlijnen, zoals de beste beschikbare technieken. Maar wat als er toch problemen zijn met overlast en gezondheid? Als er toch verontreinigingen zijn met stoffen die we eerder nog niet kenden en waar geen regels voor zijn?

Van professionele omgevingsdiensten mag worden verwacht dat zij ook een rol spelen in de uitdagingen van de toekomst. Bij de problemen die zij in de uitvoeringspraktijk zien ontstaan, maar waarvoor nog geen regels zijn. Of waarvoor de regels van nu niet toereikend zijn. Omgevingsdienst NL is hiervoor structureel in overleg met het ministerie. Elke omgevingsdienst levert hieraan een inhoudelijke bijdrage en denkt mee. Het is waardevol om deze ontwikkelingen bij deze probleem- en risicoanalyse in beeld te brengen.

Ontwikkelingen en kansen voor de omgevingsdienst

Het is goed om in de analyse ook te kijken naar de organisatie van de omgevingsdienst in relatie tot de ontwikkelingen en hetgeen van de dienst verwacht zal worden in de toekomst. Een soort sterke-zwakke analyse met kansen en bedreigingen. Daar horen thema's bij als:

- Strategisch personeelsbeleid (aantrekken jonge medewerkers)
- Noodzaak tot meer informatiegestuurd of datagericht werken
- Voldoen aan de wens van opgavegericht werken, zie onder
- De ontwikkeling naar advisering, onder meer door de Omgevingswet
- Investeren in meer outcome gericht werken
- Investeren in innovatie meer in het algemeen

A. Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027 ODNZKG [link](#)

Beleidskader Omgevingsdiensten Noord-Holland ¹¹

De opgavegerichte en risicogestuurde prioriteringsmethodiek, ontwikkeld in samenwerking met andere omgevingsdiensten in Noord-Holland, is toegepast. De ODNZKG concentreert zich op duurzame ontwikkeling, leefbaarheid van het gebied en bescherming van het milieu, met speciale aandacht de opgaven voor omgevingsveiligheid, milieugerelateerde gezondheid, duurzaamheid en aanverwante maatschappelijke behoeften en ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de klimaatopgave en de woningbouwopgave.

Binnen deze context zijn 19 focuspunten gedefinieerd voor zowel bedrijfsgebonden activiteiten als niet-bedrijfsgebonden activiteiten. Deze focuspunten kunnen in de toekomst bij worden gesteld aan de veranderende situatie, binnen de vastgestelde bestuurlijke en wettelijke kaders.

Opgavegerichte strategie

Artikel 21 van de Grondwet verwoordt de zorgplicht voor de leefomgeving, die voor alle overheden in Nederland geldt.

¹¹ Zie de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027 ODNZKG [link](#)

'De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.'

Deze opgave weerklinkt in de Omgevingswet. De Omgevingswet maakt duidelijk dat er een bedoeling – een maatschappelijke opgave – geldt voor alle taken die uit de Omgevingswet voortkomen. Deze bedoeling wordt in artikel 1.3, als volgt beschreven:

'Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- *Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en;*
- *Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.'*

De deelnemers van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied moeten hieraan voldoen en het is hun verantwoordelijkheid om dit doel te realiseren bij het uitvoeren van taken die voortvloeien uit de Omgevingswet.

De deelnemers van de omgevingsdienst, en daarmee de dienst zelf, hebben de volgende doelen:

- Zorgen voor duurzame ontwikkeling
- Zorgen voor een leefbare omgeving
- Beschermen en verbeteren van het milieu

Dit betekent dat de werkzaamheden van de omgevingsdiensten zich niet beperken tot alleen het beschermen en in stand houden van de leefomgeving, maar ook gericht zijn op het verbeteren en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Dit wordt bereikt door zich te concentreren op onderling samenhangende aspecten, waaronder:

- Veiligheid
- Gezondheid
- Kwaliteit van de leefomgeving
- Behoud van natuurwaarden
- Het voldoen aan maatschappelijke behoeften

Focuspunten	Waarborgen kwaliteit activiteiten			Maatschappelijke doelen/ opgaven				Huidige inzet (1 januari 2024)		
	Duurzaamheid	(Omgevings)veiligheid	Milieugezondheids gerandtheid	Circulaire economie	Klimaatadaptatie	Energietransitie	Woon/werkgebied	Naleving	Regulering	Adviezing
Bedrijfsgebonden activiteiten										
1	Landelijk VTH-programma Seveso-Omgevingsdiensten	✓	✓				✓	●	●	○
2	Externe Veiligheid	✓	✓		✓	✓	✓	●	●	●
3	Brandveiligheid	✓	✓		✓	✓	✓	●	○	
4	Energiebesparing	✓	✓			✓	✓	●	○	○
5	Verkeer en vervoer management	✓	✓	✓		✓				●
6	Water	✓	✓	✓	✓	✓		○		●
7	Luchtkwaliteit Fijnstof/ Stikstof	✓	✓	✓		✓	✓	○	●	●
8	Zeer Zorgwekkende Stoffen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	○	●	●
9	Geur	✓	✓	✓		✓	✓	●	○	●
10	Geluid	✓	✓	✓		✓	✓	●	○	●
11	Asbest	✓	✓	✓		✓	✓	●	○	
12	Bodem	✓	✓	✓	✓	✓	✓	●	○	○
13	Klachtenafhandeling en ongewone voorvallen	✓	✓	✓		✓	✓	●	○	○
14	Hernieuwbare energie	✓	✓	✓		✓	✓		●	●
15	Grondstoffen transitie	✓	✓	✓	✓		✓	○	●	●
16	Ketentoezicht	✓	✓	✓	✓		✓	●		
17	Ondermijning	✓	✓	✓		✓	✓	●		
Niet-bedrijfsgebonden activiteiten										
18	Bodem	✓	✓	✓	✓	✓	✓	●	●	○
19	Bouw	✓	✓	✓	✓	✓	✓	●	●	○

Legenda focuspunten:
 ✓ Raakvlak activiteiten/opgave
 ● Primaire inzet
 ○ Secundaire inzet

Tabel 1: Focuspunten in samenhang met de focusopgaven.

Juist in de uitvoerings- en handhavingsstrategie is het de uitdaging de focuspunten van het beleid door te vertalen naar de concrete uitvoering. Een goede vertaling helpt om een meer op outcome gerichte sturing mogelijk te maken en daadwerkelijk op deze doelen te monitoren. Dit is een goed voorbeeld daarvan.

B. Prioriteiten DCMR Milieudienst Rijnmond

Prioriteiten of beleidsopgaves 2023 - 2026

In ons meerjarenprogramma (MJP) leggen we vast waar DCMR zich de komende jaren vooral op gaat richten. Die lijst met onderwerpen is tot stand gekomen in overleg met onze opdrachtgevers. Dat zijn gemeenten in de Rijnmond en de provincie Zuid-Holland. Het MJP dat het bestuur van DCMR voor de periode 2023-2026 heeft vastgesteld, richt zich op de volgende thema's:

- **Veiligheid:** omdat er veel bedrijvigheid is in de dichtbevolkte Rijnmondregio staat er druk op de leefomgeving. De ontwikkeling van nieuwe energiedragers (waterstof en buurtbatterijen) en het bewaken van externe veiligheidsrisico's zijn daarom belangrijk.
- **Leefbaarheid:** in de regio moeten veel nieuwe woningen komen, waardoor ze ook dicht bij industrieterreinen en wegen komen. DCMR adviseert of en hoe de plannen binnen de milieunormen kunnen worden gerealiseerd.
- **Gezondheid:** Nederland heeft doelen gesteld voor schonere lucht en het minimaliseren van zeer zorgwekkende stoffen (zsz). DCMR draagt daaraan bij via vergunningvoorschriften en inspecties.
- **Duurzaamheid:** het landelijke doel is dat Nederland in 2050 volledig klimaatneutraal is en een volledig circulaire economie heeft. DCMR ondersteunt de gemeenten bij deze ambitie.
- **Ondermijnende criminaliteit:** de vermenging van boven- en onderwereld neemt toe. Op het gebied van milieu vraagt dit om het aanpakken van illegale dumpingen van afval en van verkeerde afvoer van grond en afvalstromen.

Op basis van deze vijf opgaven zijn in het MJP twaalf focuspunten vastgesteld, die de basis vormen voor de werkzaamheden van DCMR. Zie afbeelding.

FOCUSPUNTEN	BELEIDSOPGAVES				
	Veiligheid 	Ondermijning 	Gezondheid 	Leefbaarheid 	Duurzaamheid
2.1 PROCESVEILIGHEID	X				
2.2 INCIDENTEN	X				
2.3 GEVAARLIJKE STOFFEN	X		X		
2.4 ONDERMIJNING		X		X	
2.5 GEURHINDER				X	
2.6 GELUIDHINDER			X	X	
2.7 ZEER ZORGWEKKENDE STOFFEN			X		
2.8 FIJNSTOF EN STIKSTOF			X	X	
2.9 BODEMVERONTREINIGING			X		X
2.10 ENERGIEBESPARING					X
2.11 ENERGIETRANSITIE	X			X	X
2.12 CIRCULAIRE ECONOMIE	X		X		X

Figuur 3: Voorbeeld focuspunten DCMR. Ze worden in relatie gebracht met de beleidsopgaves. De kracht van de focuspunten is onder meer dat ze voor bestuurders, raads- en statenleden herkenbaar zijn.

C. Domeinbenadering ontwikkeld door IPO

Door IPO is een concept voor outcomegericht werken en rapporteren ontwikkeld. Er is tevens een voorbeeld opgenomen voor een uitwerken voor wat betreft bodem.

De domeinbenadering

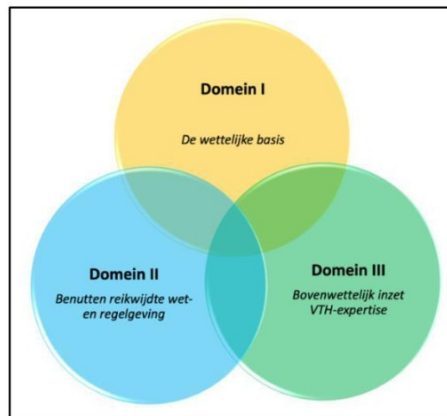
In de Handreiking outcomegericht werken van het IPO¹² wordt de domeinbenadering geïntroduceerd, die ook voor het operationeel beleidskader van belang kan zijn.

Domein I. De wettelijke basis

Domein I betreft de inzet van het VTH-instrumentarium, verankerd in vigerende wet- en regelgeving. Voor veel onderwerpen en branches bevat de wet- en regelgeving weinig tot geen afwegingsruimte. Als een bevoegd gezag en de omgevingsdienst invulling geven aan domein I, geldt als uitgangspunt dat men doet wat de wetgever voorschrijft en dat

daarmee een afdoende niveau van veiligheid, duurzaamheid en gezondheid voor de samenleving wordt gerealiseerd. Voor de uitvoering is niet zozeer de vraag aan de orde hoe een zo groot mogelijk effect kan worden bereikt, maar hoe kostenefficiënt de wet- en regelgeving kan worden uitgevoerd. Opdrachtgevers sturen op aantallen producten en kosten; beleidsinhoudelijke keuzes zijn nauwelijks aan de orde en de omgevingsdienst kan autonoom handelen, omdat voldoen aan de wet het criterium is. Doorgaans is dit ook het deel van de inzet dat goed geborgd is bij omgevingsdiensten. Dit is ook het domein waarover al sinds jaar en dag in (output)indicatorvorm wordt gerapporteerd: aantallen vergunningen, aantallen meldingen, aantallen controles, aantallen sancties etc.

Domein II. Benutten reikwijdte wetgeving

12 Rapport "Handreiking Outcomegericht werken", TwynstraGudde/SPPS, November 2023.

Een omgevingsdienst of het bevoegd gezag kan signaleren dat, ondanks een goede uitvoering van wet- en regelgeving, zich ongewenste ontwikkelingen in het leefmilieu voordoen. Dat kan bijvoorbeeld de emissie van zeer zorgwekkende stoffen (ZS) zijn of een cumulatie van geurhinder, maar ook ondermijning door bedrijven die in de criminele sfeer opereren. Bevoegd gezag en omgevingsdienst kunnen afspreken hier extra inzet voor te plegen, met als doel een zo groot mogelijk maatschappelijk effect te bereiken. Het bevoegd gezag kan bijvoorbeeld de omgevingsdienst opdragen om versneld vergunningen te actualiseren om de emissies van ZS terug te dringen, scherper te gaan vergunnen op een bepaald thema of het Schone Lucht Akkoord uit te voeren.

Domein III. Inzet expertise voor bovenwettelijke taken

Provincies en gemeenten kunnen beleidsdoelen formuleren waarvoor (nog) geen wettelijke verplichtingen bestaan. Voor sommige van deze doelen kan de expertise van een omgevingsdienst een meerwaarde hebben voor de uitvoering. Zo is het bevorderen van een circulaire economie een thema dat veel provincies en gemeenten van groot belang achten. Omgevingsdiensten kunnen een rol spelen bij dit thema door in hun contacten met bedrijven het thema circulaire economie aan de orde te stellen en het bedrijf te stimuleren dit op te pakken. In dit domein past ook communicatie met bedrijven, branches en bewoners over hinder en incidenten, om meer aan energiebesparing te doen of bijvoorbeeld over te stappen op waterstof. Omgevingsdiensten kan ook worden gevraagd een subsidieregeling uit te voeren of te adviseren over ruimtelijke plannen. In al deze gevallen staat de expertise van de omgevingsdienst voorop en heeft het product veelal het karakter van een advies aan het bevoegd gezag. De rapportage hierover zal de activiteiten, de prestaties en het maatschappelijk effect beschrijven.

De domeinenbenadering kan een goede basis zijn om vorm te geven aan outcomegericht werken én rapporteren. Het geeft bestuurders concrete handvatten om daadwerkelijk te sturen op gewenste maatschappelijke effecten, zodat de 'Big-8' écht gaat werken. Tevens wordt hierdoor de relatie tussen bestuurlijk handelen en het maatschappelijke resultaat inzichtelijk en maakt het de mogelijkheden, en ook de onmogelijkheden, helder voor alle stakeholders. Zie verder de Handreiking.

Bodem	
Waar gaat het over?	<p>Het waarborgen van de gebruikswaarde van de bodem (vaste bodem en grondwater) en het faciliteren van het duurzaam gebruik van de functionele eigenschappen van de bodem draagt bij aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Om dit te bereiken zet het bodembeleid in Nederland in op de volgende drie aspecten in onderlinge samenhang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschermen van de bodem tegen nieuwe verontreinigingen en aantastingen (o.a. bodembeschermende maatregelen bij bedrijven, toepassen van licht tot matig verontreinigde grond en secundaire bouwstoffen); • Duurzaam en doelmatig beheren van de resterende historische verontreinigingen en -aantastingen (bodemsanering en nazorg); • Evenwichtig toedelen van functies aan locaties, rekening houdend met de kwaliteiten van de bodem (vitale bodem). <p>Tot nu toe gaat de aandacht vooral uit naar de chemische bodemkwaliteit. De Omgevingswet staat een integrale benadering voor. Deze koers is ook terug te vinden in de Kamerbrief 'Water en bodem sturend' en in de concept Europese Bodemrichtlijn.</p> <p>Puntbronnen van verontreinigingen komen met name voor in industrieel gebied. Diffuse verontreinigingen kunnen zich ook voordoen in stedelijk en landelijk gebied als gevolg van emissies en lozing (bijv. PFAS) en via hergebruik van licht tot matig (en illegaal sterk) verontreinigde grond en secundaire bouwstoffen.</p>
Doelstelling(en)	Verbetering van het naleefgedrag overtredingen in of op de bodem en daarmee het behoud of verbetering van de bodemkwaliteit.
Aanpak	De aanpak is gericht op het terugdringen van bestaande bodemverontreiniging, herstel van de bodemkwaliteit en het voorkomen van nieuwe bodemverontreiniging
Vergunningverlening	We beoordelen vergunningaanvragen op de maatregelen om bodemverontreiniging te voorkomen en toetsen de meldingen voor bodemsanering, voor graafwerkzaamheden en voor het toepassen van grond- en bouwstoffen. Daarnaast is het zo dat het realiseren van een aanvaardbaar bodemrisico is onder de Omgevingswet niet meer toegestaan. Dat kan betekenen dat omgevingsvergunningen op dit punt geactualiseerd zullen worden.
Toezicht & handhaving	We houden expliciet toezicht op de naleving van bodembedreigende activiteiten. Dit geldt zowel voor het uitvoeren van maatregelen bij bedrijfsactiviteiten om bodemverontreiniging te voorkomen zoals bodem beschermende voorzieningen, alsook voor het toepassen van grond- en bouwstoffen en bodemsanering.
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal m³ aangetroffen verontreinigde bodem; • Naleefgedrag m.b.t. milieuthema bodem; • Aantal m³ gesaneerde verontreinigde bodem.

Figuur 1: Een goed voorbeeld van de vertaling van de strategische doelen naar de uitvoering met indicatoren.

D. Een voorbeeld van elektronisch afval en circulaire economie

Het doel van de circulaire economie is om grondstoffen zo mogelijk opnieuw te gebruiken. In elektronisch afval, ook wel e-waste genoemd, zitten waardevolle grondstoffen. Denk aan batterijen en mobiele telefoons. Deze producten mogen alleen worden ingezameld met een speciale vergunning, opdat ze afgegeven kunnen worden aan een erkende verwerker. In de vergunning moeten hiervoor de juiste voorschriften zijn opgenomen. Dat blijkt vaak niet het geval. De vergunning moet worden geactualiseerd. Het aantal geactualiseerde vergunningen draagt bij aan het hogere doel; de circulaire economie. Hoeveel precies, dat zullen we nooit weten. Dat de nieuwe vergunning hieraan bijdraagt is zeker. Dit geldt overigens ook voor het toezicht dat wordt uitgevoerd

bij de inzamelaars en verwerkers. E-waste, bijvoorbeeld een wasmachine, mag niet in de shredder van de meeste metaalverwerkers. Eerst moeten de waardevolle stoffen, denk aan de printplaat, worden gescheiden. Dit mag alleen de verwerker doen met de juiste vergunning. Omgevingsdiensten werken hierin samen met de ILT.

E. De Landelijke Vergunningen Strategie

De Landelijke Vergunningen Strategie (LVS) is een systematiek om onderbouwd risico gestuurd te werken en een hulpmiddel om capaciteit en kunde te richten. Hier vallen ook meldingen onder. De data wordt ontsloten via een ICT tool en is gebaseerd op milieubelastende activiteiten.

De ene aanvraag is ingewikkelder dan de ander. Meestal komen er dan ook meer risico's bij kijken. Ook is het belangrijk om de score op de risicofactoren goed te registreren, zo kun je goed onderbouwen waarom die ene aanvraag meer tijd nodig heeft. Elke regio kan dit voor zichzelf bepalen en afwijken is mogelijk. De methodiek draagt bij aan een meer eenduidige manier van werken binnen de regio en daarmee ook landelijk.

F. Het InterventieKompas

Het instrument, ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV), helpt om stapsgewijs de motieven voor het wel of niet naleven van regels in kaart te brengen en biedt op basis van de analyse oplossingsrichtingen. Het instrument is een gestructureerde vragenlijst waarmee men met de doelgroep zelf of met mensen die de doelgroep kennen in gesprek kan gaan en in vier stappen kan achterhalen waarom een bepaalde groep zich niet (of wel) aan de regels houdt. Denk aan elementen als risicobewustzijn, gemak en gewoonte en pakkans.

Deze inzichten geven jou de 'knoppen om aan te draaien' om het gewenste gedrag te stimuleren. Daarbij geeft het InterventieKompas ter inspiratie voorbeelden van gedragsinterventies die je kunt gebruiken voor een passende aanpak. Het instrument is gemaakt volgens de laatste inzichten binnen de gedragswetenschap. Sommige omgevingsdiensten hebben dit instrumentarium inmiddels doorontwikkeld, zoals de DCMR (Wegwijzer gedragsverandering) Zie <https://www.dcmr.nl/toezichtslab>.

G. Interventietoezicht

Het interventietoezicht, ook wel systeemgericht toezicht, ontwikkeld binnen het Brabantse project Risicorelevante Bedrijven, is een methodiek waarbij gericht wordt op een omslag van reactief naar proactief toezicht; een omslag van regelgericht toezicht naar risico- en doelgericht toezicht en waarbij gericht wordt op het beoordelen en stimuleren van risicobeheersing door de bedrijven zelf. Binnen deze methodiek maak je gebruik van een auditmatige aanpak waarbij op basis van wederzijds gerechtvaardigd vertrouwen de mate van borging van naleving van wet- en regelgeving getoetst wordt. Met als doel de veiligheid van de leefomgeving te verbeteren.

H. LHSO

Wanneer regels worden overtreden – en het vertrouwen daardoor wordt geschaad –, is een passende interventie geboden. Welke interventie passend is, hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt vooral bij bestraffende interventies ook een belangrijke rol.

De handhavingsstrategie biedt ook inzicht in:

- a. de afspraken die door bestuursorganen onderling en met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving zijn gemaakt over samenwerking bij en afstemming van werkzaamheden;
- b. de wijze waarop toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet wordt gehouden;
- c. de wijze waarop wordt gerapporteerd over bevindingen over de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet en eventueel daaraan verbonden consequenties;
- d. de wijze waarop bestuurlijke sancties en termijnen die bij het opleggen en ten uitvoer leggen daarvan worden gehanteerd en de strafrechtelijke handhaving onderling worden afgestemd; en
- e. de wijze waarop wordt gehandeld na geconstateerde overtredingen die zijn begaan door of in naam van een bestuursorgaan of een andere tot de overheid behorende instantie.

Uit een oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

I. Brancheaanpak

Veel diensten werken met een branche aanpak. Het biedt de branchetrekker de mogelijkheid in te zomen op de milieuaspecten van de specifieke branche en daarvoor een aanpak op maat te ontwikkelen. In de branchepannen wordt op basis van een uitgebreide doelgroep- en naleefanalyse bepaald op welke milieuthema's wordt ingezet, welke aandacht een bedrijf krijgt en welke instrumenten en interventies worden ingezet.

Voorbeelden van branches zijn:

- Horeca
- Bouw, hout en rubberbranche
- Glastuinbouw
- Veehouderij
- Groot- en detailhandel
- Detailhandel: vuurwerkverkoop
- Detailhandel: benzinstations
- Sportverenigingen
- Scholen
- Voedingsmiddelen
- Sportscholen
- Zwembaden
- Garagebedrijven, wasstraten en autoschadeherstelbedrijven
- Transport - wegvervoer
- Transport - scheepvaart
- Tankopslag
- Zorginstellingen
- Jachthavens
- Bedrijven die vallen onder het Europese CO2-emissiehandelssysteem

Voorbeeld Sportverenigingen

Hiervoor heeft de DCMR de sportwaaier ontwikkeld. Omdat kennis van regels de allerbelangrijkste oorzaak is van naleving en dus het instrument voorlichting het meest effectief is. *Sporten zonder gedoe*. Voor sportverenigingen gelden milieuregels om overlast te voorkomen, maar ook om de omgeving veilig te houden. DCMR Milieudienst Rijnmond controleert sportverenigingen op deze regels. In deze waaier vatten we een aantal belangrijke regels samen. Ook vind je een aantal checklisten zodat je weet wat je moet regelen bij trainingen, wedstrijden en feesten. Denk aan aspecten als geluid, bereiden voedsel, verlichting, kunstgraskorrels.

Het branchegericht werken is bijna automatisch outcomegericht. Er wordt ingezoomd op de specifieke problematiek in de branche, bij sportvereniging bijvoorbeeld lichtoverlast. Een voorlichtingsactie zal meetbaar leiden tot minder klachten. Zo'n folder maakt voor bestuurders en omwonenden in een oogopslag duidelijk wat de rol van omgevingsdienst is en wat de doelen van toezicht zijn. Met brancheverenigingen kan worden samengewerkt bij het communiceren van de naleving van regels, vooral bij het voorkomen van overtredingen die veel voorkomen.

Bij een branche als tankstations kun je werken met een vorm van administratief toezicht, waarbij je als toezichthouder inzicht kun krijgen in systemen voor het actueel zijn van alle certificaten.

J. Ketentoezicht

De ketenaanpak is een belangrijke aanvulling op de risicogerichte inrichting gebonden benadering. Binnen de ketenaanpak wordt niet specifiek naar locatie gebonden activiteiten gekeken maar wordt naar de aaneenschakeling van handelingen en activiteiten van stromen gekeken waarin meerdere actoren een rol in hebben. Dit vraagt om een brede inzet van de beschikbare instrumenten. Afvalstoffen, de asbest- en bodemketen beslaan zeer grote en diffuse ketens waar diverse aspecten en actoren bij betrokken zijn.

Essentieel voor een goede ketenaanpak is dat de hele keten van a tot z wordt beschouwd en dat dit samen met de andere partijen wordt uitgevoerd. Centrale activiteiten binnen de ketenaanpak zijn het samen met de ketenpartners delen, analyseren, duiden en interpreteren van data en informatie. Dit zorgt voor het gericht kunnen opwerpen van barrières met als doel om malafide bedrijven dan wel bedrijven met een slecht naleefgedrag een halt toe te roepen

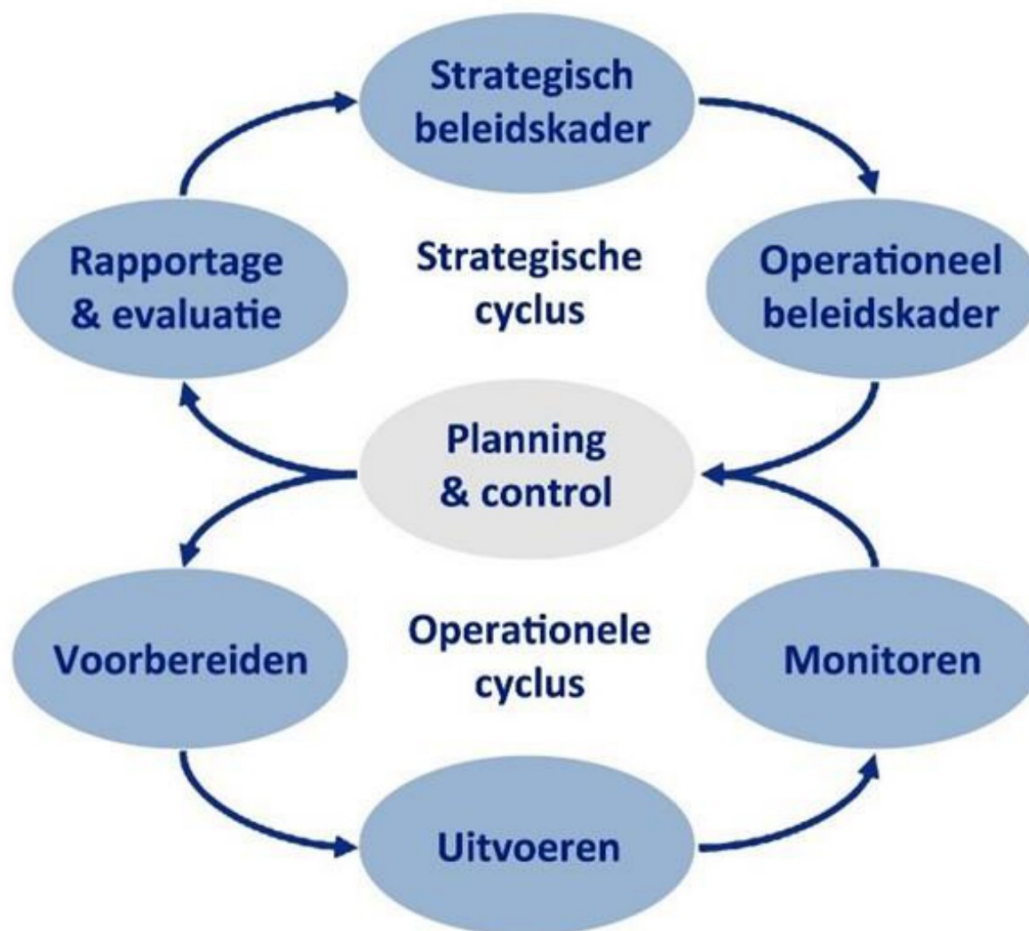
K. Aandachtsbedrijven

Veel diensten werken met een speciale aanpak voor aandachtbedrijven. Dit zijn bedrijven die in overleg met gemeente zijn benoemd als bestuurlijk gevoelig en worden gekenmerkt door een aantoonbaar patroon van complexe en/of langdurige problemen, klachten, overtredingen en/of op andere wijze risico's hebben met een mogelijk direct gevolg voor de volksgezondheid en de verwachting dat de problematiek niet spoedig zal zijn beëindigd. Deze groep komen niet terug in de programmatische branche- of reguliere aanpak maar hiervoor wordt apart, in overleg met de gemeente, per bedrijf een plan van aanpak op maat gemaakt. Hierbij worden indien nodig onze partners als de Veiligheidsregio en Waterschappen betrokken. Bovendien wordt aan deze bedrijven veelal een casemanager toegewezen.

Bijlage VI: Het oude plaatje van de BIG-8

Dit is de oorspronkelijke afbeelding van de Big-8. De figuur is hier nog verticaal geplaatst, waarmee wordt benadrukt dat de bovenste helft sturend is voor het onderste uitvoerende deel. In de nieuwste figuren van de BIG-8 wordt de cyclus horizontaal geplaatst om te benadrukken dat de uitvoerende cyclus net zo belangrijk is als de strategische cyclus.

De BIG-8 is een dubbele PDCA-cyclus; plan do check act

Op het VTH-werkgebied is het gebruikelijk te spreken over de zogenaamde 'BIG-8', waarin een PDCA-cyclus met betrekking tot beleidsvorming gekoppeld wordt aan een PDCA-cyclus op uitvoerend niveau. De beleidscyclus is veelal vierjaarlijks, die van de uitvoering jaarlijks. De in elkaar grijpende beleids- en uitvoeringscyclus kan als volgt worden gepresenteerd.

De beleidscyclus bestaat uit de volgende stappen:

- **Plan:** door politieke besluitvorming worden ambities gesteld ten aanzien van de leefomgeving. Deze worden vastgelegd in de wet of een omgevingsvisie. Vervolgens wordt op basis van kennis van inhoud en het krachtenveld een beleidstheorie gevormd op basis waarvan de meest effectieve mix aan instrumenten wordt bepaald (het VTH-instrumentarium is er daar een van), en een bijbehorend financieel kader. Dit wordt vastgelegd in een 'beleidsplan'.

- *Do*: Op basis van dit beleidsplan wordt een opdracht verleend tot uitvoering van VTH-taken. Dit kan één opdracht zijn, maar ook meerdere (bijvoorbeeld als een gezag een deel van de taken zelf uitvoert). Opdrachtverlening vindt meestal plaats op basis van een 'uitvoeringsprogramma' of 'jaarplan'.

- *Check*: de (strategische) beleidscyclus wordt afgerond door monitoring van effecten (outcome) en beleidsevaluatie.

Hieraan gekoppeld zit een uitvoeringscyclus die uit de volgende stappen bestaat.

- *Act*: Bijsturing vindt plaats voor nieuwe besluitvorming over ambities, mix van instrumenten en financiële.

De uitvoeringscyclus gaat als volgt:

- *Plan*: de opdracht of het uitvoeringsprogramma wordt vertaald in concrete werkplannen van uitvoerende teams.

- *Do*: de VTH-taken worden (conform deze werkplannen) uitgevoerd.

- *Check*: er vindt verantwoording plaats van de geleverde inspanningen en prestaties. Op basis hiervan kan er in het uitvoeringsprogramma bijgestuurd worden door bijvoorbeeld verschuiving van middelen of capaciteit.

- *Act*: Bijsturing vindt plaats voor een nieuw uitvoeringsprogramma.

Bijlage VII: De BIG-8 met dwarsverbanden voor robuuste relatie tussen strategie en uitvoering

FIGUUR 1: De Rio-8-cyclus zoals uitgewerkt door de 4 Noord-Hollandse OD's

Door de Noord-Hollandse omgevingsdiensten is de BIG-8 verrijkt met drie dwarsverbanden, die met kleuren zijn aangegeven. Door te denken en analyseren langs ieder van deze dwarsverbanden kun je ontdekken of er congruentie is tussen onderdelen van de strategische cyclus en onderdelen van de uitvoerende cyclus. Een dergelijke analyse past op verschillende momenten: bij de implementatie van een nieuwe strategie (uitvoerings- en handhavingsstrategie), bij een tussentijdse evaluatie van die strategie en in het kader van de evaluatie ter voorbereiding van een nieuwe uitvoerings- en handhavingsstrategie.

- De inhoudelijke lijn (rood) loopt tussen beleid en uitvoering (regulering, toezicht en handhaving, adviesverlening) en maakt duidelijk dat er sprake moet zijn van inhoudelijke congruentie tussen beleid en uitvoering. Als die congruentie er is dan werkt de beleidscyclus effectief.
- De strategische lijn (oranje) loopt tussen strategie en organisatie en maakt duidelijk dat beleidsrealisatie vereist dat wordt gewerkt op basis van de slimste inzet van middelen met de meeste impact op de opgaven en prioriteiten.
- De informatie lijn (lichtblauw) loopt tussen monitoring en evaluatie en maakt duidelijk dat de data over de uitvoering, handhaving en advisering informatie oplevert voor de impact op de beleidsdoelen.

Toelichting

Bij vaststelling van de regionale strategie in 2019 heeft de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van onze organisatie en aanpak. De belangrijkste ontwikkelopgaven, ook in lijn met bevindingen van de Commissie Van Aartsen later, waren:

- Versterken van de samenhang tussen beleid en uitvoering;
- Verschuiving van een taakgerichte naar een meer opgavegerichte werkwijze;
- Versterken van de informatiegestuurde aanpak.

De doorontwikkelde BIG-8 (inclusief de drie lijnen), die nadrukkelijk ook samen met de andere drie Noord-Hollandse omgevingsdiensten is ontwikkeld, kan niet los worden gezien van deze vraagstukken. De oorspronkelijke BIG-8 is ooit ontwikkeld in het kader van de Wet VTH en gericht op processen en de inspanningsverplichting van de omgevingsdiensten, zoals vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht (BOR) en nu in het omgevingsbesluit. Maar daarmee was deze niet direct geschikt voor het opgavegericht werken. Samen met de andere omgevingsdiensten en in samenspraak met deelnemende overheden is de 'nieuwe' BIG-8 opgesteld.

Met links de beleidscyclus/strategische cyclus en rechts de operationele cyclus (voorheen boven en onder, naast elkaar zegt meer over gelijkwaardigheid!), ook in de lijn met de adviezen van rapport van De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) uit december 2023 (Uitvoering aan zet; omgaan met belemmeringen bij de uitvoering van beleid voor de fysieke leefomgeving)). Samen vormen ze de BIG-8 die stapsgewijs ingevuld wordt, te beginnen links, bij beleid.

De **rode lijn** van beleid naar uitvoering is eigenlijk de *allesomvattende* verbinding tussen beide cycli. Je kunt geen beleid opstellen zonder in samenhang over de uitvoering te denken en vice versa. Concreet betekent dit dat bij het opstellen van beleid bijvoorbeeld actief de kennis en expertise vanuit de uitvoering moet worden betrokken, maar andersom kan de uitvoering ook aanleiding zijn om beleidskansen of -tekorten te signaleren. ODNZKG heeft samen met de deelnemende overheden een regionale beleidstafel opgericht, waar vanuit een agenda (longlist van onderwerpen en kansen) per jaar meerdere bijeenkomsten georganiseerd worden. In 2024 zijn er twee gepland: een over geluid en een over het publiceren van Lasten onder Dwangsommen. Afspraken hierover worden vastgelegd in het programma.

De **oranje lijn** is de *strategische lijn*. In lijn met het Omgevingsbesluit artikel 13 liggen hierin de strategische kaders en doorwerking van beleid naar uitvoering vast. Te beginnen met een regionale Uitvoerings- en Handhavingsstrategie, die op hoofdlijnen de regionale inhoudelijke (beleids)kaders meerjarig (voor 4 jaar) vastlegt. Deze worden vertaald naar een meerjarenprogramma, meerjarenbegroting en landen in concrete afspraken in de uitvoeringsovereenkomsten per deelnemer. Afspraken hierover worden vastgelegd in het programma. En deze dienen uiteindelijk vertaald te worden naar de organisatie, van teamplannen tot brancheplannen. Al deze producten dienen in samenhang te worden gezien en aanvullend te werken gericht op maximale impact. Daarmee dient de oranje lijn om de samenhang te bewaken.

De **blauwe lijn** betreft de *informatielijn* en is aanvullend op de oranje lijn. De gekozen strategische koers leidt tot uitvoering. Deze uitvoering wordt gemonitord zowel op de inspanning (kwantiteit) als op het resultaat (kwaliteit). Hiervoor moeten in het programma al goede afspraken gemaakt worden over output en outcome. Monitoring maakt dus al onderdeel uit van de strategische lijn. De blauwe lijn gaat vooral over de werking hiervan. De output en outcome wordt benut om het programma bij te sturen waar nodig. Bijvoorbeeld jaarlijks als het gaat om uitvoeringsovereenkomsten of meerjarig ter monitoring van je Uitvoerings- en Handhavingsstrategie/meerjarenprogramma. De blauwe pijl loopt echter ook door richting de beleidscyclus. Concreet valt te denken aan dashboards of een

datastrategie. Data en informatie kunnen namelijk ook input bieden voor beleidsevaluatie. Afspraken hierover leggen we vast in het programma.

De drie lijnen zijn dus vooral bedoeld om de samenhang tussen beleid en uitvoering te bewaken en kunnen benut worden om hier op te sturen en regio op te voeren.

Bijlage VIII: Risicomodel de Vallei

Dit is het risicomodel van Omgevingsdienst de Vallei dat door veel diensten als goed voorbeeld wordt gebruikt. Het totaal aantal punten bepaalt de score en de hoogte van het risico en daarmee de prioriteit voor toezicht. Met pijler 3 van het IBP-VTH is afgesproken om dit model verder uit te werken als landelijke standaard.

De totaalscore van een bedrijf wordt als volgt berekend:

$$\boxed{\text{score naleefgedrag}} \quad \times \quad \boxed{\text{score milieurelevantie}} \quad \times \quad \boxed{\text{score laatste controle}}$$

NALEEFGEDRAG		MILIEURELEVANTIE		LAATSTE CONTROLE																																															
1.a LHS-score <table border="1"> <thead> <tr> <th>LHS-score</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>n.v.t.</td><td>0</td></tr> <tr><td>A1</td><td>0,5</td></tr> <tr><td>B1 & A2</td><td>1</td></tr> <tr><td>C1, B2, A3</td><td>1,5</td></tr> <tr><td>D1, C2, B3, A4</td><td>2</td></tr> <tr><td>D2, C3, B4</td><td>3</td></tr> <tr><td>D3, C4</td><td>4,5</td></tr> <tr><td>D4</td><td>6</td></tr> </tbody> </table> <p>De meest recente LHS score telt 100% mee, de voorlaatste 75% en alles daarvoor 50%.</p> <p>Voor alle overtredingen >= 2023 wordt de score maar voor 80% meegeteld. Dit <u>ivm</u> dat er vanaf 2023 meerdere LHS codes ingediend kunnen worden.</p> <p>Er kunnen maximaal 10 punten gescoord worden.</p>		LHS-score	Punten	n.v.t.	0	A1	0,5	B1 & A2	1	C1, B2, A3	1,5	D1, C2, B3, A4	2	D2, C3, B4	3	D3, C4	4,5	D4	6	1 VNG risicocategorie <table border="1"> <thead> <tr> <th>VNG risicocategorie</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>0</td></tr> <tr><td>2</td><td>0</td></tr> <tr><td>3.1</td><td>0,75</td></tr> <tr><td>3.2</td><td>1,5</td></tr> <tr><td>4.1</td><td>2</td></tr> <tr><td>4.2</td><td>3</td></tr> <tr><td>5.1</td><td>4</td></tr> <tr><td>5.2</td><td>5</td></tr> <tr><td>5.3</td><td>5</td></tr> <tr><td>6</td><td>5</td></tr> </tbody> </table> <p>Van de geregistreerde <u>sbi</u>-codes, telt de activiteit die in de zwaarste VNG-categorie valt.</p>		VNG risicocategorie	Punten	1	0	2	0	3.1	0,75	3.2	1,5	4.1	2	4.2	3	5.1	4	5.2	5	5.3	5	6	5	1. Tijdsverloop na laatste controle <table border="1"> <thead> <tr> <th>Startdatum laatste controle</th> <th>Vermenigvuldigingsfactor</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 tm 12 mnd</td> <td>(aantal mnd/12) *0,25</td> </tr> <tr> <td>> 12 mnd</td> <td>aantal maanden / 12</td> </tr> </tbody> </table> <p>Er wordt gekeken naar de laatste <u>integrale</u> controle.</p>		Startdatum laatste controle	Vermenigvuldigingsfactor	0 tm 12 mnd	(aantal mnd/12) *0,25	> 12 mnd	aantal maanden / 12
LHS-score	Punten																																																		
n.v.t.	0																																																		
A1	0,5																																																		
B1 & A2	1																																																		
C1, B2, A3	1,5																																																		
D1, C2, B3, A4	2																																																		
D2, C3, B4	3																																																		
D3, C4	4,5																																																		
D4	6																																																		
VNG risicocategorie	Punten																																																		
1	0																																																		
2	0																																																		
3.1	0,75																																																		
3.2	1,5																																																		
4.1	2																																																		
4.2	3																																																		
5.1	4																																																		
5.2	5																																																		
5.3	5																																																		
6	5																																																		
Startdatum laatste controle	Vermenigvuldigingsfactor																																																		
0 tm 12 mnd	(aantal mnd/12) *0,25																																																		
> 12 mnd	aantal maanden / 12																																																		

1.b Aantal (her)controles <small>(alleen bij afwezigheid LHS-score)</small> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal bezoeken</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>0</td></tr> <tr><td>2</td><td>1</td></tr> <tr><td>3 of meer</td><td>1,5</td></tr> </tbody> </table> <p>Het meest recente traject telt 100% mee, het voorlaatste 75%, en daarvoor 50%.</p> <p>Er kunnen maximaal 4 punten gescoord worden.</p>	Aantal bezoeken	Punten	1	0	2	1	3 of meer	1,5	2 Energieverbruik <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Punten Gas</th> <th>Punten Elektra</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kleinverbruiker (<25.000m3 gas, <50.000 kWh)</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Middenverbruik (25.000-75.000 m3 gas, 50.000 - 200.000 kWh)</td> <td>0.75</td> <td>0.25</td> </tr> <tr> <td>Grootverbruiker (> 75.000m3 gas, >200.000 kWh)</td> <td>1.5</td> <td>0.5</td> </tr> </tbody> </table>		Punten Gas	Punten Elektra	Kleinverbruiker (<25.000m3 gas, <50.000 kWh)	0	0	Middenverbruik (25.000-75.000 m3 gas, 50.000 - 200.000 kWh)	0.75	0.25	Grootverbruiker (> 75.000m3 gas, >200.000 kWh)	1.5	0.5									
Aantal bezoeken	Punten																													
1	0																													
2	1																													
3 of meer	1,5																													
	Punten Gas	Punten Elektra																												
Kleinverbruiker (<25.000m3 gas, <50.000 kWh)	0	0																												
Middenverbruik (25.000-75.000 m3 gas, 50.000 - 200.000 kWh)	0.75	0.25																												
Grootverbruiker (> 75.000m3 gas, >200.000 kWh)	1.5	0.5																												
2. Klachten <p>Elke klacht die bekend is in <u>OpenWaves</u>, telt voor 0,5 punten mee. Er wordt <u>niet</u> gekeken naar klachten die zijn ingediend via <u>semen</u>.</p> <p>Was de klacht in het laatste jaar, dan tellen de punten 100% mee. Was de klacht vorig jaar, dan telt deze 75% mee. Het jaar daarvoor 50% en eerdere klachten 25%.</p> <p>Er kunnen maximaal 2 punten gescoord worden.</p>	3 LMA <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal kg gevaarlijk afval</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>0</td><td>0</td></tr> <tr><td>1 - 500</td><td>0.5</td></tr> <tr><td>501 - 3.000</td><td>1</td></tr> <tr><td>3.001 en meer</td><td>2</td></tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal kg niet gevaarlijk afval</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>0</td><td>0</td></tr> <tr><td>1 - 10.000</td><td>0.25</td></tr> <tr><td>10.001 - 50.000</td><td>0.5</td></tr> <tr><td>50.001 en meer</td><td>1</td></tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal euralcodes</th> <th>Score vermenigvuldigd met</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>0 - 5</td><td>* 1</td></tr> <tr><td>6 - 10</td><td>* 1,5</td></tr> <tr><td>11 of meer</td><td>* 2</td></tr> </tbody> </table>	Aantal kg gevaarlijk afval	Punten	0	0	1 - 500	0.5	501 - 3.000	1	3.001 en meer	2	Aantal kg niet gevaarlijk afval	Punten	0	0	1 - 10.000	0.25	10.001 - 50.000	0.5	50.001 en meer	1	Aantal euralcodes	Score vermenigvuldigd met	0 - 5	* 1	6 - 10	* 1,5	11 of meer	* 2	
Aantal kg gevaarlijk afval	Punten																													
0	0																													
1 - 500	0.5																													
501 - 3.000	1																													
3.001 en meer	2																													
Aantal kg niet gevaarlijk afval	Punten																													
0	0																													
1 - 10.000	0.25																													
10.001 - 50.000	0.5																													
50.001 en meer	1																													
Aantal euralcodes	Score vermenigvuldigd met																													
0 - 5	* 1																													
6 - 10	* 1,5																													
11 of meer	* 2																													

		Totaalscore = (score gevaarlijk afval + score niet gevaarlijk afval) * score euralcode.																
3. Overtredingen in IVM <table border="1"> <thead> <tr> <th>Classificatie</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Licht</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Middel</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Zwaar</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table> <p>De punten voor een overtreding in het laatste jaar tellen 100% mee. Vorig jaar 75%, het jaar daarvoor 50% en jaren daarvoor 25%.</p> <p>Het puntentotaal wordt als volgt berekend: Totaal punten overtredingen * (totaal aantal inspecties met overtreding / totaal aantal inspecties).</p>		Classificatie	Punten	Licht	1	Middel	2	Zwaar	4	4. PRTR <table border="1"> <thead> <tr> <th>PRTR?</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nee</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Ja</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>		PRTR?	Punten	Nee	0	Ja	4	
Classificatie	Punten																	
Licht	1																	
Middel	2																	
Zwaar	4																	
PRTR?	Punten																	
Nee	0																	
Ja	4																	
4. Bestuurlijke handhavingstrajecten <p>Elke handhavingzaak telt mee voor 2 punten. Het hoeft niet te gaan om afgeronde zaken. Er wordt gekeken naar de startdatum.</p> <p>Was het handhavingstraject in het laatste jaar, dan telt deze 100% mee. Was deze vorig jaar, dan 75%, het jaar daarvoor 50% en eerder 25%.</p> <p>Er kunnen maximaal 4 punten gescoord worden.</p>		5. Bevi/Revi <table border="1"> <thead> <tr> <th>Bevi/Revi?</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nee</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Ja</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>		Bevi/Revi?	Punten	Nee	0	Ja	4									
Bevi/Revi?	Punten																	
Nee	0																	
Ja	4																	
5. Ongewoon voorval / calamiteit <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal ongewone voorvallen / calamiteiten</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>0.75</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal ongewone voorvallen / calamiteiten	Punten	1	0.75	6. Type bedrijf <table border="1"> <thead> <tr> <th>Type bedrijf</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Type bedrijf	Punten	A	0	B	0					
Aantal ongewone voorvallen / calamiteiten	Punten																	
1	0.75																	
Type bedrijf	Punten																	
A	0																	
B	0																	
<table border="1"> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>3 of meer</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ongewone voorvallen of calamiteiten die langer dan 7 jaar geleden zijn, tellen niet meer mee.</p>		2	2	3 of meer	4	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>C</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>IPPC</td> <td>1.5</td> </tr> </tbody> </table>		C	1	IPPC	1.5							
2	2																	
3 of meer	4																	
C	1																	
IPPC	1.5																	
		7. Scios <table border="1"> <thead> <tr> <th>Totale vermogen stookinstallatie(s)</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20 - 99 kW</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>100 - 399 kW</td> <td>0.5</td> </tr> <tr> <td>400 - 999 kW</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>1.000 - 4.999 kW</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>5.000 - 14.999 kW</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>15.000 kW en meer</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Blijkt uit de dataset dat er vaste brandstoffen worden verstoekt (hout, pallets, etc.) dan + 1 punt. Geen extra punten voor aantal SCIOS-aansluitingen.</p>		Totale vermogen stookinstallatie(s)	Punten	20 - 99 kW	0	100 - 399 kW	0.5	400 - 999 kW	1	1.000 - 4.999 kW	2	5.000 - 14.999 kW	3	15.000 kW en meer	4	
Totale vermogen stookinstallatie(s)	Punten																	
20 - 99 kW	0																	
100 - 399 kW	0.5																	
400 - 999 kW	1																	
1.000 - 4.999 kW	2																	
5.000 - 14.999 kW	3																	
15.000 kW en meer	4																	
		8. Diercategorie + aantal <p>Er is aan elke diercategorie een aantal punten toegekend. Dit aantal punten wordt vermenigvuldigd met het aantal dieren dat het bedrijf heeft in die betreffende diercategorie.</p> <p>Het aantal te scoren punten is gemaximeerd op 2.</p>																
		9. Stalsysteem <p>Er is aan elk stalsysteem een aantal punten toegekend. Het aantal aanwezige stalsystemen</p>																
		<p>wordt vermenigvuldigd met het aan dat stalsysteem toegekende aantal punten.</p> <p>Het aantal te scoren punten is gemaximeerd op 3.</p>																
		10. Kiwa <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal certificaten</th> <th>Punten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>0.5</td> </tr> <tr> <td>2 - 5</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>6 of meer</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal certificaten	Punten	1	0.5	2 - 5	1	6 of meer	2							
Aantal certificaten	Punten																	
1	0.5																	
2 - 5	1																	
6 of meer	2																	
Subtotaalscore <p>De subtotaalscore wordt als volgt berekend: 1 + (Score 1a of 1b + score 2 + score 3 + score 4 + score 5).</p>		Subtotaalscore <p>De subtotaalscore wordt als volgt berekend: 1 + (som van score 1 t/m 10).</p>		Subtotaalscore <p>Dit criterium is niet gemaximeerd in punten.</p>														

Bijlage IX: Handvatten advisering door omgevingsdiensten

In deze bijlage worden handvatten gegeven over hoe omgevingsdiensten advisering op de leefomgeving kunnen inrichten en welke functies en rollen hierbij noodzakelijk zijn. Het adviseren vraagt andere vaardigheden van de milieuprofiel en is een wezenlijk andere taak als vergunningverlener. Voor deze taak wordt dan ook een apart deskundigheidsgebied opgenomen in de kwaliteitscriteria 3.0. De mate van betrokkenheid is bepalend voor de manier van adviseren en de benodigde competenties van de medewerkers. Deze handreiking is voornamelijk ontwikkeld binnen pijler 1, maar is nog niet volledig afgerond. De definitieve versie zal in de definitieve handreiking RBC worden opgenomen.

In deze betrokkenheid zijn drie niveaus te onderscheiden.

1. Advisering over de fysieke leefomgeving.

Deze advisering kijkt verder dan de VTH-taak (milieubelastende activiteiten uit het Besluit activiteiten leefomgeving) van omgevingsdiensten en de milieuregels in het omgevingsplan. Advisering op de fysieke leefomgeving gaat over de gevolgen van ontwikkelingen voor de fysieke leefomgeving en de invloed van economische activiteiten op de leefomgeving. De advisering richt zich op de milieueffecten van alle activiteiten in de leefomgeving, de milieukwaliteit van de leefomgeving en de (milieukundige) geschiktheid van de fysieke leefomgeving voor functies en ontwikkelingen. Hierbij heeft de omgevingsdienst aansluiting op de gehele beleidscyclus. De omgevingsdienst is betrokken bij het beschermen en benutten van de leefomgeving en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De omgevingsdienst speelt een adviserende rol bij de integrale afweging. Om deze rol goed te vervullen, moet de omgevingsdienst als het ware onderdeel zijn van het team van de deelnemer.

2. Adviseren over (en gebruiken van) de instrumenten onder de Omgevingswet.

Bij dit niveau van advisering ligt de focus op de volledige betrokkenheid van de omgevingsdienst bij het tot stand komen van de milieuregels in het omgevingsplan en de (verplichte) programma's onder de Omgevingswet. Hiernaast wordt ingezet op betrokkenheid bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Betrokkenheid bij de beleidscyclus is essentieel. De milieuregels in het omgevingsplan en de (verplichte) programma's dragen namelijk bij aan de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Ook deze vorm van advisering vraagt om een intensieve samenwerking en grote mate van betrokkenheid.

3. Adviseren op regels uit het omgevingsplan

Dit is de minimale vorm van advisering en ziet enkel op advisering over milieuregels voor milieubelastende activiteiten. Het is noodzakelijk dat de omgevingsdienst betrokken is bij het tot stand komen van de milieuregels. Volledige betrokkenheid van omgevingsdiensten leidt tot milieuregels die uitvoerbaar en handhaafbaar zijn en aansluiten bij de praktijk. Waarmee wordt bijgedragen aan het gemeentelijke beleid dat leidt tot een level playing field.

Advies op hoogste niveau

Omgevingsdiensten en hun deelnemers wordt geadviseerd om het hoogste niveau van betrokkenheid in te richten. Alleen op deze manier kan optimaal gebruik worden gemaakt van de specialistische kennis die bij de omgevingsdienst aanwezig is. Deze kennis is meestal niet bij de opdrachtgevers aanwezig. De efficiëntie van de uitvoeringstaken van de omgevingsdienst wordt zo ook vergroot omdat een consistent geheel ontstaat van beleidsontwikkeling, beleidsdoorwerking en uitvoering. Ook zorgt het betrekken van de omgevingsdienst voor regionale afstemming en een organische verbinding om van elkaar te leren in de regio. Uiteraard staat het omgevingsdiensten en deelnemers vrij om te kiezen voor een lager niveau van betrokkenheid, bijvoorbeeld als tussenstap naar advisering over de fysieke leefomgeving.

Waarom advisering door omgevingsdiensten nodig is

Advisering door omgevingsdiensten over de fysieke leefomgeving vormt een essentiële schakel tussen de complexe opgaven waar deelnemers voor staan en de uitvoering van de VTH taken die hieruit voortvloeien. Toch is advisering door omgevingsdiensten op veel plaatsen nog geen gemeengoed. Zeker onder de Omgevingswet wordt het belang van advisering door de omgevingsdiensten nog groter. Gemeenten en provincies zijn nu verantwoordelijk voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en de daaruit voortvloeiende keuzes die uiteindelijke landen in regels. Omgevingsdiensten hebben kennis van de diverse milieuthema's, kennen het werkgebied, de gemeentelijke en provinciale organisaties en de lokale opgaven waar de deelnemers voor staan. Deze kennis is, zoals gezegd, bij de meeste deelnemers niet of beperkt aanwezig. Door deze kennis structureel in te zetten bij beleidsontwikkeling, beleidsdoorwerking en uitvoering, zijn deelnemers in staat om passende keuzes te maken over milieu en de kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast dragen afgewogen keuzes op het gebied van milieu ook bij aan een efficiënte uitvoering van de VTH-taken. Dit geldt helemaal als de omgevingsdiensten een rol kunnen spelen bij regionale afstemming van begrippen en uitgangspunten over milieu in de fysieke leefomgeving.

Wat is er nodig?

Een robuust ingebedde adviesrol door de omgevingsdiensten is daarmee het uitgangspunt van deze handreiking. Hoe deze rol precies ingericht wordt is afhankelijk van de lokale situatie.

Borg randvoorwaarden voor de advisering

Advisering op de leefomgeving is een wezenlijk andere taak dan VTH. Omdat de taakvelden invloed op elkaar hebben is het van belang om te zorgen dat er een goede rolscheiding is tussen advies en VTH. Adviseurs leefomgeving en milieu geven advies bij de belangen afweging die bij het evenwichtig toedelen van functies aan locaties gemaakt wordt. De adviesrol kan alleen robuust worden ingericht als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan:

- voldoende medewerkers met adviesvaardigheden;
- een structuur van continue kennisontwikkeling;
- goede samenwerking en kennisdeling met andere omgevingsdiensten;
- duidelijke afspraken met deelnemers wat regionaal en gezamenlijk wordt oppakt en wat niet;
- bestuurlijk commitment.

Definieer de taak

Bij de ontwikkeling van de adviestaak is het belangrijk om als omgevingsdienst en partners vast te stellen op welk van de hierboven genoemde niveaus invulling wordt gegeven aan adviseren aangezien hieruit ook de adviestaken volgen die hier bij horen.

1: Advisering over de fysiek leefomgeving

- Beleidsvoorbereiding en uitvoering van milieuthema's. Dit omvat onder andere het opstellen van en advisering op omgevingsvisies, programma's en milieubeleid.
- Milieuadvies over ruimtelijke ontwikkelingen met hierbij aandacht voor de (milieu) effecten van de ontwikkeling op de leefomgeving, de (milieukundige) geschiedenis van de locatie voor de ontwikkeling en de (milieukundige) wenselijkheid van de ontwikkeling.
- Het opstellen van verplichte en vrijwillige programma's als deze over milieu onderwerpen gaan.
- Het adviseren over en de monitoring van de basisgeluidsemissies.
- Het voorbereiden, opstellen en monitoren van regels voor MBA's in omgevingsplannen.
- ... (naar wens verder aan te vullen)

2: Advisering over en gebruiken van de instrumenten onder de OW

- Betrokkenheid bij de omgevingsvisies.
- Het adviseren over en de monitoring van de basisgeluidsemissies.
- Het opstellen van verplichte en vrijwillige programma's als deze over milieu onderwerpen gaan.
- Het voorbereiden, opstellen en monitoren van regels voor MBA's in omgevingsplannen.

3: Adviseren op regels uit het omgevingsplan

- Het voorbereiden, opstellen en monitoren van regels voor MBA's in omgevingsplannen

Definieer de rol

Naast duidelijkheid over de taak is ook duidelijkheid nodig over de rol. Het gaat er daarbij om dat duidelijk is voor zowel de deelnemers als de omgevingsdienst zelf welke vragen bij de omgevingsdienst neergelegd kunnen worden, hoe de omgevingsdienst invulling geeft aan deze taken, maar ook wat de omgevingsdienst niet doet. In de rolomschrijving zal in ieder geval ingegaan moeten worden op:

- ***Nabijheid***

De uitvoering van de adviestaak vraagt een bepaalde mate van nabijheid. Deze nabijheid is ook voor de opdrachtgevers van belang. Nabijheid gaat over het kennen van de organisatie waarvoor de omgevingsdienst adviseert en bekendheid met opgaven in het fysieke domein. Nabijheid betekent nadrukkelijk niet dat dit ten koste gaat van onafhankelijkheid. Een grotere mate van nabijheid zorgt ervoor dat een omgevingsdienst beter in staat is om op maat, in aansluiting bij de lokale situatie te adviseren als professional vanuit het perspectief van gezonde en veilige leefomgeving.

Nabijheid kan worden ingevuld door:

- Adviseurs periodiek, bijvoorbeeld een dag(deel) per week bij de deelnemer fysiek aanwezig te zijn voor vragen over milieu en de fysieke leefomgeving;
- In te zetten op betrokkenheid in de zin dat de adviseur de taal van de deelnemer spreekt en meedenkt vanuit het perspectief van de deelnemer;
- Adviseurs deel te laten nemen aan projectgroepen bij gebiedsontwikkelingen of intake- en omgevingstafels;
- (regionale) werkgroepen te organiseren waar ambtenaren en bestuurders over ontwikkelingen worden bijgepraat;
- Adviseurs te laten ondersteunen bij beleidsontwikkeling.

- **Onafhankelijkheid**

Omgevingsdiensten staan voor hun onafhankelijke advisering. Dat houdt in dat de adviezen zonder belangenverstrengeling worden gegeven. Belangrijke ingrediënten voor het borgen van de onafhankelijkheid zijn:

- Objectiviteit: de adviezen zijn gebaseerd op feiten, analyses, geldende wet- en regelgeving, etc.
- Deskundigheid: de adviseur beschikt over voldoende kennis en vaardigheden om te adviseren over het betreffende vraagstuk.
- Transparantie: de adviseur en de omgevingsdienst zijn open over de werkwijze en hoe wordt omgegaan met mogelijke belangenverstrengeling.

- **Brugfunctie tussen omgevingsdienst en deelnemer**

In de adviserende rol vervullen de adviseurs van de omgevingsdienst een brugfunctie tussen de organisatie van de deelnemer en de omgevingsdienst. Dit zal vooral het geval zijn als wordt gekozen voor het niveau van betrokkenheid dat past bij advisering over de fysieke leefomgeving. Dit vraagt van de adviseur het spreken van de 'taal' van de deelnemer, waaronder de taal van planologen en bestuurders, maar ook het kunnen spreken van de 'taal' van de specialistische adviseurs bij de eigen dienst. De adviseur is hierdoor in staat om vragen van de deelnemer te vertalen naar vragen aan de specialistische adviseurs en kan anderzijds resultaten uit milieukundige onderzoeken vertalen naar de uitvoeringspraktijk van planologen, bestuurders en initiatiefnemers.

Het kunnen invullen van de brugfunctie vergt duidelijke afspraken binnen de dienst over:

- De verhouding tussen de adviseur en de specialistisch adviseur die diepe kennis heeft van een milieuthema. Hierbij kan gedacht worden aan:
  - Afspraken of de adviseur de ruimtelijke onderbouwing beoordeelt of dat de specialistisch adviseur geluid bijvoorbeeld het akoestisch onderzoek en de geluidparagraaf uit de ruimtelijke onderbouwing beoordeelt.
  - Wanneer de adviseur zelf een beoordeling kan doen over milieuthema's en wanneer inzet van een specialistisch adviseur nodig is.
  - Duidelijkheid over de kennisinbreng van de adviseur en de specialistisch adviseur.
- Welke tools de adviseur minimaal tot zijn beschikking moet hebben, zoals een geuratlas, geluidskarten, bodemkwaliteitskarten of omgevingsveiligheidskarten om in te schatten welke milieuthema's bij een ontwikkeling relevant kunnen zijn.
- Waar welk type vragen belegd zijn, zodat de adviseur snel kan schakelen binnen de organisatie
- Etc.

Vergelijkbare afspraken zijn ook nodig met de deelnemer, waarbij de adviseur in ieder geval toegang heeft tot de relevante systemen.

- **Regionale verbinder**

Omgevingsdiensten hebben kennis van de verschillende milieuthema's en kennen de deelnemers en het werkgebied. Op het gebied van beleid en advisering op het omgevingsplan kan deze kennis worden ingezet om in de regio meer in gezamenlijkheid richting te geven aan beleidsontwikkelingen op de verschillende milieuthema's en omgevingsplannen. Gebiedskenmerken en milieuthema's zijn vaak gemeentegrensoverstijgend. De omgevingsdienst kan hiermee de rol van regionale verbinder op zich nemen. Met de deelnemers zal afgesproken moeten worden hoe invulling wordt gegeven aan de rol van regionale verbinder. Onder het kopje 'Richt regionale structuren in die passen bij de rol' zijn voorbeelden gegeven van hoe omgevingsdiensten hieraan invulling hebben gegeven.

- **Rolscheiding**

De adviesrol vraagt een bepaalde mate van nabijheid, terwijl de VTH-rol juist gebaat is bij meer afstand. De adviesrol kan de VTH-rol raken. Het uitgangspunt zal moeten zijn dat deze rollen gescheiden moeten blijven en dat sprake moet zijn van rolzuiverheid. Hoewel dit wellicht een open deur is, is het belangrijk om hier duidelijke afspraken over te maken. Zo moet duidelijk zijn wanneer bijvoorbeeld geen advies gegeven kan worden om vermenging met de VTH-rol te voorkomen. Daarnaast kan ook vermenging van rollen optreden als verschillende conflicterende rollen door één persoon worden gedaan. Hieronder zijn een aantal voorbeelden opgenomen waarbij vermenging kan optreden.

Voorbeelden potentiële vermenging van taken

De provincie wil windparken realiseren. De omgevingsdienst is gevraagd om mee te denken over mogelijke zoekgebieden. Eén van de potentiële zoekgebieden ligt in gemeente A. Gemeente A vraagt de omgevingsdienst om advies om te weerleggen dat de betreffende locatie geschikt is.

Gemeente A wil de realisatie van een evenemententerrein mogelijk maken. De omgevingsdienst wordt in ver gevorderd stadium door gemeente A om advies gevraagd. De adviseur ontvangt de relevante stukken en constateert dat natuurbeschermingsregels zijn overtreden. De omgevingsdienst is ook toezichthouder van natuurbeschermingsregels.

Gemeente A wil beleid laten opstellen op het gebied van geluid. Op het moment dat de vraag gesteld wordt is slechts één geluidsspecialist beschikbaar die in staat is om geluidsbeleid op te stellen. Echter deze geluidsspecialist is ook degene die bij geluidshinderklachten de metingen uitvoert.

Organiseer een breed commitment voor de advisering

Het is van belang om breed commitment op de adviesrol te organiseren. Dit ziet op het organiseren van een opdracht van het AB en DB, maar ook op het organiseren van een commitment bij het managementteam van deelnemers en de omgevingsdienst en het betrekken van de medewerkers hierbij.

Om tot een goede integrale en regionale afstemming te komen is het van belang dat er gezamenlijk draagvlak wordt gecreëerd. De opdracht om deel te nemen aan werk- of stuurgroepen moet zowel vanuit de deelnemers als vanuit de omgevingsdienst gegeven worden, zodat alle partijen aangesloten zijn bij een regionale aanpak.

Om tot samenwerking te komen is het noodzakelijk dat alle partijen investeren in medewerkers met begrip van en voor elkaars wereld. Op deze manier wordt er voor gezorgd dat partijen begrip voor elkaars standpunten hebben en constructief samen kunnen werken aan de integratie van milieu en ruimtelijk ordening.

Richt structuren in om invulling te kunnen geven aan de advisering

Structuren die gericht zijn op de adviestaak en de daarbij behorende rolinvulling helpen om advisering robuust neer te zetten. Omgevingsdiensten die vele jaren ervaring hebben met advisering en dit ook als een volwaardig onderdeel hebben ingebed in de organisatie hebben duidelijke structuren die de advisering ondersteunen. Hierin zijn deze diensten duidelijk te onderscheiden van diensten die de adviestaak nog aan het opbouwen zijn. Bij die diensten is advisering veel meer ad hoc opgezet wat het kwetsbaar maakt. Het inrichten van structuren en het maken van afspraken om advisering als volwaardig onderdeel van de omgevingsdienst neer te zetten is daarmee essentieel.

De structuur is hierbij ondersteunend aan de adviestaak en -rol. Deze structuren en afspraken zijn nodig tussen de deelnemers en de omgevingsdienst, binnen de omgevingsdienst en regionaal.

Structuren en afspraken met deelnemers

- Borg dat adviseurs periodiek (bijvoorbeeld een dag(deel)) bij de deelnemer fysiek aanwezig zijn en zorg ervoor dat hier structurele budgetten voor beschikbaar zijn. (nabijheid)
- Zorg voor een escalatie ladder, zowel intern als extern. Hiermee regel je dat duidelijk is welke stappen gezet worden als je bij de advisering er niet meer gezamenlijk uitkomt. Dit kan extern voorkomen als er verschillen van inzicht zijn bij een bepaald project tussen bijvoorbeeld stedenbouwkundige en milieu inzichten. Hetzelfde kan zich binnen de organisatie voordoen als er vanuit verschillende milieuthema's tegenstrijdige inzichten zijn die niet meer op projectniveau op te lossen zijn. De escalatieladder kan ook ingezet worden bij mogelijke belangenverstrengeling of bij dubbele petten. (onafhankelijkheid)
- Richt het adviesproces (tussen deelnemer en omgevingsdienst) in met aandacht voor:
  - Termijnen
  - Kwaliteitschecks
  - Samenwerkingsafspraken
  - Etc.

Interne structuren en afspraken

- Maak werkafspraken over advisering, gericht op:
  - Termijnen,
  - Inzet en beschikbaarheid van specialisten
  - Kwaliteitseisen (deel) adviezen
  - Samenwerkingsafspraken
  - Verhouding met VTH-taken
  - Etc.
- Richt processen in die de adviesrol faciliteren:
  - Tijd en middelen voor productontwikkeling
  - Tijd en middelen voor kennisopbouw en kennisdeling
  - Ontwikkeling tools die advisering ondersteunen zoals geluidskaarten of geurkaarten
  - Etc.

Regionale structuren en afspraken

- Organiseer dat deelnemers invulling kunnen geven aan goed opdrachtgeverschap. Dit vraagt aan de kant van de deelnemer een counterpart die meedenkt over de regionale adviestaak en die ook de juiste mensen vanuit de organisatie van de deelnemer naar voren kan schuiven.
- Borg bij de uitvoering van de regionale adviestaken betrokkenheid op alle niveaus (uitvoering, management en bestuurlijk)
- Betrek logische samenwerkingspartners zoals GGD, VR of andere omgevingsdiensten

Organiseer voldoende kennis en kunde voor de advisering

Omgevingsdiensten kunnen alleen een volwaardige kennispartner zijn als ze hun kennis van het werkgebied en VTH-kennis kunnen combineren met kennis en competenties die nodig zijn om deelnemers te adviseren over de fysieke leefomgeving, instrumenten van de Omgevingswet of regels in het omgevingsplan. Dit vraagt iets van de adviseurs, de organisatie en de samenwerking met de deelnemers. Belangrijkste uitgangspunten die helpen om dit in te vullen zijn:

- Zorg ervoor dat je elkaars taal spreekt. De adviseur moet de behoefte van de deelnemer begrijpen en kunnen vertalen naar een advies, maar aan de kant van de deelnemer moet er ook

een counterpart zijn die begrijpt hoe een omgevingsdienst werkt en welke vragen wel en niet belegd kunnen worden bij een omgevingsdienst.

- Organiseer informatie- en kennisbijeenkomsten voor ambtenaren en of bestuurders over ontwikkelingen op de verschillende milieuthema's. Op deze manier kan de omgevingsdienst de rol van kennispartner invullen. Voorwaarde is dat gemeenschappelijke middelen beschikbaar worden gesteld door alle deelnemers.
- Zet in op de (door)ontwikkeling van adviesvaardigheden. Adviseren vergt namelijk wezenlijk andere competenties dan de vaardigheden die horen bij het invullen van de VTH-taken. Hierdoor zijn specialisten uit het VTH-taakveld niet zondermeer inzetbaar voor advisering. Belangrijke competenties die horen bij een adviseur zijn: Meedenken, klantgerichtheid en communicatief vaardig. Mogelijk kan de Academie ODNL hier een rol in spelen.
- Zorg voor voldoende generalistische adviseurs die de verbinding kunnen maken tussen specialistisch advies en beleid.
- Organiseer de inzetbaarheid van specialistische kennis voor advisering over de fysieke leefomgeving

Omgevingsdiensten en deelnemers zijn grotendeels zelf verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende kennis en kunde voor advisering. Het is echter ineffectief dat elke omgevingsdienst het wiel zelf opnieuw moet uitvinden. Een kennisinfrastructuur waarbij kennisuitwisseling tussen omgevingsdiensten, maar ook met andere partners wordt uitgewisseld kan bijdragen aan het versneld robuust kunnen inrichten van de adviestaak. Efficiëntie kan bijvoorbeeld behaald worden op de advisering op omgevingsplannen. Op dit moment hebben verschillende omgevingsdiensten bouwstenen en vergelijkbare producten uitgewerkt op één of meerdere inhoudelijke thema's. Het is niet efficiënt dat alle 28 omgevingsdiensten elk zelf een eigen bouwsteen ontwikkelen. Het is zeer waardevol als niet alleen de ontwikkelde producten gedeeld worden, maar ook ervaringen bij het ontwikkelen van het product. ODNL kan hier mogelijk

Vooruitlopend op het opzetten van een kennisinfrastructuur kan nu al gebruik worden gemaakt van alle producten en werkwijzen die nu al zijn ontwikkeld. Deze zijn beschikbaar op het kennisplatform 'Kennisnet' van ODNL.

Programmeer de adviestaken

Bij het uitvoeren van de adviestaken is het van belang om deze in afstemming met de opdrachtgevers zo goed mogelijk te programmeren. Hierin worden de taken op verschillende manieren geprogrammeerd.

- Programmeerbaar vanuit Omgevingsdienst, verplichte en/of vrijwillige programma's waarvoor de omgevingsdienst de voorbereiding en uitvoering doet zijn programmeerbaar vanuit de omgevingsdienst.
- Programmeerbaar vanuit gemeente, wijzigingen van omgevingsplannen en het opstellen een omgevingsvisie de start van grote projecten en de inschatting van het verwachte aantal (b)pa's aanvragen.

Kwaliteitscriteria 3.0

Voor uitvoering en handhaving krachtens de Omgevingswet

Vastgesteld door BO IBP VTH op 25 september 2024

Inwerkingtreding 1 januari 2025

Oktober 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leeswijzer	6
Deel A: Algemeen	7
1 Inleiding	7
2 Afbakening en uitgangspunten	9
3 Toelichting criteria voor kritieke massa (Deel B)	11
4 Toelichting procescriteria (Deel C)	17
5 Toelichting Competenties (Deel D)	19
Deel B: Criteria voor kritieke massa	21
<i>Generieke deskundigheidsgebieden</i>	23
1. Casemanagen	24
2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening	26
3. Vergunningverlening milieu (BAL + omgevingsplan)	28
4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening	33
5. Toezicht en handhaving milieu	35
6. Toezicht en handhaving bodem	39
7. Toezicht en handhaving natuur (Natura 2000, soortenbescherming, faunabeheer, hout)	41
<i>Juridische deskundigheidsgebieden</i>	43
8. Behandelen juridische zaken	44
9. Ketentoezicht	46
10. Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving	48
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent bouwen</i>	50
11. Bouwfysica	51
12. Brandveiligheid	53
13. Constructieve veiligheid	55
14. Sloop en asbest	57
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu</i>	58
15. Afvalwater (Indirecte Lozingen)	59
16. Bodem, bouwstoffen, water	60
17. Omgevingsveiligheid	63
18. Geluid & trillingen (milieu, ruimtelijke ontwikkeling en bouw)	65
19. Luchtkwaliteit & geur	67
20. Natuuractiviteiten	69
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke ordening en duurzaamheid</i>	70
21. Cultuurhistorie	71

22. Verduurzaming Energie	75
23. Advisering fysieke leefomgeving	77
Deel C: Procescriteria	81
Deel D: Competentieprofielen	95
Bijlage1 Overige begrippen en definities.....	108
Bijlage 2 Historie kwaliteitscriteria.....	109

Voorwoord

Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) is een cruciale schakel in de bescherming van onze leefomgeving. Daarbij is het van groot belang dat er een geborgde kwaliteit van uitvoering en handhaving is. Kwaliteit van toezicht en handhaving gaat al terug naar 2005¹ toen hiervoor procescriteria zijn ontwikkeld, nog voor de oprichting van de omgevingsdiensten. Daarna zijn er in 2012 procescriteria voor vergunningverlening en de kwaliteitscriteria voor de kritieke massa aan toegevoegd. Vanwege de komst van de Omgevingswet is er in 2022 en 2023 een update gemaakt van deel B naar versie 2.3 en zijn de competentieprofielen (deel D) toegevoegd. Er is een breed gedragen gevoel dat voldoen aan kwaliteitscriteria belangrijk is en blijft. Daarnaast is ook een uniforme toetsing/validatie van deze criteria van belang. In de toekomst zal hier in overleg inhoud aan worden gegeven.

De aanleiding voor de aanpassing van de kwaliteitscriteria is aanbeveling 2 van de commissie Van Aartsen. Dat heeft onder IBP VTH geleid tot de volgende ambitie: het opstellen van landelijke uniforme minimum kwaliteitscriteria voor kritieke massa met de mogelijkheid voor regionale aanscherping. Er is voor de actualisatie gekozen om de huidige indeling te behouden. Voor toekomstige actualisaties is het behouden van één document het uitgangspunt. In dit stadium is er nog geen aanpassing gedaan aan de competenties van deel D. Onder andere omdat daar nog ervaring mee moet worden opgedaan. Suggesties voor aanpassing/uitbreiding worden in een volgende versie opgenomen.

Aandacht voor kwaliteit gaat alleen maar werken als duidelijk is wat de criteria precies inhouden en hoe ze in de praktijk moeten worden toegepast. De geactualiseerde kwaliteitscriteria voor de uitvoering en handhaving hebben betrekking op het minimale kwaliteitsniveau dat nodig is om taken op het gebied van uitvoering en handhaving op alle taken die met de invoering van de Omgevingswet uit de Wabo zijn overgegaan naar die wet. **Het gaat dus om de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (inclusief de in deze versie nieuw opgenomen adviestaak) en gelden voor de verplichte basistaken, de vrijwillige plustaken, de thuishaken van provincies en gemeenten en taken die milieubelastende activiteiten betreffen**². NB. De actualisatie heeft hierin geen verandering in gebracht.

Er is, in samenspraak met het hele werkveld, gepoogd een samenhangende set te maken, gerelateerd aan wetgeving en de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De consultatie heeft 608 inspraakreacties opgeleverd die allemaal zijn beantwoord en zo mogelijk zijn overgenomen. Er is een optimale aansluiting gezocht op de uitvoeringspraktijk van zowel omgevingsdiensten als provincies, gemeenten en rijksinspecties³. Er is tegemoet gekomen aan de wens om de eisen niet te gedetailleerd te maken, maar maatwerk toe te laten en daar flexibel in kunnen zijn. Er is aandacht voor de beschrijving van de opleidingen en de relatie met kennis die op peil moet worden gehouden.

De werkgroep acht het noodzakelijk dat de kwaliteitscriteria worden doorontwikkeld. Niet zozeer op inhoud, maar wel op de randvoorwaarden en aanpalend instrumentarium. Er is een algemene gedachte vanuit de werkgroep om toe te werken naar een systeem waarin medewerkers voor scholing en bijscholing 'punten' moeten hebben. Vanuit de wens voor 'onderhoud en beheer' is een dergelijk systeem gewenst. Dit vraagt

---

¹ Zie bijlage 2 voor een historisch overzicht.

² De waterschappen en Rijkswaterstaat hebben eigen kwaliteitscriteria. Er wordt onderzocht hoe deze passend kunnen worden gemaakt met de KC3.0.

³ Door BO IBP VTH is op 25/9/24 ingestemd dat de kwaliteitscriteria voor alle VTH-taken verplichtend zijn, inclusief die van de rijkspartijen. Daarover vindt nog overleg plaats met de betrokken ministeries en de rijksinspecties. Dat kan nog leiden tot een aanvulling van deskundigheidsgebieden, bv die van mest. Die gewijzigde set KC 3.1 wordt dan vastgesteld in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB).

om doorontwikkeling van de KC in relatie tot het opleidingsveld. Een dergelijke wens kon op de (korte) termijn van de actualisatie niet worden gerealiseerd, maar verdient wel de aandacht. Dat geldt ook voor het digitaliseren van de kwaliteitscriteria, zodat makkelijker een relatie kan worden gelegd tussen de kwaliteitscriteria en de registratie van het eraan voldoen. Daarnaast is er een wensbeeld dat er voor de VTH-opleidingen wordt gewerkt met curricula en een systeem van permanente educatie.

De kwaliteitscriteria zijn het vertrekpunt voor de verbetering van de kwaliteit van uitvoering. De kwaliteitscriteria beogen de kwaliteit van de uitvoering te borgen en daarmee de beste resultaten te behalen voor de bescherming van de leefomgeving. Er wordt door de werkgroep van uitgegaan dat de uitvoeringspraktijk met deze set tot en met 2026 vooruit kan en er ervaring mee opgedaan kan worden. Tussentijds zijn wel kleine wijzigingen/updates mogelijk. Het advies van de werkgroep om deze set na de vaststelling op 1 januari 2025 van kracht te laten worden is door het bestuurlijk overleg overgenomen. Organisaties hebben hierdoor een jaar de tijd om aan de nieuwe set te gaan voldoen. Op grond van artikel 5 van de modelverordening moet jaarlijks mededeling over de naleving van de kwaliteitscriteria aan de gemeenteraad en/of Provinciale Staten worden gedaan. In Q1 van 2026 is dat dus voor het eerst het geval over de kwaliteitscriteria 3.0.

Om ervoor te zorgen dat het papier ook werkelijkheid wordt, gaan we na vaststelling de implementatiefase in. Daartoe is door de werkgroep een opzet voor implementatie gemaakt, met daarin de uitwerking van de governance, concrete acties en een eerste inschatting van het benodigde budget. Dat dient verder te worden uitgewerkt in een implementatieplan.

Leeswijzer

De opbouw van de kwaliteitscriteria in delen A t/m D en deel B in 3 delen (Taken, Eisen aan medewerkers en Eisen aan organisatie) is gehandhaafd. Het format van de deskundigheidsgebieden in deel B is iets aangepast voor een logische ordening en er is een link met de competenties gemaakt van deel D. De procescriteria in deel C zijn vereenvoudigd vanwege de link met de handreiking Regionale Beleidscyclus.

In deel A is een beschrijving gegeven van de kwaliteitscriteria en zijn spelregels, begrippen en definities opgenomen. Voor de volledigheid is in de bijlage een verwijzing opgenomen van de begrippen uit de Omgevingswet, Omgevingsbesluit, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit kwaliteit leefomgeving.

In deel B zijn de criteria opgenomen voor kritieke massa en de deskundigheidsgebieden. In vergelijking met de vorige set zijn de juridische deskundigheidsgebieden samengevoegd, is Bouwakoestiek onderdeel geworden van Geluid, zijn Groen en ecologie (vergunningverlening en beoordeling initiatieven) samengevoegd, zijn Stedenbouw en inrichting openbare ruimte en Kostenverhaal gebiedsontwikkeling en planeconomie vervallen en is een nieuw deskundigheidsgebied Advisering Fysieke leefomgeving opgenomen.

In deel C zijn de vereenvoudigde procescriteria opgenomen, is een link gelegd met de handreiking Regionale Beleidscyclus en is de vorm gewijzigd in een checklist.

In deel D zijn de huidige competentieprofielen opgenomen. In de consultatie zijn voor enkele deskundigheidsgebieden nieuwe competenties voorgesteld. Deze zijn in dit stadium van de actualisatie nog niet uitgewerkt omdat daar eerst meer ervaring mee moet worden opgedaan.

Deel A: Algemeen

1 Inleiding

In artikel 21 van de Grondwet staat de zorgplicht van de overheid voor het milieu vermeld. De Omgevingswet is daarvoor een belangrijk instrument⁴. Een van de doelstellingen voor het bundelen van omgevingsrechtregels in de Omgevingswet is om de dienstverlening door overheden te verbeteren. Het realiseren van de verbeter- en maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheden. Het vraagt om een goede en uniforme borging van de uitvoeringskwaliteit.

Als overheid zijn we verantwoordelijk voor een goede taakinvulling. Belangrijk hierbij zijn afspraken over wat een goede taakinvulling is. In de Omgevingswet biedt Afdeling 18.3 de grondslag voor de kwaliteitsbevordering van de uitvoering en handhaving. Er zijn regels over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken:

Artikel 18.20 beschrijft een zorgplicht voor in principe alle VTH-taken van het bevoegd gezag. Het artikel laat open hoe bevoegde gezagen dit invullen. Een optie is om dit via een verordening te doen.

Artikel 18.23 gaat over de taken die onder het basistakenpakket vallen. Hiervoor geldt dat het kwaliteitsniveau via een verordening moet vastliggen. Omdat deze taken verplicht zijn ondergebracht bij omgevingsdiensten moeten ook zij afspraken maken over de formulering van de kwaliteitscriteria.

Door de bovenstaande artikelen is vastgelegd dat provincies en gemeentes bij verordening wat moeten opnemen over de kwaliteit van de uitvoering van de basistaken. Voor de achterblijvende en plustaken geldt ten minste de zorgplicht. Men kan daarvan gemotiveerd afwijken.

De werkgroep vindt het wenselijk om de eisen die gesteld worden aan het bevoegd gezag en de omgevingsdiensten gelijk te trekken⁵.

Om de kwaliteit van de uitvoering zo uniform mogelijk te regelen hebben het IPO en de VNG gezamenlijk een modelverordening opgesteld. De modelverordening is omgevingsrecht-breed opgesteld en niet alleen voor de basistaken. Een groot deel van de bevoegde gezagen heeft dit model gebruikt voor hun provinciale - of gemeentelijke verordening. Door ongewijzigde vaststelling van de modelverordening besluiten provincies en gemeenten dat ze ook voor de thuishaken aan de kwaliteitscriteria voldoen⁶.

De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering en handhaving door gemeenten en provincies en Rijksdiensten in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. De criteria gaan over proces, inhoud en kritieke massa. Het voldoen aan de criteria zorgt ervoor dat het bevoegd gezag in staat is om de gewenste kwaliteit en continuïteit te leveren. De set maakt inzichtelijk welke kwaliteit van de uitvoering en handhaving burgers, bedrijven en instellingen, maar ook overheden onderling en als opdrachtgevers, mogen verwachten.

---

⁴ Er is tevens een EU richtlijn bescherming van het milieu door middel van het strafrecht. Deze richtlijn legt lidstaten verplichtingen op zoals voldoende deskundigheid, capaciteit en het leveren van statistische informatie aan Europa over de afhandeling van milieudelicten.

⁵ Daarvoor is een wetwijziging noodzakelijk.

⁶ De actuele kwaliteitscriteria die in landelijke samenwerking tussen bevoegde gezagen zijn ontwikkeld en beschikbaar gesteld zijn, bestaat uit de gehele set te weten, deel A spelregels, deel B kritieke massa, de procescriteria (deel C) en de competentieprofielen (deel D). De samenhang zegt iets over de kwaliteit (deskundigheid) van een organisatie die belast is met de uitvoering en handhaving van de betrokken wetten.

De kwaliteitscriteria zijn op verschillende niveaus beschreven. Deels hebben ze betrekking op de organisatie en deels op de medewerkers. Voor de organisatie betekent dit dat er een sluitende beleidscyclus moet zijn om de kwaliteit te borgen, er een inhoudelijke ondergrens⁷ is en de taken belegd moeten worden bij organisaties die continuïteit in de uitvoering kunnen garanderen. Op medewerkersniveau moeten de taken belegd worden bij medewerkers die voldoende deskundig zijn om deze taken adequaat uit te kunnen voeren.

De kwaliteitscriteria zijn als essentiële kpi opgenomen voor de robuustheid van omgevingsdiensten. Hiermee is de kwaliteitsborging gekoppeld aan alle taken (basis- en plustaken) die belegd zijn bij een omgevingsdienst. Zo wordt de kwaliteit van de uitvoering optimaal geborgd en is het streven dat alle taken belegd bij een omgevingsdienst op eenzelfde minimaal kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

Omgevingsdiensten worden door opdrachtgevers steeds vaker gevraagd als adviseur in het kader van de Omgevingswet of de landelijke en provinciale opgaven. Advies bij het opstellen van omgevingsplannen is hier een voorbeeld van. De omgevingsdiensten hebben kennis over het gebied, kunnen zorgen voor regionale afstemming en brengen praktijkervaring in. Volgens de commissie Van Aartsen moeten omgevingsdiensten betrokken zijn bij de opstelling van de milieunormen in het omgevingsplan. Hoewel advisering geen wettelijke taak is, is gelet op het toenemende belang van deze taak ervoor gekozen om hier een nieuw deskundigheidsgebied voor op te nemen.

Dat betekent dat als een regio kiest voor het laten uitvoeren van deze adviestaak, de OD aan de kwaliteitscriteria voor dit deskundigheidsgebied moet voldoen.

---

⁷ Medio 2023 is in het IBP-VTH de notitie Robuuste omgevingsdiensten vastgesteld. Daarin is aangegeven hoeveel medewerkers een omgevingsdienst minimaal nodig heeft om de VTH-taken op een adequaat niveau te kunnen uitvoeren. Daar is dus een duidelijke relatie met de kritieke massa.

2 Afbakening en uitgangspunten

De criteria hebben betrekking op het minimale kwaliteitsniveau dat nodig is om taken op het gebied van uitvoering en handhaving op alle milieubelastende taken (inclusief de hiervoor benodigde taken) tijdig, met de juiste procedurele en inhoudelijke kwaliteit en in continuïteit te kunnen uitvoeren.

In lijn met het gedachtegoed vanuit (inter-)nationale standaarden voor kwaliteitsmanagement is gekeken naar de belangrijkste elementen voor het opstellen van de kwaliteitscriteria om de uitvoeringspraktijk naar een steeds hoger niveau te tillen. Deze elementen zijn de kritieke massa, proceskwaliteit en inhoud en prioriteiten. Deze elementen worden in onderstaande toegelicht.

Gezien de verschillen in de organisaties en hun werkaanbod (342 gemeenten, 12 provincies, 28 omgevingsdiensten en 3 rijksdiensten) is het vinden van een passende structuur voor alle organisaties niet realistisch. Voor de borging van kwaliteit is daarom gekozen om een aantal uitgangspunten te formuleren:

- Onafhankelijkheid van werkaanbod

De criteria voor kritieke massa hebben geen relatie met de omvang van het werkaanbod. Organisaties die een beperkt aantal taken uitvoeren, dienen te voldoen aan dezelfde criteria als organisaties die veelvuldig deze taken uitvoeren. De criteria voor kritieke massa geven de organisaties een ondergrens van het aantal medewerkers en hun deskundigheid, die nodig is om taken op een bepaald minimum niveau en met zekere continuïteit uit te kunnen voeren.

Indien er op onderdelen onvoldoende werkaanbod is voor het benodigde aantal medewerkers en de bijbehorende tijdsbesteding per persoon, verdient het in dat geval aanbeveling om de samenwerking met andere partijen te zoeken⁸.

- Verskil in complexiteit

In de deskundigheidstabellen is per deskundigheidsgebied aangegeven of er een onderscheid is te maken tussen eenvoudige en complexe situaties. Aan het uitvoeren van deze taken zijn afhankelijk van de complexiteit verschillende eisen gesteld. De mate van complexiteit bepaalt aan welke delen van de kritieke massa de organisatie moet voldoen. Het bevoegd gezag dan wel de gemandateerde omgevingsdienst bepaalt zelf welke situaties eenvoudig of complex zijn. Een medewerker die voldoet aan de kwaliteitscriteria voor dat deskundigheidsgebied (bij voorkeur op hbo-niveau) beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe situatie. Daarbij gelden wel enkele richtlijnen:

- Voor bouw wordt de indeling in gevolgklassen aangehouden op grond van de Wkb:
  - gevolgklasse 1: bestaat uit relatief eenvoudige bouwwerken zoals woningen, lage bedrijfsgebouwen en kleine infrastructurele werken. Bij deze gevolgklasse zijn de mogelijke maatschappelijke gevolgen van bouwfouten beperkt;
  - gevolgklasse 2: te denken aan bibliotheken, gemeentehuizen, onderwijsgebouwen, woongebouwen tot 70 meter hoogte. Deze gevolgklasse bestrijkt op deze manier een breed spectrum aan verschillende typen bouwwerken en gebruik;
  - gevolgklasse 3: gaat het om alle bouwwerken die niet in gevolgklasse 2 vallen. Hieronder kunnen vallen bouwwerken zoals metrostations, voetbalstadions, ziekenhuizen, gebouwen hoger dan 70 meter.

Dit betekent dat er sprake is van eenvoudige situaties bij gevolgklasse 1 en van complexe situaties bij gevolgklasse 2 en 3 en/of er sprake is van complexe omgevingsplantaken of BOPA's.

---

⁸ Er zijn situaties denkbaar waarbij de in de criteria genoemde taken niet voorkomen gezien de aard, grootte of omvang van het aantal milieubelastende taken dan wel het gebied. Indien het bevoegd gezag dit gemotiveerd kan aantonen, dan hoeft zij niet te voldoen aan de eisen genoemd in het betreffende deskundigheidsgebied.

- Voor milieu wordt onderscheid gemaakt in de klassen:
  - I informatie en meldingsplichtige bedrijven;
  - II meldings- en vergunningsplichtige activiteiten;
  - III vergunningsplichtige activiteiten en IPPC en Seveso.

Dit betekent dat er sprake is van eenvoudige situaties bij klasse I en II meldingsplichtige activiteiten en van complexe situaties bij klasse III vergunningsplichtige activiteiten en III.

- Uitbesteding in sommige gevallen niet mogelijk

Taken dienen binnen de overheid uitgevoerd te worden, indien:

- De activiteit behoort tot één van de kerntaken van de Omgevingswet;
- Een mogelijkheid bestaat voor belangenverstremeling wanneer taken worden uitgevoerd door een marktpartij en de onafhankelijkheid van de uitvoerende medewerker in het geding kan komen.

De mogelijkheid tot uitbesteden is op takenniveau binnen de deskundigheidsgebieden aangegeven. Indien de deskundigheid benodigd voor het uitvoeren van de activiteit redelijkerwijs alleen bij gespecialiseerde bureaus te verwachten is, dan bestaat de mogelijkheid deze taken uit te besteden. Hiervoor geldt dat specifieke taken of deskundigheidsgebieden binnen de overheid georganiseerd dienen te zijn.

Deskundigheden zijn binnen de overheid georganiseerd als zij belegd zijn bij personen:

- die zijn aangesteld door het bevoegd gezag;
- die zijn aangesteld door het bestuur van een gemeenschappelijke regeling waaraan het bevoegd gezag voor de betreffende taken deelneemt⁹;
- aangesteld door derden of werkzaam als zelfstandige zonder personeel, in de vorm van detachering (de persoon werkt een vast aantal dagen per week voor een vaste periode bij de overheidsorganisatie). Waarbij de overheidsorganisatie zelf verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de uitgevoerde taken en in staat is deze zelf te beoordelen. Daarvoor is het nodig dat de overheid zelf minimaal één persoon in dienst heeft die beschikt over de betreffende deskundigheden en behoort tot het eerste en tweede punt van bovenstaande opsomming;
- die zijn aangesteld door andere overheden (waar het bevoegd gezag geen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor draagt), waarmee het bevoegd gezag een *structureel samenwerkingscontract* heeft.

Deskundigheden zijn uitbested als zij belegd zijn bij personen:

- die zijn aangesteld door andere overheden (waar het bevoegd gezag geen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor draagt), waarmee het bevoegd gezag een *ad hoc-contract of covenant* heeft gesloten voor het leveren van die deskundigheden;
- die zijn aangesteld door derden in de vorm van adviesdiensten (ad hoc advies, geen detachering).

Bij het uitbesteden van taken aan een derde (commerciële) partij (niet zijnde de OD), is het bevoegd gezag verantwoordelijk voor de kwaliteit. In het contract moet worden opgenomen dat moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria (zie spelregel 6). Er zijn regels voor taken die alleen binnen de overheid uitgevoerd kunnen worden. Dat is per deskundigheidsgebied vermeld. Dat betekent dat door samenwerking met andere overheden ook aan de kwaliteitscriteria kan worden voldaan.

Door de toepassing van spelregels is er meer maatwerk mogelijk om te voldoen aan de criteria. Ten opzichte van de vorige set is er sprake van een vereenvoudiging (zie verder toelichting onder 3).

---

⁹ Dat geldt ook voor samenwerking met andere gemeenschappelijke regelingen en samenwerking verschillende OD's.

3 Toelichting criteria voor kritieke massa (Deel B)

Het fundament van kwaliteit is het afleveren van een zo goed mogelijk product. Hiervoor is vooral vakmanschap nodig. De criteria voor kritieke massa adresseren dit vakmanschap in termen van voldoende opleiding, kennis, werkervaring en competenties en het onderhouden en borgen daarvan. Organisaties en medewerkers die aan deze criteria voldoen moeten in de kern in staat zijn om producten af te leveren met de gewenste kwaliteit. Met de kwaliteitscriteria voor kritieke massa kan een antwoord gegeven worden op de vraag of een organisatie en haar medewerkers in staat zijn om de taken en onderliggende operationele taken op een adequaat kwaliteitsniveau uit te voeren, gegeven de minimaal benodigde deskundigheid voor de uitvoering van deze taken en de continuïteit daarvan. In dit hoofdstuk worden de criteria van de kritieke massa uiteen gezet, mede aan de hand van enkele spelregels die voor de organisaties gelden.

De organisatie heeft voor de uitvoering van VTH-taken disciplines voor Uitvoering, Handhaving en Advies. Binnen deze disciplines werken mensen in een bepaalde functie en voeren zij specifieke taken uit. Voor de borging dient de organisatie over voldoende gekwalificeerde medewerkers te beschikken (kritieke massa). Dat is per deskundigheidsgebied weergegeven.

In vergelijking met de vorige set zijn de juridische deskundigheidsgebieden samengevoegd, is *Bouwakoestiek* onderdeel geworden van *Geluid*, zijn *Groen en ecologie (vergunningverlening en beoordeling initiatieven)* samengevoegd, zijn *Stedenbouw en inrichting openbare ruimte* en *Kostenverhaal gebiedsontwikkeling en planeconomie* vervallen vanwege praktische onuitvoerbaarheid en is een nieuw deskundigheidsgebied *Advisering Fysieke leefomgeving* opgenomen.

Afhankelijk van de besluitvorming volgt nog DG toezicht mest (NVWA).

Bovenstaande resulteert in de volgende 23 deskundigheidsgebieden:

Generieke deskundigheidsgebieden

1. Casemanagen
2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening
3. Vergunningverlening milieu (Bal + omgevingsplan)
4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening
5. Toezicht en handhaving milieu
6. Toezicht en handhaving bodem
7. Toezicht en handhaving groene wetgeving

Juridische deskundigheidsgebieden

8. Behandelen juridische zaken
9. Ketentoezicht
10. Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving

Specialistische deskundigheidsgebieden accent bouwen

11. Bouwfysica
12. Brandveiligheid
13. Constructieve veiligheid
14. Sloop en asbest

Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu

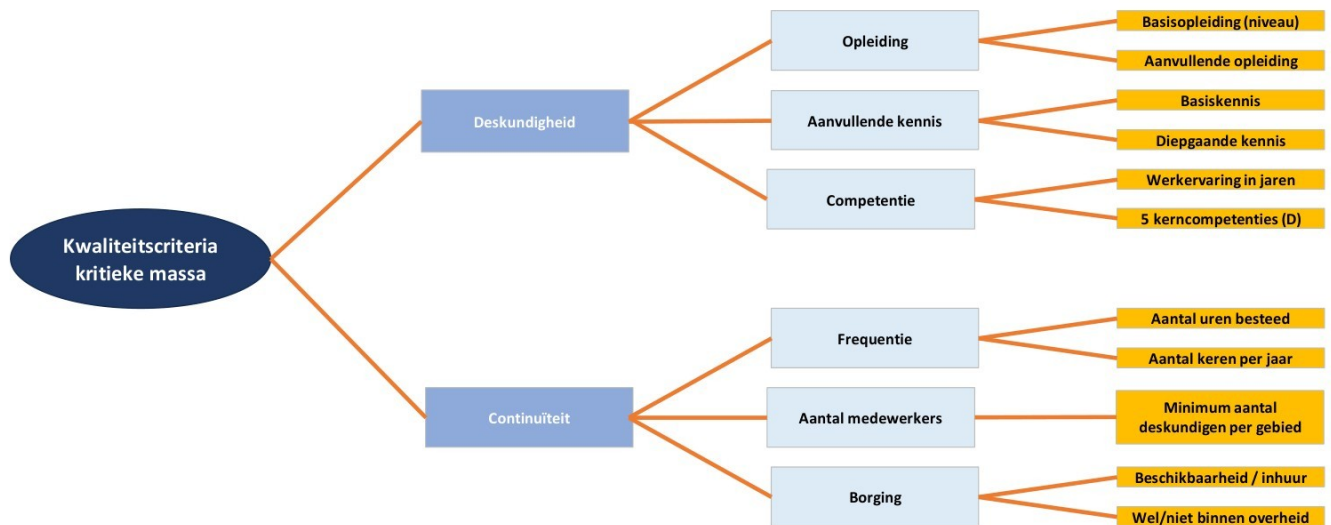
15. Afvalwater (indirecte lozingen)
16. Bodem, bouwstoffen, water
17. Omgevingsveiligheid
18. Geluid & trillingen (milieu en bouw)
19. Luchtkwaliteit & geur
20. Natuuractiviteiten

Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke ordening en duurzaamheid

21. Cultuurhistorie
22. Energiebesparing en duurzaamheid
23. Advisering fysieke leefomgeving (nieuw)

Om de criteria voor kritieke massa goed te kunnen begrijpen en te interpreteren zijn heldere definities nodig (zie ook bijlage). Er is aangesloten bij de terminologie van de Omgevingswet.

Kritieke massa komt tot uitdrukking in deskundigheid en continuïteit. De verschillende elementen zijn in onderstaande schema weergegeven:

Deskundigheid

- Opleiding: de minimale basisopleiding (uitgedrukt mbo, hbo of wo niveau).
- Aanvullende opleiding(en): benodigde opleiding(en) op het betreffende vakgebied waarmee de kennis en/of vaardigheden zijn te verkrijgen¹⁰ (alleen van toepassing indien de betreffende onderwerpen niet aantoonbaar onderdeel uitmaken van de basisopleiding).
Van medewerkers wordt verwacht dat zij de kennis die uit de genoten opleidingen voortkomt, altijd actueel houden. Voor (permanente) bijscholing zijn daartoe (nog) geen criteria opgenomen.
- Aanvullende kennis (in aanvulling op de opleidingen): de minimaal benodigde basiskennis en diepgaande kennis voor de zelfstandige uitvoering van de taak (inclusief bv. bijhouden vakliteratuur en jurisprudentie).
- Werkervaring: het minimale aantal jaren relevante werkervaring dat men nodig heeft om de taak zelfstandig uit te kunnen voeren.
- Competentie: het geheel van aantoonbare kenmerken en vaardigheden die de kwaliteit van het werk mogelijk maken of verbeteren.

Continuïteit

- Frequentie: de minimale aantal vliegreuren per jaar waarmee een taak zelfstandig moet worden uitgevoerd om de deskundigheid te behouden. Daarmee wordt een bepaalde routine opgebouwd.
- Aantal medewerkers: het minimale aantal medewerkers met de omschreven deskundigheid en frequentie waarover de organisatie moet kunnen beschikken om de noodzakelijke deskundigheid te kunnen borgen.
- Borging: de omgeving waar deze taken uitgevoerd moeten worden (binnen de overheid of uitbesteed) en de mogelijkheden die er zijn om in te huren.

---

¹⁰ In afwachting van het ontwikkelen van curricula van opleidingen (inhoud is betere basis voor kwaliteit) wordt voor opleidingen of thema's indicatief het volgende aangehouden: voor basis cursus 1-5 dagen, voor verdiepingscursus 5-10 dagen (tenzij specifiek en functiegericht en daarmee smaller), voor specialistische opleiding meer dan 10 dagen. Specifieke modules, standaard opleidingen, post Hbo-opleidingen en certificaten worden expliciet genoemd. Indien dit aan de orde is, wordt actualiseringsplicht vermeld.

Spelregels

Door de toepassing van onderstaande spelregels is er meer maatwerk mogelijk om te voldoen aan de criteria. Ten opzichte van de vorige set is er sprake van een vereenvoudiging.

Spelregel 1:

De taken die zijn benoemd onder één deskundigheid kunnen door verschillende personen binnen de organisatie worden uitgevoerd. Voor de medewerker gelden de criteria die gekoppeld zijn aan die taken die hij uitvoert. De organisatie als geheel moet voldoen aan de criteria voor alle taken.

Toelichting: Als er bv. 5 medewerkers zijn die onder een deskundigheidsgebied vallen, dienen er minimaal 2 medewerkers (bij de meeste deskundigheidsgebieden) aan de criteria te voldoen (organisatie-eis). In het kader van de kwaliteitsontwikkeling is het streven dat de andere 3 gaan voldoen. Deze ontwikkeling is de verantwoordelijkheid van de organisatie en de individuele medewerker.

Spelregel 2:

Het is mogelijk om deskundigheden te combineren, maar de organisatie moet te allen tijde aan de kritieke massa voldoen zoals opgenomen bij dat deskundigheidsgebied.

Toelichting: De kwaliteitscriteria beschrijven over hoeveel medewerkers met bepaalde kennis en ervaring een organisatie moet beschikken. Eén medewerker kan echter over meerdere deskundigheden beschikken of anders gezegd sommige deskundigheden kunnen binnen één persoon gecombineerd worden. Voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria als organisatie, dient het aantal vliegreuren te worden gemaakt binnen het deskundigheidsgebied (de 450 of 900 uur).

Het praktisch gebruik maken van inhoudelijke overlap tussen taken maakt meer en verschillende combinaties mogelijk.

Rekenvoorbeeld (uitgaande dat deze 4 medewerkers fulltime werken):

Medewerker 1: 900 uur dg VV Milieu + 450 uur dg geluid

Medewerker 2: 900 uur dg TZ Milieu + 450 uur dg geluid

Medewerker 3: 900 uur dg TZ Milieu + 450 uur dg BOA

Medewerker 4: 900 uur dg VV Milieu + 450 uur dg Bodem, bouwstoffen en water

De organisatie heeft:

2 medewerkers op dg Geluid en voldoet daarmee;

2 medewerkers op dg TZ Milieu en voldoet daarmee;

2 medewerkers op dg VV Milieu en voldoet daarmee.

Voor het deskundigheidsgebied BOA moeten nog minimaal 2 medewerkers voor 450 uur werkzaam zijn (er moeten er in totaal minimaal 3 zijn) en voor het deskundigheidsgebied Bodem, bouwstoffen en water moet dan nog minimaal 1 andere medewerker voor 450 uur aanwezig zijn, omdat anders de organisatie niet voldoet.

Je kunt echter niet berekenen hoeveel medewerkers een organisatie nodig heeft door het vereiste aantal deskundigheden bij elkaar op te tellen.

Spelregel 3: Voor de generalistische deskundigheden geldt een functiescheiding op persoonsniveau tussen uitvoering (vergunningverlening) enerzijds en handhaving (toetsing op naleving) anderzijds.

Toelichting: Op afdelingsniveau hoeft er geen scheiding te zijn tussen bouw en milieu.

Voor de specialistische functies geldt een scheiding op object- of dossierniveau. Een specialist die een advies heeft uitgebracht in het vergunningverleningsproces voor een dossier kan niet dezelfde zijn die in het

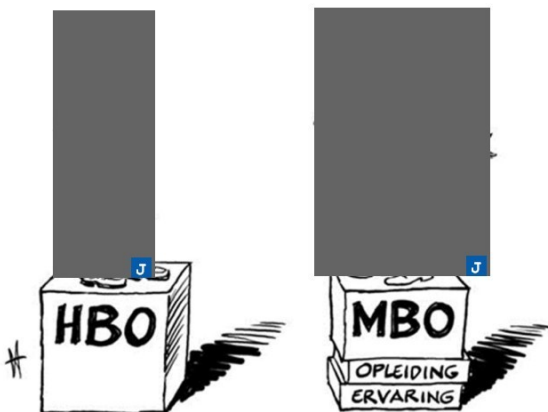
toezicht- en handavingsproces een advies opstelt voor ditzelfde dossier. Bij toezicht en handhaving voor bouwwerken geldt nog een extra eis. De scheiding op dossier- of objectniveau geldt ook tussen de bouwfase en de gebruiksfase voor de toezichthouders. De toezichthouder die tijdens de bouw het toezicht heeft gehouden kan niet dezelfde zijn die in de gebruiksfase het toezicht op ditzelfde object of dossier uitvoert.

Spelregel 4:

Taken kunnen worden uitgevoerd door medewerkers die (nog) niet voldoen aan de gestelde eisen voor het deskundigheidsgebied, onder voorwaarde dat deze uitvoering onder verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd door een medewerker die wel voldoet aan de gestelde eisen voor dit deskundigheidsgebied.

Toelichting: Nieuwe medewerkers zullen niet per definitie direct aan de gestelde eisen voor het deskundigheidsgebied voldoen, door onvoldoende opleiding of werkervaring. Begeleiding door een ervaren medewerker is in dat geval de oplossing. Daarbij is het wel van belang te realiseren dat de nieuwe medewerkers zolang ze nog niet voldoen aan de gestelde eisen, nog niet meetellen in het voldoen aan de kwaliteitscriteria als organisatie.

Spelregel 5: Aan de opleidingseisen kan ook voldaan worden door aantoonbaar gelijkwaardige opleiding en/of gelijkwaardig werk- en denkniveau verkregen door ervaring. Dit is de verantwoordelijkheid van de organisatie. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor de leidinggevenden. Ook kan ervoor gekozen worden om dit met een EVC (erkende verworven competenties)-traject onafhankelijk te laten valideren.

Spelregel 6: Een deel van de taken kan worden uitbesteed, of worden ingehuurd of door samenwerking met andere overheden worden georganiseerd. Het bevoegd gezag blijft in die gevallen altijd (bestuurlijk) verantwoordelijk voor de deskundigheid en continuïteit. Voor de borging dient het bevoegd gezag dit contractueel vast te leggen met de partij waarvan de dienst wordt afgenomen.

Toelichting: Bij het uitbesteden van taken aan een derde (commerciële) partij is het bevoegd gezag verantwoordelijk voor de kwaliteit. In het contract moet worden opgenomen dat moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria. Er zijn regels voor taken die alleen binnen de overheid uitgevoerd kunnen worden. Dat is per deskundigheidsgebied vermeld. Dat betekent dat door samenwerking met andere overheden ook aan de kwaliteitscriteria kan worden voldaan.

Voor wat betreft het voldoen aan de kwaliteitscriteria, gelden bij uitbesteden, inhuren of samenwerking de volgende eisen:

- Uitbesteden of samenwerken: de medewerkers van de organisatie waaraan wordt uitbesteed of mee wordt samengewerkt en die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze taken, moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria deel B en deel D;
- Inhuren: ingehuurde medewerkers dienen inzichtelijk te maken in welke mate zij aan de kwaliteitscriteria deel B in relatie tot hun opdracht/rol/taken voldoen. De organisatie dient met inbegrip van de ingehuurde medewerkers te voldoen aan de kwaliteitscriteria deel B.

Op grond van artikel 5 van de modelverordening moet jaarlijks mededeling over de naleving van de kwaliteitscriteria aan de gemeenteraad en/of Provinciale Staten worden gedaan.

Spelregel alleen voor OD's

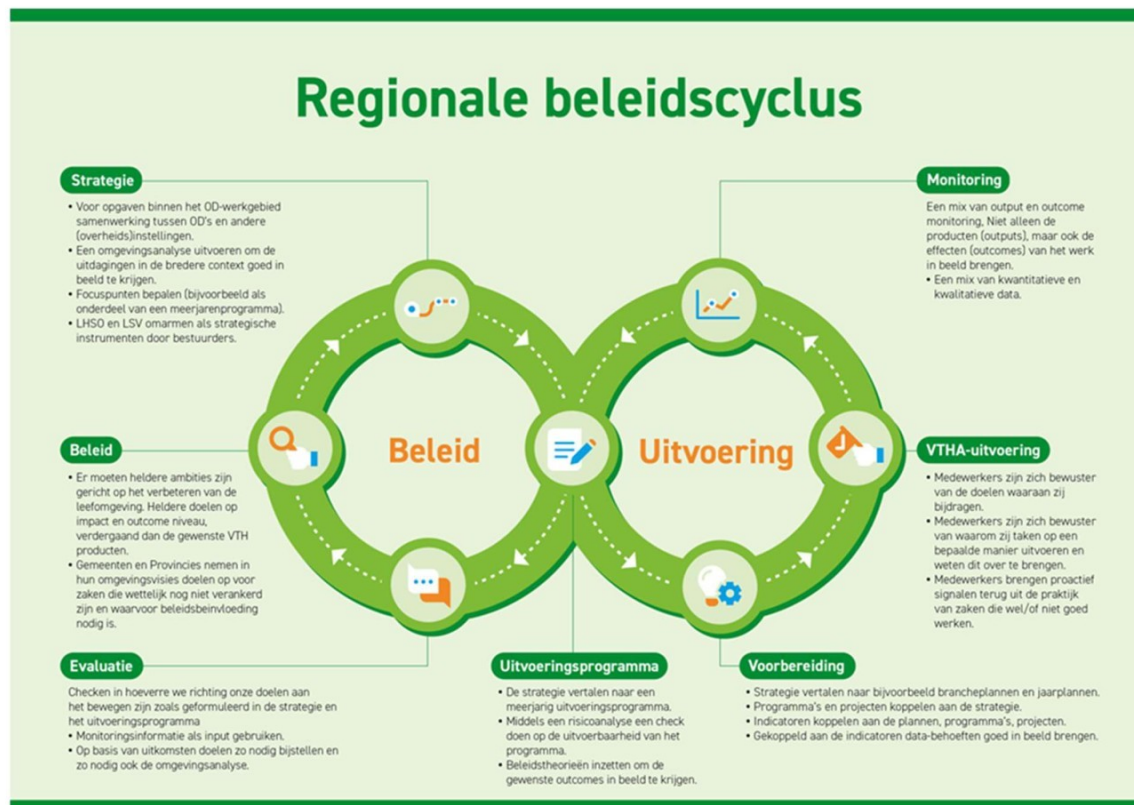
Elke OD moet op grond van de robuustheidscriteria (vastgelegd in komende AMvB) voldoen aan de kwaliteitscriteria. Voor een minimaal adequaat uitvoeringsniveau wordt voor de kritieke massa verwezen naar de door het bestuurlijk overleg IBP VTH vastgestelde notitie Robuustheid Omgevingsdiensten en de daarin opgenomen tabel (bijlage 4) met het minimaal aantal fte per taak. Deze tabel is opgesteld voor het omzetcriterium van € 16,5 miljoen (peildatum 2023) en wordt jaarlijks geïndexeerd.

4 Toelichting procescriteria (Deel C)

De procescriteria betreffen eisen aan het proces. De criteria geven de elementen aan die minimaal aanwezig moeten zijn:

- Evaluatie
- Beleid
- Strategie
- Uitvoeringsprogramma
- Voorbereiding
- Uitvoering VTH en advisering
- Monitoring

Daarnaast moeten de criteria gebruikt worden bij het inrichten van de organisatie. De criteria bieden de kaders voor het kwaliteitssysteem van het bevoegd gezag. In de procescriteria wordt op een systematische wijze de samenhang tussen beleid en uitvoering beschreven. De samenhang tussen de beleids- en uitvoeringscyclus noemen we de regionale beleidscyclus (BIG8). Het doorlopen van deze cyclus is uitgebreid beschreven in de handreiking regionale beleidscyclus en hoe dit in de praktijk wordt vormgegeven. Ter illustratie het plaatje zoals opgenomen in de handreiking.

Om organisaties behulpzaam te zijn bij de vaststelling of aan de procescriteria wordt voldaan, is een checklist opgenomen in deel C.

Voor de totstandkoming van producten zoals vergunningen, controles en handhavingsacties zijn diverse werkprocessen nodig. Transparantie en bestuurlijke vastlegging spelen daarin een belangrijke rol. De procescriteria samen leiden tot een sluitende cyclus en kwaliteitsborging. Op alle kritieke punten van overdracht in het hoofdproces van uitvoering en handhaving dient goed nagedacht te worden over de borging van kwaliteit. De criteria bieden de kaders voor het kwaliteitssysteem van het bevoegd gezag. Door het proces te verbeteren zal de output en outcome zich in positieve zin te ontwikkelen.

5 Toelichting Competenties (Deel D)

Processen gaan pas werken als mensen er vorm aan geven. Daarom zijn competentieprofielen opgesteld voor de nieuwe of meest veranderende rollen onder de Omgevingswet. Het gaat om de rollen van casemanager, vergunningverlener, toezichthouder/handhaver, juridisch adviseur en specialistisch adviseur. Lijnmanagers en HR-adviseurs van gemeenten en omgevingsdiensten kunnen de profielen gebruiken als hulpmiddel (bij voorkeur als onderdeel van de strategische personeelsplanning) om hun teams te ontwikkelen. Met als doel om samen steeds beter in de geest van de Omgevingswet te kunnen werken.

De systematiek van de competentieprofielen is anders dan van de inhoudelijke kwaliteitscriteria. Competenties zijn moeilijker objectief en kwantitatief meetbaar te maken dan de inhoudelijke kwaliteitscriteria. Ook de ontwikkeling van competenties is complexer dan die van inhoudelijke kennis en vaardigheden. Bovendien zeggen competenties primair iets over de individuele medewerkers en het is niet wenselijk om deze informatie op individueel niveau openbaar te maken. Daarnaast bevinden de organisaties zich in een andere fase van ontwikkeling dan bij hun oprichting en de start van de inhoudelijke kwaliteitscriteria. De organisaties hebben al de nodige stappen gezet om kwaliteit te verbeteren. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het moeilijk om goed personeel te vinden en te behouden. Vandaar dat gekozen is voor een groeimodel met een positieve invulling: een lonkend perspectief voor de organisaties en de medewerkers. Aan de hand van een stappenplan wordt dit groeimodel geconcretiseerd. De keuze voor de competentieprofielen en het stappenplan is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Daarna volgen de vijf competentieprofielen en het stappenplan 'inzicht in competentieprofielen', om het goede gesprek hierover intern en indien gewenst ook extern te faciliteren.

In alle deskundigheidsgebieden zijn de 5 belangrijkste competenties opgenomen. Dit is een selectie uit de 7 beschreven competenties van de 5 rollen onder de Omgevingswet. Er zijn meerdere verzoeken in de consultatie gedaan om deze uit te breiden (bv. communicatief bij Verduurzaming energie en adviesvaardigheid bij Advisering fysieke leefomgeving). Dat is vanwege de benodigde uitwerking niet in deze actualisatie meegenomen. Daarbij wordt geadviseerd om eerst een aantal jaren ervaring op te doen met werken in de geest van de Omgevingswet, zodat na evaluatie de competentieprofielen geactualiseerd kunnen worden.

Uitgangspunten

Voor de ontwikkeling van de competentieprofielen en het stappenplan van "inzicht in competentieprofielen" zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Competentieprofielen:

- Het startpunt voor het toevoegen van competenties aan de kwaliteitscriteria is de aanbeveling van Berenschot (2019).
- De competentieprofielen zijn een nieuwe toevoeging aan de kwaliteitscriteria. De insteek is daarom dat ook de competentieprofielen en het stappenplan doorontwikkeld zullen worden aan de hand van ervaringen uit de praktijk.
- De Omgevingswet is het uitgangspunt, daarom is gekozen voor om de competentieprofielen die voor de implementatie van de omgevingswet worden gehanteerd als vertrekpunt te gebruiken. Deze zijn verder uitgewerkt.
- Door gelijke begrippen en definiëring te hanteren kan de beoogde VTH-uitvoeringspraktijk zo goed mogelijk aansluiten bij de voorgestane denk- en werkwijze van de omgevingswet. Omwille van de consistentie is daarnaast aansluiting gezocht bij de bestaande deskundigheidsgebieden uit bijlage B van de kwaliteitscriteria. Op deze manier hebben we gekozen voor een pragmatische concretisering van het advies van Berenschot.

- Toezicht en handhaving worden in de praktijk vaak gezien als aparte rollen. In de kwaliteitscriteria is dit samengenomen binnen de deskundigheidsgebieden. Daarom is ervoor gekozen dit ook als één profiel te beschrijven.
- Elk profiel beschrijft de situatie waaraan de organisatie als geheel moet voldoen. Daarom is er geen onderscheid gemaakt binnen het profiel op basis van kennis- en ervaringsniveau.

Stappenplan:

- De competentieprofielen en het stappenplan hebben oog voor de organisatie, het werk en de mensen. Het zegt iets over de visie, processen en afspraken, maar ook iets over uitvoering van de VTH-taken binnen teams en functioneren van individuen daarbij. Om recht te doen aan de lokale autonomie is gekozen om de focus niet op medewerkersniveau, maar op organisatieniveau te leggen. Op dat niveau is dan sprake van een soort 'bundeling' van de in de organisatie (bij de individuele medewerkers) aanwezige competenties. De beoordeling van de medewerkers blijft daarmee de verantwoordelijkheid van de eigen organisatie.
- Deze nieuwe werkwijze is lerend, waarderend en reflectief: Wat is de stand van zaken? Waar is (al) groei zichtbaar? En waar liggen aanknopingspunten om te verbeteren? Het zet organisaties zelf in de lead om met de competentieprofielen te werken en eraan te voldoen, in plaats van dit te organiseren met externe prikkels en externe toezichthouders.
- De competentieprofielen en het stappenplan voeden het goede gesprek over de competentieprofielen: in de eigen organisatie en indien gewenst ook tussen organisaties. In het goede gesprek wordt leren van en met elkaar gestimuleerd.
- Er wordt uitgegaan van verschillende bronnen. Informatie over de mate waarin organisaties al voldoen aan de competentieprofielen is te vinden in verschillende documenten in de organisatie (de 'harde' kant), maar óók te 'voelen en beluisteren' in gesprekken met betrokkenen uit de organisatie (de 'zachte' kant). Door deze verschillende bronnen te benutten kan een optimaal beeld van de organisatie worden neergezet.
- De competentieprofielen en de waardering ervan is contextueel. Dit doet recht aan een verschillend startpunt en verschillende ontwikkelingsfasen van organisaties. Waar staat men nu en waar wil men heen? Wat zijn de ontwikkel- en verbeterpunten? Wat heeft de organisatie (aanvullend) nodig voor een professionele uitvoering van de publieke taak? Het doet recht aan de specifieke inrichting en uitvoering van VTH-taken binnen de organisatie.
- Het stappenplan moet afvinken ontmoedigen. Werken aan de verbetering van de kwaliteit van de VTH-uitvoering is alleen zinvol als dat gebeurt vanuit intrinsieke motivatie. Afvinken stimuleert kwaliteitsdenken en ontwikkeling veelal niet.

Deel B: Criteria voor kritieke massa

Het fundament van kwaliteit is het afleveren van een zo goed mogelijk product. Hiervoor is vooral vakmanschap nodig. De criteria voor kritieke massa adresseren dit vakmanschap in termen van voldoende opleiding, kennis, werkervaring en competenties en het onderhouden en borgen daarvan. Organisaties en medewerkers die aan deze criteria voldoen moeten in de kern in staat zijn om producten af te leveren met de gewenste kwaliteit. Met de kwaliteitscriteria voor kritieke massa kan een antwoord gegeven worden op de vraag of een organisatie en haar medewerkers in staat zijn om de taken en onderliggende operationele taken op een adequaat niveau uit te voeren, gegeven de minimaal benodigde deskundigheid voor de uitvoering van deze taken en de continuïteit daarvan.

In onderstaande wordt een toelichting gegeven op het format deskundigheidsgebied.

Daarbij is het goed te weten dat de deskundigheidsgebieden waarvoor de kritieke massa geldt geen functieprofielen zijn. Zij ordenen de taken die uitgevoerd moeten worden en geven vervolgens per taak aan welke kritieke massa nodig is. In de praktijk kan één medewerker over meerdere deskundigheden beschikken. Belangrijk dat bij de deskundigheidsgebieden de geldende spelregels, zoals opgenomen in deel A, in acht worden genomen. Met deze spelregels is er meer flexibiliteit om te voldoen.

In de tabellen is aangegeven of bepaalde taken binnen de overheid uitgevoerd moeten worden of aan marktpartijen uitbesteed kunnen worden.

De criteria voor kritieke massa zijn opgebouwd uit generieke en specialistische deskundigheden. Generieke taken kunnen in principe uitgevoerd worden door generalisten zonder expert te zijn op een specifiek aspect. Voor deze deskundigheidsgebieden is het veelal voldoende om over basiskennis van verschillende aspecten te beschikken. Deze basiskennis stelt de generalist in staat om zelfstandig afwegingen te maken, waar nodig specialisten in te schakelen en om de toepasbaarheid van het werk van de specialist te kunnen beoordelen. Onder specialistische deskundigheidsgebieden zijn die taken/taken uitgewerkt die een expertmatig karakter hebben. Om deze taken te kunnen uitvoeren is diepgaande kennis van een bepaald aspect nodig.

De organisatie heeft voor de uitvoering van VTH-taken disciplines voor Uitvoering, Handhaving en Advies. Binnen deze disciplines werken mensen in een bepaalde functie en voeren zij specifieke taken uit. Voor de borging dient de organisatie over voldoende gekwalificeerde medewerkers te beschikken (kritieke massa). Of de medewerkers geschikt en bekwaam zijn wordt bepaald door: (aanvullende) opleidingen, (aanvullende) kennis (werk- en denkniveau), werkervaring, frequentie (routine met de uitvoering van de taak) en competenties (waarneembaar werkgedrag).

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren	
	minimaal x medewerkers per sector die voldoen aan ondergenoemde criteria (afhankelijk van het vereiste niveau)

In dit veld worden de taken behorend tot deze deskundigheid opgesomd. NB. Het is geen functieprofiel.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren

Er kunnen verschillende eisen worden gesteld aan het niveau waarop de taak wordt uitgevoerd. Dit is afhankelijk van de complexiteit van de taken. De mate van complexiteit is daarmee mede bepalend voor aan welke delen van de kritieke massa criteria de organisatie moet voldoen.				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: Hier wordt het minimale niveau aangegeven. Is sommige specialistische situaties ook de opleiding.	Basiskennis: Hier wordt het minimale niveau aangegeven.	Minimaal aantal jaren relevante werkervaring.	Minimale tijdsbesteding die medewerkers per jaar aan de beschreven taken dienen te besteden. Daarbij zijn minimaal 450 of 900 productieve uren opgenomen.	Hier zijn de 5 belangrijkste competenties (kerncompetenties) uit deel D overgenomen.
Aanvullende opleiding(en): Hier worden de benodigde opleidingen beschreven.	Diepgaande kennis: Hier wordt beschreven welke specifieke kennis nodig is.			

Generieke deskundigheidsgebieden

1. Casemanagen

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag. Een medewerker op hbo-niveau beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe of eenvoudige situatie.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren voor:

alleen eenvoudige situaties	Minimaal 2 medewerkers die voldoen aan de ondergenoemde criteria voor eenvoudige situaties óf de criteria voor de deskundigheid "2 Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening" óf de criteria voor de deskundigheid "3 Vergunningverlening milieu".
een of meerdere complexe situaties	Minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor complexe situaties óf de criteria voor de deskundigheid "2 Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening" óf de criteria voor de deskundigheid "3 Vergunningverlening milieu".

Taken

1. Organiseren/ begeleiden van overleg met de aanvrager (omgevingsoverleg).
2. Uitvoeren toets op volledigheid
3. Bewaken proces, integraliteit en voortgang van de aanvraag.
4. Inschakelen van vakdisciplines en wanneer nodig externe partijen (coördineren inhoudelijke volledigheid).
5. Het uitzetten van adviesaanvragen aan de wettelijke adviseurs.
6. Besluit (laten) samenstellen en coördineren.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor gevolgklasse I of **eenvoudige** gevolgklasse II

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competenties (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Structuur en systematiek (bouw)tekeningen. • Identificeren van vereiste deskundigheid. 	1 jaar in procesmanagement en het behandelen van Awb procedures	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht • Awb 	Diepgaande kennis: N.v.t.			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor **complexe situaties** gevolgklasse II of gevolgklasse III

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Structuur en systematiek (bouw)tekeningen. • Identificeren van vereiste deskundigheid. 	2 jaar in procesmanagement en het behandelen van Awb-procedures	Besteden van minimaal 900 uur aan bovengenoemde 6 taken en/of begeleiden van 5 complexe meervoudige aanvragen per jaar.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht • Awb 	Diepgaande kennis: N.v.t.			

2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag. Een medewerker op hbo-niveau beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe of eenvoudige situatie.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren voor

alleen eenvoudige situaties	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan de ondergenoemde criteria voor eenvoudige situaties
een of meerdere complexe situaties	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor complexe situaties

Taken

1. Inhoudelijke input leveren voor omgevingsoverleg en overleg met adviseurs.
2. Beoordelen aanvraag omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit (technisch) / omgevingsplanactiviteit bouwwerken (ruimtelijk) (of deel van meervoudige aanvraag dat daarop betrekking heeft).
  - a. controleren van de volledigheid, juistheid van de inhoud (inclusief berekeningen en rapportages) van aanvragen in relatie tot de aanvraagvereisten;
  - b. toetsen aan omgevingsplan of Besluit kwaliteit leefomgeving;
  - c. toetsen aan Besluit bouwwerken leefomgeving en maatwerkregels in omgevingsplan op grond van Besluit bouwwerken leefomgeving;
  - d. opstellen concept-vergunning en bepalen voorschriften, eventueel op basis van bijdragen jurist en specialisten;
  - e. beoordelen aanvraag om toestemming voor gelijkwaardige maatregel of het anderszins toepassen van de gelijkwaardigheid bepaling van het Besluit bouwwerken leefomgeving;
3. beoordelen en afwegen legalisatiemogelijkheden bij afwijking van de vergunning.
4. Beoordelen aanvraag tijdelijke omgevingsvergunning, omgevingsplanplanactiviteit of buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het omgevingsplan (in verband met het afwijkingsbesluit) (of deel van meervoudige aanvraag dat daarop betrekking heeft)
5. beoordelen aanvraag;
  - a. opstellen concept-vergunning op basis van integrale afweging van (eventuele) bijdragen van jurist en specialisten.
6. Beoordelen zienswijzen, bezwaren en beroep bij een bouwactiviteit (technisch), omgevingsplanactiviteit bouwwerken (ruimtelijk) en/of omgevingsplanactiviteit gebruik gronden en bouwwerken in strijd met het omgevingsplan.
7. Beoordelen melding of gegevens en bescheiden voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van bouwwerken
  - a. beoordelen eventuele monumentale status, situatie beschermd stads- en dorpsgezicht en andere geldende kaders;
  - b. beoordelen wanneer specialisten (slopen, asbest, monumenten e.a.) moeten worden ingeschakeld;
  - c. eventueel opstellen concept- maatwerkvoorschrift op basis van integrale afweging van (eventuele) bijdragen van jurist en specialisten (o.a. sloop en asbest en monumentenzorg).

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor gevolgklasse I en **eenvoudige** gevolgklasse II

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • bouwkundige basisprincipes en -constructies • Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) • constructieve veiligheid 	1 jaar (inclusief het verzamelen en/of opmaken van voorschriften)	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Ambtenaar bouw- en Woningtoezicht I (inclusief omgevingsrecht algemeen, brandveiligheid, bouw-/RO-regelgeving in Ow-stelsel, omgevingsplan, monumenten en bouwfysica) • milieuregelgeving in Ow-stelsel • natuurregelgeving in Ow-stelsel • weg -en waterbouw 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Besluit bouwen werken leefomgeving • Relevante jurisprudentie 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor **complexe** gevolgklasse II of gevolgklasse III

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: Zie eenvoudige situaties	3 jaar (inclusief het verzamelen en/of opmaken van voorschriften)	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Zie eenvoudige situaties • Specialistische opleiding ambtenaar bouw- en woningtoezicht II 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Zie eenvoudige situaties • Constructieve veiligheid • Voorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels 			

3. Vergunningverlening milieu (BAL + omgevingsplan)

Onderstaande taken 1 t/m 6 moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag. Het is aan het bevoegd gezag om de portefeuille aan milieubelastende taken te beoordelen (probleemanalyse) en te bepalen welke milieubelastende taken vallen onder klasse I, klasse II eenvoudig, klasse II complex en klasse III. Taken 7 en 8 kunnen worden uitbesteed aan een marktpartij, mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over minimaal één medewerker die de deskundigheid heeft die nodig is voor activiteit 7.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers per sector die voldoen aan ondergenoemde criteria (afhankelijk van de klasse)

Taken

1. Inhoudelijke input leveren voor omgevingsoverleg en overleg met adviseurs.
2. Beoordelen aanvraag omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit (Bal-mba-vergunningplicht) en/of voor een omgevingsplanactiviteit (omgevingsplanvergunningplicht met milieu-oogmerk) (of deel van meervoudige aanvraag dat daarop betrekking heeft)
  - a. controleren van de volledigheid, juistheid van de inhoud (inclusief berekeningen en rapportages) van aanvragen in relatie tot de aanvraagvereisten;
  - b. toetsen aan van toepassing zijnde beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving en/of het omgevingsplan;
  - c. opstellen concept-vergunning en bepalen voorschriften, eventueel op basis van bijdragen jurist en specialisten.
3. Adviseren over noodzaak ambtshalve actualisering, wijziging of intrekking omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit (Bal-mba-vergunningplicht) en/of voor een omgevingsplanactiviteit (omgevingsplanvergunningplicht met milieu-oogmerk)
  - a. toepassen van toepassing zijnde beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving en/of het omgevingsplan;
  - b. opstellen concept-vergunning en bepalen voorschriften, eventueel op basis van bijdragen jurist en specialisten.
4. Beoordelen zienswijzen, bezwaren en beroep bij milieubelastende activiteit (Bal-MBA-vergunningplicht) en omgevingsplanactiviteit (omgevingsplanvergunningplicht met milieu-oogmerk).
5. Afhandelen van meldingen of het gegevens en bescheiden (verstrekt bij informatieplicht start activiteit) met betrekking tot milieu in het kader van het Bal en/of het omgevingsplan, inclusief het beoordelen van gekwantificeerde doelvoorschriften, erkende maatregelen, verplichte maatregelen en/of het beoordelen van een gelijkwaardige voorziening op basis van representatieve meetgegevens, onderbouwde berekeningen of een risicoanalyse en het opstellen van maatwerkvoorschriften en instemmende beschikkingen.
6. Tijdig signaleren welke milieuspecialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen
7. Begeleiden, beoordelen en toepassen van een milieuzoneringsonderzoek in relatie tot bijv. geluid, lucht of geur.
8. Uitvoeren van een milieuzoneringsonderzoek in relatie tot bijv. geluid, lucht of geur.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor **klasse I en eenvoudig II**

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ natuurregelgeving in Ow-stelsel ▪ Identificeren van vereiste deskundigheid. 	1 jaar in klasse I of II	Afhandelen van 10 meldingen, gegevens en bescheiden (verstrekt bij informatieplicht start activiteit) en/of vergunningaanvragen per jaar in deze of een zwaardere klasse.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht • Awb • milieuregelgeving in Ow-stelsel, inclusief Bal en omgevingsplan • PGS-richtlijnen • geluid • bodem / BB-CVM • afval • energie • (afval)water • bouwregelgeving in Ow-stelsel • RO-regelgeving in Ow-stelsel 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Herkenning gevaarseigenschappen van stoffen 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse II

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zie klasse I en eenvoudig II</i> ▪ Luchtemissies 	2 jaar in klasse I of II	Besteden minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zie klasse I en eenvoudig II</i> ▪ Omgevingsveiligheid in Ow-stelsel 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zie klasse I en eenvoudig II</i> ▪ Cumulatie- en ketenrelaties milieuthema's 			
Medewerkers die aan deze eisen voldoen, voldoen ook aan de eisen om de taken 1 t/m 6 uit te voeren van de deskundigheid "Casemanagen".				

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse II complex en klasse III

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: Zie klasse II	3 jaar in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden minimaal 900 uur aan deze taken bij klasse III	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zie klasse II</i> 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zie klasse II</i> ▪ IPPC-regelgeving ▪ kennis van structuur en toepassing BREF's 			
Medewerkers die aan deze eisen voldoen, voldoen ook aan de eisen om de taken 1 t/m 6 uit te voeren van de deskundigheid "Casemanagen".				

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector procesindustrie

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i>	3 jaar in de sector procesindustrie in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III.	Besteden van 900 uur aan deze zes taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes taken bij klasse III in de sector procesindustrie.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • basiscursus regelgeving voor Seveso inrichtingen (alleen voor klasse II complex en klasse III) 	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • Technische procesvoering gevaarlijke stoffen 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector agrarisch

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verspreidingsmodellen geur, fijnstof en ammoniak ▪ natuurregelgeving in Ow-stelsel 	3 jaar in de sector agrarisch in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden van 900 uur aan deze zes taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes taken bij klasse III in de sector agrarisch.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III (met uitzondering van basiscursus regelgeving voor Seveso inrichtingen)</i>	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • geurregelgeving in Ow-stelsel voor agrarische taken • regelgeving emissiearme huisvesting in het Ow-stelsel • ammoniakregelgeving in Ow-stelsel 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector afval

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Landelijk Afvalstoffen Plan ▪ Meldgegevens in AMICE 	3 jaar in de sector afval in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden van 900 uur aan deze zes taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes taken bij klasse III in de sector afval.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III (basis cursus regelgeving Seveso inrichtingen alleen voor klasse III)</i>	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen • Acceptatie- en verwerkingsbeleid • Technische procesvoering gevaarlijke stoffen 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse III Seveso-inrichtingen

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i>	3 jaar met gevaarlijke stoffen, waarvan ten minste 2 jaar in uitvoering Seveso-inrichtingen.	Besteden van 900 uur bij klasse III, waarvan 675 uur bij klasse III Seveso-inrichtingen	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen) werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Seveso • Vastgestelde modules Chemische technologie, procestechnologie en Procesveiligheid door de 6 Seveso OD's, conform het besluit "Differentiatie in opleidingsprogramma BRZO voor VTH-taken bij bedrijven met uitsluitend opslag van verpakte gevaarlijke stoffen dan wel overige bedrijven vallend onder Marscategorie 8 of 9" van 7 juni 2021 	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i>			

4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag. Een medewerker op Hbo-niveau beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe of eenvoudige situatie.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor eenvoudige situaties
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor complexe situaties

Taken

1. Toezicht houden overeenkomstig en aan de hand van de wet- en regelgeving, vergunningstekeningen, vergunningvoorschriften met name t.a.v. algemene bouw en RO-regels op/bij:
  - a. de omgevingsplanactiviteit (bestemmingsplannen) t.a.v. strijdigheid;
  - b. de uitvoering van de bouw;
  - c. bestaande bouw;
  - d. slooptaken, exclusief asbest en mobiel puin breken. Gemeente blijft verantwoordelijk voor bouwveiligheid;
  - e. de naleving van veiligheidsvoorschriften;
  - f. de naleving van brandvoorschriften;
  - g. het gebruik van gebouwen;
  - h. het gebruik van gronden;
  - i. werken/taken.
2. Inschakelen van specialist voor complexe situaties en beoordelen toepasbaarheid advies van specialist.
3. Bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken.
4. Handhaven bij geconstateerde overtredingen.
5. Behandelen van de start- en gereed melding van aanleg, bouw en/of sloop.
6. Behandelen ongewone voorvallen, klachten, meldingen en handhavingsverzoeken en WOO verzoeken

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren voor eenvoudige situaties

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> Bouwkunde Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) Asbestherkenning 	1 jaar (inclusief het verzamelen en/of opmaken van voorschriften)	Besteden minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> Omgevingsbewust Verbinden Integraal (samen)werken Verantwoordelijkheid Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> Specialistische opleiding BWT met tenminste: Awb, omgevingsrecht algemeen, brandveiligheid, bouw-/RO-regelgeving in Ow-stelsel, inclusief omgevingsplan, monumenten en bouwfysica. Milieuregelgeving in Ow-stelsel, inclusief Bal en omgevingsplan Natuurregelgeving in Ow-stelsel 	Diepgaande kennis: Besluit bouwwerken leefomgeving (incl. beoordelen van gelijkwaardigheid)			

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren voor complexe situaties

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie eenvoudige situaties</i>	3 jaar	Besteden minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> Omgevingsbewust Verbinden Integraal (samen)werken Verantwoordelijkheid Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie eenvoudige situaties</i>	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> <i>Zie eenvoudige situaties</i> Constructieve veiligheid op de bouw Relevante jurisprudentie 			

5. Toezicht en handhaving milieu

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag. Het is aan het bevoegd gezag om de portefeuille aan milieubelastende taken te beoordelen (probleemanalyse) en te bepalen welke milieubelastende taken vallen onder klasse I, klasse II eenvoudig, klasse II complex en klasse III.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers per sector die voldoen aan ondergenoemde criteria (afhankelijk van de klasse)

Taken

1. Opstellen en/of uitvoeren van:
  - a. risicoanalyse
  - b. toezichtsplan milieu met risico's, beoordelingspunten en bijbehorende toezichtmethode en frequentie.
2. Administratief toezicht houden op basis van openbare en bedrijfsspecifieke documenten (inclusief het beoordelen van rapporten).
3. Voorbereiden en uitvoeren van controles ter plaatse op basis van Omgevingswet (vergunningvoorschriften), rechtstreekse verboden, meldingen en/of verstrekte gegevens en bescheiden en/of de milieueisen uit het BAL en/of het omgevingsplan (of de gelijkwaardige voorzieningen)taken en/of het omgevingsplan (of de gelijkwaardige voorzieningen).
4. Bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken. Opstellen bezoekverslag/brief.
5. Handhaven bij (opnieuw) geconstateerde overtredingen conform landelijk Handhavingsstrategie Omgevingswet (LHSO).
6. Behandelen ongewone voorvallen, klachten en handhavingsverzoeken (voor alle klassen milieubelastende taken of taken).
7. Tijdig signaleren welke specialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen.
8. Opvolging van de adviezen die op basis van de taken van ketentoezicht worden gegeven.
9. Deelname aan gezamenlijke interventies.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor **klasse I en eenvoudig II**

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Luchtemissies • Inzicht kerntaken ketenpartners en werkwijze van andere handhavingsorganisaties • Identificeren van vereiste deskundigheid. 	1 jaar in klasse I of II	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken bij klasse I en II.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht en Awb • Milieuregelgeving in Ow-stelsel, PGS-richtlijnen • geluid • administratief toezicht • bodem / BB-CVM • afval • energie • (afval)water 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Werking gelijkwaardigheidsbesluit • Werking maatwerkbesluit • Relevante jurisprudentie 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse II complex en klasse III				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse I en eenvoudige II</i>	3 jaar in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken bij klasse III	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zie klasse I en eenvoudige klasse II</i> • Verdiepingscursus administratief toezicht en auditvaardigheden • omgevingsveiligheid in Ow-stelsel 	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse I en eenvoudige klasse II</i> <ul style="list-style-type: none"> • Europese milieurichtlijnen milieumanagementsystemen en bijbehorende toetsingstechnieken • IPPC-regelgeving • kennis van structuur en toepassing BREFs, • PRTR (indien van toepassing) 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector procesindustrie				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse I en eenvoudige klasse II</i>	3 jaar in de sector procesindustrie in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III.	Besteden van 900 uur aan deze taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes activiteiten bij klasse III in de sector procesindustrie én vijf fysieke inspecties bij IPPC installaties procesindustrie per jaar uitvoeren.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • Basis cursus regelgeving voor Seveso inrichtingen (alleen voor klasse III) 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> • Kennis van procestechniek, procestechnische installaties en gevaarlijke stoffen. 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector agrarisch

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> Verspreidingsmodellen geur, fijnstof en ammoniak Wetgeving rondom stikstof, dierwelzijn en fosfaatrechten natuurregelgeving in Ow-stelsel 	3 jaar in de sector agrarisch in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden van 900 uur aan deze taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes activiteiten bij klasse III in de sector agrarisch én vijf fysieke inspecties bij IPPC installaties agrarisch per jaar uitvoeren.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> Omgevingsbewust Verbinden Integraal (samen)werken Verantwoordelijkheid Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III</i>	Diepgaande kennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> ammoniak-regelgeving in Ow-stelsel geur-regelgeving in Ow-stelsel Diepgaande kennis van onderlinge samenhang wetsvoorschriften en normen regelgeving emissiearme huisvesting in Ow-stelsel 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse I, II of III in de sector afval

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> Zie klasse II complex en klasse III Landelijk Afvalstoffen Plan 	3 jaar in de sector afval in klasse II of III, waarvan ten minste 2 jaar in klasse III	Besteden van 900 uur aan deze taken bij klasse III, waarvan 450 uur aan deze zes activiteiten bij klasse III in de sector afval én vijf fysieke inspecties bij IPPC installaties afval per jaar uitvoeren.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> Omgevingsbewust Verbinden Integraal (samen)werken Verantwoordelijkheid Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> Basis cursus regelgeving voor Seveso inrichtingen (alleen bij klasse III) 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen Technische procesvoering gevaarlijke stoffen Acceptatie en werkingsbeleid AO/IC afvalverwerkende bedrijven 			

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor klasse III Seveso-inrichtingen				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsbeheerssystemen • Auditkennis met VBS 	4 jaar met gevaarlijke stoffen, waarvan ten minste 3 jaar in uitvoering Seveso-inrichtingen.	Besteden van 900 uur bij klasse III, waarvan 675 uur bij klasse III Seveso-inrichtingen én uitvoeren van vier audits per jaar	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijk • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basis cursus regelgeving voor Seveso inrichtingen • Auditing Specialistisch Opleidingsprogramma voor LBR/GIR Seveso toezicht • Vast gestelde modules Chemische technologie, processtechnologie en Procesveiligheid door de 6 Seveso OD's, conform het besluit "Differentiatie in het opleidingsprogramma BRZO voor VTH-taken bij bedrijven met uitsluitend opslag van verpakte gevaarlijke stoffen danwel overige bedrijven vallend onder Marscategorie 8 of 9" van 7 juni 2021 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zie klasse II complex en klasse III</i> • Kennis van processtechniek, processtechnische installaties en gevaarlijke stoffen. 			

6. Toezicht en handhaving bodem

Onderstaande taken bij saneringen, meldingen grondverzet en (tijdelijke) opslag van grond/baggerspecie buiten inrichtingen moeten binnen de overheid worden uitgevoerd.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

	minimaal 2 medewerkers die taken 1 t/m 8 uitvoeren voldoen aan ondergenoemde criteria
	minimaal 2 medewerkers die taak 9 uitvoeren voldoen aan ondergenoemde criteria

Taak (of taken)

1. Maken van een risicoanalyse en op basis daarvan de toezichtmethode en -frequentie bepalen.
2. Voorbereiden en uitvoeren van controles ter plaatse.
3. Toezicht houden: bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken; opstellen van een bezoekverslag of brief.
4. Handhaven conform de LHSO indien er overtredingen worden geconstateerd.
5. Bodemadvies geven op verzoek van het meldpunt of de piketdienst.
6. Overleggen met specialisten en/of juristen.
7. Bepaalt afhankelijk van de situatie relevantie, toepasbaarheid en diepgang van adviezen.
8. Opvolging van de adviezen die op basis van de taken van ketentoezicht worden gegeven.
9. Administratief toezicht

Eisen aan medewerkers die de taken of taken 1 t/m 8 uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Awb - toezicht en handhaving • Bodemregelgeving in de Omgevingswet (SIKB)protocollen Bodem en bodemonderzoek en -sanering • relevante normen en praktijkrichtlijnen (bijv. NEN 5725 en 5740 en 5750 en NTA 5755, NEN 5707) • Milieu- en kwaliteitsmanagementsystemen en bijbehorende toetsingstechnieken • Inzicht kerntaken ketenpartners en werkwijze van andere handhavingsorganisaties 	1 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht • Awb 	Diepgaande kennis: N.v.t.			

Eisen aan medewerkers die de taak 9 uitvoert				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Bodemregelgeving in het Ow-stelsel • Wet bodembescherming / besluit bodemkwaliteit • (SIKB)protocollen Bodem en bodemonderzoek en -sanering • relevante normen en praktijkrichtlijnen (bijv. NEN 5725 en 5740 en 5750 en NTA 5755, NEN 5707) • (in situ) saneringstechnieken en risico's • civiele techniek • geohydrologie • Milieu- en kwaliteitsmanagementsystemen en bijbehorende toetsingstechnieken • Inzicht kerntaken ketenpartners en werkwijze van andere handhavingsorganisaties 	Minimaal 2 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): • Omgevingsrecht	Diepgaande kennis: n.v.t.			

7. Toezicht en handhaving natuur (Natura 2000, soortenbescherming, faunabeheer, hout)

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken die bij het bevoegd gezag thuishoren.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

	minimaal 2 medewerkers per taakveld van Natura 2000, die voldoen aan ondergenoemde criteria
	minimaal 2 medewerkers per taakveld soortenbescherming, die voldoen aan ondergenoemde criteria
	minimaal 2 medewerkers per taakveld faunabeheer en hout, die voldoen aan ondergenoemde criteria

Taken

1. Het beoordelen of vergunningsplichtige taken op basis van de natuurregelgeving in het Ow-stelsel plaatsvinden, met name Natura 2000-taken, flora- en faunataken en houttaken.
2. Maken van een risicoanalyse en indien nodig vertalen naar een situatie specifiek toezichtsplan met risico's, beoordelingspunten en bijbehorende toezichtmethode en frequentie.
3. Voorbereiden op basis van openbare en situatie specifieke bronnen en uitvoeren van controles ter plaatse.
4. Bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken. Opstellen bezoekverslag/brief.
5. Handhaven bij (opnieuw) geconstateerde overtredingen conform sanctiestrategie.
6. Behandelen klachten, meldingen (ongewone voorvallen) en handhavingsverzoeken.
7. Tijdig signaleren welke specialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen.

Eisen aan medewerkers die deze bovenstaande taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
<p>Basisopleiding voor Natura 2000 en soortenbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hbo-niveau <p>Basisopleiding voor faunabeheer en hout:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mbo4-niveau 	<p>Basiskennis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ecologische en landschappelijke condities <p>Extra voor soortenbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gedragcodes <p>Extra voor faunabeheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstellingen <p>Extra voor Hout:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bos- en natuurbeheer 	<p>Minimaal 2 jaar</p>	<p>Besteden van 900 uur aan deze taken of taken.</p>	<p>Kerncompetenties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
<p>Aanvullende opleiding(en):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus natuurregelgeving in Ow-stelsel • Basiscursus Awb • Basiscursus Omgevingsrecht <p>Extra voor Natura 2000 en Soortenbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus Milieuregelgeving in Ow-stelsel • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel 	<p>Diepgaande kennis voor Natura 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ AERIUS Calculator 			

Juridische deskundigheidsgebieden

8. Behandelen juridische zaken

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken die op grond van de Omgevingswet door (of in opdracht van) het bevoegd gezag uitgevoerd worden.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

Minimaal 2 juridisch medewerkers voor vergunningverlening en 2 juridisch medewerkers voor handhaving die voldoen aan ondergenoemde criteria

Taken

Algemeen:

1. Adviseren over juridische vraagstukken op het terrein van het omgevingsrecht.
2. Behandelen van bezwaar- en beroepschriften, verzoeken om voorlopige voorziening en zienswijzen, opstellen verweerschriften en pleitnota's en vertegenwoordigen van het bevoegd gezag bij de behandeling ter zitting.
3. Behandelen van WOO verzoeken.

Vergunningverlening:

4. (Procedureel) beoordelen van vergunningaanvragen.
5. Adviseren over dan wel opstellen van beschikkingen ten aanzien van (complexe) aanvragen op grond van de Omgevingswet of o.g.v. een omgevingsplan.
6. Adviseren over gedoogbeschikkingen (zorgvuldige voorbereiding, deugdelijke motivering, gebaseerd op actuele wetgeving en conform de jurisprudentie).
7. Adviseren over initiatieven i.r.t. een omgevingsplan en maken van een keuze voor het geëigende juridische/*planologische instrument* per initiatief (omgevingsvergunning voor een BOPA of een andere planvorm/besluit op basis van de Omgevingswet).

Handhaving:

8. (Procedureel) beoordelen van handhavingsverzoeken en gedoogbeschikkingen.
9. Behandelen en begeleiden van handhavingsprocedures.
10. Opstellen van beschikkingen ten aanzien van (complexe) handhavingszaken (ook gedoogbeschikkingen) en het doen van aanschrijvingen in het kader van de Omgevingswet onderdelen bouw, RO en milieu (zorgvuldige voorbereiding, deugdelijke motivering, gebaseerd op actuele wetgeving en conform de jurisprudentie).
11. Adviseren over flankerend beleid/ afstemming bestuursrechtelijke acties en strafrechtelijk vervolg door boa.
12. Adviseren over invorderen bestuurlijke geldschulden.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau algemeen juridisch	Basiskennis: LHSO	Minimaal 1 jaar voor eenvoudige situaties Minimaal 3 jaar voor complexe situaties	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijk sensitief • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus milieuregelgeving in de WM • Basiscursus OW-stelsel (OW, Bal, Bkl, Bbl incl. toepassing van gelijkwaardigheid en OR) en invoeringswet/besluit/regeling OW • Basiscursus WKB • Basiscursus natuurregelgeving in OW-stelsel • Basiscursus erfgoed regelgeving in OW-stelsel • Basis- en verdiepingscursus Awb en omgevingsrecht • Opleiding in Europese regelgeving zoals RIE, Seveso en Bref's • Basiscursus WOO • Basiscursus opstellen verweerschriften en pleitnota's 	Diepgaande kennis: n.v.t.			

9. Ketentoezicht

Onderstaande taken (of werkzaamheden) moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken (of werkzaamheden) van de Omgevingswet die bij het bevoegd gezag thuishoren.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken (of werkzaamheden) uitvoeren

minimaal 6 medewerkers voor de onderstaande taken die voldoen aan ondergenoemde criteria

Taken (of werkzaamheden)

1. Voorbereidend onderzoek externe, schriftelijke, open en gesloten bronnen.
2. Uitvoeren van integrale strategische, tactische of operationele analyses of risicoanalyses keten/branche/bedrijf/milieubelastende activiteiten c.q. gedragingen o.b.v. prioriteiten, beleid of op verzoek.
3. Opstellen van analyseprofielen en interventie strategieën/handlingsperspectieven.
4. Kwantitatieve en kwalitatieve data en informatie verzamelen, veredelen en analyseren.
5. Draaiboek c.q. plan van aanpak opstellen voor (diepgaand) administratief onderzoek.
6. Inspecties ter plaatse uitvoeren (diverse administraties en registraties, combineren financiële en stoffstromen).
7. Identificeren onregelmatigheden en oorzaken (bv. opzettelijkheid).
8. Samenwerken in multidisciplinaire ketenteams.
9. Fungeren als intern en extern informatieknooppunt en uitwisselen van informatie met ketenpartners.
10. Onderhouden van netwerken met andere betrokkenen bij de ketens op landelijk en regionaal niveau. Onderhouden van netwerken met andere betrokkenen bij de ketens op landelijk en regionaal niveau.
11. Opstellen van ketenbeschrijvingen en barrièremodellen.
12. Advisering bevoegde gezagen, omgevingsdiensten en ketenpartners waar de inzet van (keten)toezicht nodig is en ten behoeve van vervolgaanpak.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingswet • milieuregelgeving in Ow-stelsel, Wet milieubeheer. • Wet- en regelgeving over afvalstoffen • Algemene wet bestuursrecht (Awb) • Wet op de economische delicten (WED) • LMA, LAVS en Inspectieview • AO/IC • Milieu- en kwaliteitsmanagementsystemen en bijbehorende toetsingstechnieken • Rapportagevaardigheden • Milieukunde en Chemie • ZZS • Circulaire economie • Bestuurskunde • Inzicht kernactiviteiten ketenpartners • Inzicht in activiteiten en werkwijze van andere toezicht en handhavingsorganisaties 	2 jaar (bv. als (administratief) toezichthouder, ketentoezichthouder, financieel rechercheur of analist)	Besteden van 900 uur aan deze taken of werkzaamheden.	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepingscursus (tactisch) informatieanalist • Informatiegestuurde Handhaving (IGH) • Informatieanalyse omgevingsrecht • Operationeel auditing 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • AV-beleid • Goederenadministratie • Financiële boekhouding • Administratief toezicht/onderzoeksopzet • Data-analyse, analysetools en informatieverwerking • Informatieanalyse (o.a. strategisch, tactisch, operationeel en risico en t.a.v. milieucriminaliteit en ondermijning) • Straf- en bestuursrechtelijke werkveld (RIEC) 			

10. Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken van de Omgevingswet van het bevoegd gezag.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren	
	Minimaal 3 medewerkers die de taken uitvoeren en voldoen aan ondergenoemde criteria
	Elke organisatie moet voor het kunnen uitvoeren van de sanctiestrategie 24 uur per dag, 7 dagen per week beschikken over Boa's met bevoegdheden voor alle wettelijke bepalingen uit de afbakening
	De organisatie dient bevoegde functionarissen aan te wijzen in het kader van de WPG
	De organisatie dient interne en externe WPG-audits uit te voeren

Taken

- 1 Opsporen van (economische) delicten op het terrein van natuur, milieu en fysieke leefomgeving (waaronder bouwen, bodem, afvalstoffen, asbest, zwemwater) voor de benodigde deskundigheidsgebieden:
  - a. uitvoerend ondersteunen bij (eenvoudige) strafrechtzaken;
  - b. deskundig ondersteunen bij gecompliceerde strafrechtelijke onderzoeken (o.a. Seveso-bedrijven);
  - c. deelname aan gezamenlijke interventies;
  - d. signaleren van strafbare feiten die buiten de opsporingsbevoegdheid of competenties vallen;
  - e. terugkoppelen uitvoerbaarheid/handhaafbaarheid van normen en beleid
  - f. Opvolging zaken afstemmen met OM/FP.
- 2 Opmaken strafrechtelijke stukken (proces-verbaal, SAM-verbaal, BSB-m, politietransactie)
- 3 Participatie in (boven)regionale overleggen met handhavingspartners
- 4 Informatie-uitwisseling politie, justitie en overige opsporingspartners binnen de juiste wettelijke kaders (WPG)
- 5 Opstellen preweegdocument voor LMK
- 6 Zorgvuldig beheer strafrechtelijke informatie (WPG) en persoonsgegevens (AVG)
- 7 Businessintelligence: verwerking en analyse waarborgen en binnen netwerk delen.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

De eisen die aan individuele Boa's worden gesteld, zijn op basis van het Besluit Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BBO) en de bijbehorende Circulaire bekwaamheid verankerd.

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> • mbo4-niveau 	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van taakgebied conform criteria voor dat taakgebied • Strafvordering/WED • WPG/AGV/WOO/geheimhoudingsbepalingen • Opsporingsmethoden en -technieken • Kennis van deelnemers binnen het speelveld • Informatiegestuurd werken 	1 jaar	Besteden minimaal 450 uur aan deze taak	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basisopleiding voor boa's domein II • Permanente her- en bijscholing voor boa's domein II 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Handhavingsprocedures en jurisprudentie • Verhoortechnieken • Taakgericht kunnen zoeken naar mogelijke overtredingen via digitale weg • Doorvertalen signalen naar beelden aanpak milieucriminaliteit • Financiële administratie 			

Specialistische deskundigheidsgebieden accent bouwen

11. Bouwfysica

Onderstaande taken 1 t/m 10 kunnen worden uitbesteed aan een marktpartij, mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over het deskundigheidsgebied '2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening' of '4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening'. Een medewerker op Hbo-niveau beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe of eenvoudige situatie.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren	
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor eenvoudige situaties
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor complexe situaties

Taken	
1	Bespreken bevindingen met architect en/of adviesbureau.
2	Toetsen tekeningen en berekeningen daglichttoetreding.
3	Toetsen tekeningen en berekeningen rookgasafvoer.
4	Controleren door visuele inspecties tijdens uitvoering van de bouw.
5	Controleren door uitvoeren controlemetingen geluid, ventilatie, luchtdichtheid.
6	Toetsen uitgangspunten, tekeningen en berekeningen ventilatie.
7	Beoordelen bouwplan op samenhang tussen alle bouwfysische aspecten.
8	Toetsen tekeningen en berekeningen geluidwering.
9	Toetsen bouwkundige details koudebruggen.
10	Toetsen uitgangspunten en berekeningen BENG en luchtdoorlatendheid.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor eenvoudige situaties					
	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: Hbo-niveau	Basiskennis: Kennis van in BBL aangewezen normen omgevingsregeling	3 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Post HTO Bouwakoestiek ▪ ABW 1 ▪ Verdiepingscursus Besluit bouwwerken leefomgeving (incl. beoordelen van gelijkwaardigheid) ▪ Basiscursus geluid meten 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • NEN 5077 • Opzet, data-invoer, technische toepassingen en resultaten diverse rekenmethodes bouwfysica 			

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren voor complexe situaties				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: HBO niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van in BBL aangewezen normen omgevingsregeling • Actuele bouwnormen • Praktijkkennis vanuit bouwinspecties • Gebruik meetapparatuur 	3 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Post HBO Bouwakoestiek • ABW 2 • Post HBO bouwfysica 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • NEN 5077 • Opzet, data-invoer, technische toepassingen en resultaten diverse rekenmethodes bouwfysica 			

12. Brandveiligheid

Onderstaande taken 1 t/m 8 moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Een medewerker op Hbo-niveau beoordeelt bij de intake per geval of er sprake is van een complexe of eenvoudige situatie.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor 1 t/m 5
minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor 6 t/m 8

Taken

- 1 Adviseren bij meldingen (inclusief meldingen brandveilig gebruik) en informatieplichten.
- 2 Adviseren bij niet-complexe vergunningen.
- 3 Monitoren en analyseren van controlegegevens, ingekomen meldingen e.d.
- 4 Afhandelen van klachten.
- 5 Uitvoeren van standaard / niet complexe inspecties brandpreventie.
- 6 Adviseren bij complexe vergunningen, meldingen en gegevens/bescheiden (verstrekt i.v.m. informatieplicht bij start activiteit) bouw en milieu.
- 7 Uitvoeren van complexe inspecties brandpreventie.
- 8 Beoordelen, adviseren en laten informeren bij een complexe gelijkwaardigheden of afwijkingsbesluiten (o.a. t.a.v. bereikbaarheid, bluswatervoorzieningen, brandweezorg, opkomsttijden etc.).

Eisen aan medewerkers die de taken 1 t/m 5 (eenvoudig) uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Specialistische opleiding Brandpreventiedeskundige minimaal bestaande uit de onderdelen: Bbl gelijkwaardigheid, omgevingsplan en brandveiligheid, brandpreventietechnieken • Basiscursus milieu in Owstelsel • Basiscursus RO-regelgeving in RO-stelsel • Basiscursus omgevingsrecht 	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Awb Diepgaande kennis:	1 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid

Eisen aan medewerkers die de taken 6 t/m 8 (complex) uitvoeren				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: • Awb	3 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): • Specialistische opleiding Brandpreventiedeskundi ge minimaal bestaande uit de onderdelen: Bbl gelijkwaardigheid, omgevingsplan en brandveiligheid, brandpreventietechniek en • Basiscursus milieu in Ow-stelsel • Basiscursus RO- regelgeving in RO- stelsel • Basiscursus omgevingsrecht	Diepgaande kennis: • Kennis van procestechniek, procestechnische installaties en chemische, gevaarlijke stoffen			

13. Constructieve veiligheid

Onderstaande taken kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over het deskundigheidsgebied '2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening' en '4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening'.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren	
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor eenvoudige situaties
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor complexe situaties

<p>Taken</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Controleren constructietekeningen en berekeningen op constructieve veiligheid. 2. Beoordelen bouwmaterialen betrekking hebbende op de constructie van het bouwwerk. 3. Toetsen van de constructie van een bouwaanvraag. 4. Bespreken en vastleggen van bevindingen over de gehanteerde rekenmethode en schematisering met het raadgevend ingenieursbureau dat de bouwconstructie heeft ontworpen. 5. Inspecteren op uitvoering complexe constructieve zaken. 6. Inspecteren op constructies in de gebruiksfase.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor alleen gevolgklasse I en eenvoudige gevolgklasse II

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Toegepaste mechanica • Actuele constructienormen • Oude constructienormen (GBV, TGB) bij verbouwingen en bestaande bouw • Bouwmaterialen • Hoe om te gaan met innovatie in de bouw nieuwe bouwmethoden / lijmen van constructieonderdelen / • Hoe om te gaan met constructieonderdelen waar geen NEN-EN norm beschikbaar is (overgang naar CUR rapporten, richtlijnen) • Brandwerendheid • Rekenprogramma's wetsvoorschriften en Besluit bouwwerken leefomgeving 	1 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Specialisatieopleidingen beton-, staal- of houtconstructies op Hbo-niveau • Basis cursus Bbl incl. gelijkwaardigheid 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Monumenten • Hergebruik van bouwmaterialen • Constructies bij Evenementen 			

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren voor complexe gevolgklasse II of gevolgklasse III				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Toegepaste mechanica • Actuele constructienormen • Oude constructienormen (GBV, TGB) bij verbouwingen en bestaande bouw • Bouwmaterialen • Hoe om te gaan met innovatie in de bouw nieuwe bouwmethoden / lijmen van constructieonderdelen / • Hoe om te gaan met constructieonderdelen waar geen NEN-EN norm beschikbaar is (overgang naar CUR rapporten, richtlijnen) • Brandwerendheid • Rekenprogramma's wetsvoorschriften en Besluit bouwwerken leefomgeving 	3 jaar ervaring	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Specialisatieopleidingen beton-, staal- of houtconstructies op Hbo-niveau • Basiscursus Bbl incl. gelijkwaardigheid 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Monumenten • Hergebruik van bouwmaterialen • Constructies bij Evenementen 			

14. Sloop en asbest

Onderstaande taken kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over het deskundigheidsgebied '4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening'.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria

Activiteit

1. Beoordelen indieningsvereisten melding en informatieplichten slooptaken of een risicomatrix en veiligheidsplan benodigd is.
2. Inschakelen van specialisten voor complexe situaties en beoordelen toepasbaarheid advies van specialist;
3. Beoordelen melding voor het geheel of gedeeltelijk slopen van bouwwerken:
  - a. controleren van de volledigheid, juistheid van de inhoud van de meldingen in relatie tot de indieningsvereisten;
  - b. toetsen aan sloop- en asbestregelgeving in Besluit bouwwerken leefomgeving en/of Asbestverwijderingsbesluit (werkwijze, asbestinventarisatierapport, afvalscheiding, eindbeoordelingsrapportage en stortbewijs);
  - c. opstellen adviesrapport;
4. Toezicht op slooptaken, onderdeel asbestsloop en -verwijdering incl. eindbeoordeling op de taken.
5. Nemen van materiaalmonsters op locatie.
6. Toezicht op mobiele brekers.
7. Bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken (dit laatste indien niet door een marktpartij wordt getoetst).

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Besluit bouwwerken leefomgeving ▪ Bodemregelgeving in Ow-stelsel ▪ Omgevingsrecht ▪ Asbestherkenning ▪ Asbestverwijderingsbesluit ▪ Besluit mobiel breken ▪ Kennis van gerelateerde certificatieschema's (m.n. asbest) ▪ Kennis over asbest als gevaarlijke afvalstof uit hoofdstuk 10 Wet milieubeheer ▪ Awb 	1 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): ADK certificatieschema (initieel het landelijke examen theorie en praktijk ADK cat. I) excl. PE	Diepgaande kennis: Jaarlijks te behalen PE-punten conform nader uit te werken schema van de werkkamer asbest ODNL			

Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu

15. Afvalwater (Indirecte Lozingen)

Taken kunnen uitbesteed worden mits overheid over het deskundigheidsgebied toezicht en handhaven milieu beschikt en minimaal één medewerker met de deskundigheid voor afvalwater.

Activiteit

1. (Adviseren over) monsterneming, het beoordelen en het uitvoeren van (standaard) controles van indirecte lozingen die vallen onder algemene regels en vergunde indirecte lozingen.
2. Opstellen/beoordelen van en adviseren over bemonsteringsplannen (exclusief bodemsaneringen).
3. Beoordelen van afvalwaterpreventieplannen op zowel kwaliteit als kwantiteit.
4. Het uitvoeren van handhaafbaarheidstoetsen bij vergunningen- en maatwerkprocedures.
5. Behandelen van en adviseren bij klachten.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren voor

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Protocollen voor emissiemetingen en normstellingen (emissie-eisen) van afvalwater. • Kennis van andere overheidsorganen binnen de afvalwaterketen • Kennis relevante wetgeving 	2 jaar	Besteden van 450 uur aan deze vijf taken	Kerncompetenties: Omgevingsbewust Verbinden Integraal (samen) werken Verantwoordelijkheid Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Chemie en afvalwatertechnologie ▪ Industriële bedrijfsprocessen ▪ Zuiveringsproces RWZI (TAZ) ▪ Monsterneming strategieën ▪ Bemonsteringsopstellingen ▪ Indirecte lozingen 	Diepgaande kennis: Het in samenhang interpreteren en hanteren van wettelijke voorschriften bodem- en waterregelgeving in Ow-stelsel			

16. Bodem, bouwstoffen, water

Onderstaande adviestaken 1 en 4 moeten binnen de overheid worden uitgevoerd.

Taken 2 en 3 kunnen worden uitbesteed aan een marktpartij, mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over de deskundigheidsgebieden 2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening, 4. Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening, 6. Toezicht en handhaving bodem en 11. Ketentoezicht

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

	minimaal 2 medewerkers voldoen aan de bekwaamheidseisen van 1
	minimaal 2 medewerkers voldoen aan de bekwaamheidseisen van 2 en 3
	minimaal 2 medewerkers voldoen aan bekwaamheidseisen van 4

Taken

1. Onderhouden, gebruiken en toegankelijk maken van informatie uit een Bodeminformatiesysteem (BIS).

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Functionaliteit Bodeminformatiesysteem • Bodemregelgeving in Ow • Bodem • Bodemverontreiniging en- sanering 	1 jaar	Voert regelmatig (minstens 10x per jaar) gegevens in het bodeminformatiesysteem	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): n.v.t.	Diepgaande kennis: n.v.t.			

2. Ondersteunen en adviseren in het kader van vergunningverlening en toezicht en handhaving, waaronder:
  - a. laten uitvoeren, begeleiden bij en toetsen/controleren van bodemonderzoek/lozingsonderzoek;
  - b. uitvoeren van het grondstromenbeheer in het kader van de betreffende bodemregelgeving in het Ow-stelsel;
  - c. beoordelen (aanvragen) grondwateronttrekking, verlenen van de vergunning;
  - d. beoordelen (aanvragen) bodemenergiesystemen;
  - e. beoordelen bodemsanering (noodzaak en plan), bodemonderzoek laten uitvoeren.
3. Adviseren in het kader van een eenvoudig 'afwijkingbesluit'; beoordelen bodemkwaliteit vanuit een oogpunt van volksgezondheid.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • VTH-procedures • basiskennis Waterwet • bodemregelgeving in Ow- stelsel (BAL en Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk 2022)) • Combinaties van voorzieningen en maatregelen (BB-CVM) • Werking van bodemenergiesystemen • Geohydrologische situatie • Risico evaluatie (humane risico's) • Chemie en toxicologie • Asbest • Bodemonderzoek (protocollen) • Saneringstechnieken (BRL normen) 	1 jaar	450 uur	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdiepingscursus bodem 	Diepgaande kennis: n.v.t.			

4. Adviseren in het kader van een complex 'afwijkingsbesluit'; beoordelen geohydrologische situatie in relatie tot beoogde functie, beoordelen effecten van beoogde functies op waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren					
	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • VTH-procedures • basiskennis Waterwet • bodemregelgeving in Ow- stelsel (BAL en Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk 2022)) • Combinaties van voorzieningen en maatregelen (BB-CVM) • Werking van bodemenergiesystemen • Risico evaluatie (humane risico's) • Chemie en toxicologie • Asbest • Bodemonderzoek (protocollen) • Saneringstechnieken (BRL normen) 	1 jaar	450 uur	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdiepingscursus bodem ▪ Geohydrologie 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Geohydrologische situatie • Bodemonderzoek/sanering 			

17. Omgevingsveiligheid

Onderstaande taken 1 t/m 6 moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Taak 5 wordt bij voorkeur door bovenregionale samenwerkingsverbanden en/of gespecialiseerde bureaus uitgevoerd. Dit geldt ook voor taak 6, omdat een relatief groot en ruimtelijk complex grondgebied nodig is om met voldoende frequentie het grote aantal verschillende typen situaties te kunnen beoordelen.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria voor 1 t/m 6

Taken

1. Vaststellen omgevingsveiligheidsituatie op basis van de omgevingsveiligheid regelgeving in het Ow-stelsel en Basisnet (relatie kunnen leggen tussen risicobronnen en ruimtelijke situatie en ontwikkelingen en vice versa).
2. Inbrengen aspecten omgevingsveiligheid in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving en Ruimtelijke Ordening
3. Het bijhouden van de omgevingsveiligheidsituatie (Register Externe Veiligheidsrisico's (REV)).
4. Toetsen ontvankelijkheid QRA en het beoordelen van het resultaat van een QRA.
5. Uitvoeren van risicoberekening in het kader van Omgevingsveiligheid regelgeving in het Ow-stelsel (Safeti-NL, RBM-II, LPG-rekentool, CAROLA), bepalen aandachtsgebieden en groepsrisico's.
6. Advisering ten aanzien van aandachtsgebieden en voorschriftengebieden.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsveiligheid wet en regelgeving en gerelateerde documenten voor mba's, transport en buisleidingen. • Begrippen Omgevingsveiligheid, waaronder aandachtsgebieden en voorschriftengebieden • Windturbines • Werken met Safeti-NL, RBM-II en CAROLA • Milieudeel BAL • QRA/risicoberekening/ milieubelastende taken • Basis Seveso • BBT (PGS-en) • Waarschijnlijkheidsberekeningen • Wet- en regelgeving Vervoer • Bron- en Beheermaatregelen • Voorbereiden rampenbestrijding • Veiligheidsmaatregelen voorschriftengebied • Regelgeving voor Seveso inrichtingen 	3 jaar (waaronder regelmatig advisering omgevingsplannen)	Besteden 900 uur aan de taken 1 t/m 6 Per jaar minimaal 5 beoordelingen ter plaatse op PGS-richtlijnen uitvoeren	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid

	<p>Aanvullende opleiding(en):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus omgevingsveiligheid regelgeving in OW-stelsel, PGS, omgevingsveiligheid & transport • Basiscursus Algemene wet Bestuursrecht • Basiscursus omgevingsrecht • Basiscursus omgevingsvergunningen • Basiscursus Ruimtelijke Ordening • Specialistisch toegepaste opleidingen (Safeti-NL) • Verdiepingscursus procesveiligheid 	<p>Diepgaande kennis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stofcategorieën ADR/CLP/GHS, etikettering, labelling, insluitsystemen • Chemische technologie • Procestechnologie • Software voor toetsing QRA • Fysische transportverschijnselen • Technische systeembeveiliging • Risicoanalysetechnieken en risicoanalysemethode • Bestuurlijke gevoeligheden 			
--	--	--	--	--	--

18. Geluid & trillingen (milieu, ruimtelijke ontwikkeling en bouw)

Onderstaande taak 7 moet binnen de overheid uitgevoerd worden.

Taken 1 t/m 6, 10 t/m 14 kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over minimaal één medewerker die beschikt over de deskundigheid nodig voor taken 8 en 9

Eisen aan organisaties die onderstaande taken 7, 8 en 9 (eventueel aangevuld met 1 t/m 6, 10 t/m 14) uitvoeren

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan onderstaande criteria

Taken

1. Uitvoeren geluidsonderzoeken, opstellen van berekeningen en modellen en daarover adviseren.
2. Inventariseren en controleren van invoergegevens geluids- en akoestische rapporten.
3. Opstellen en controleren van rekenmodellen.
4. Bewerken van gegevens en databestanden met o.a. geluidsoftwarepakketten.
5. Bewerken van de berekeningsresultaten en toetsen aan de wet- en regelgeving en rapporteren.
6. Beoordelen/toetsen van metingen in het kader van VTH.
7. Beoordelen of een hogere geluidbelasting afkomstig van (spoor)wegen, industrieterreinen of milieubelastende taken kan worden toegestaan.
8. Uitvoeren van geluidsmetingen
9. Beoordelen noodzaak onderzoek en beoordelen rapportages in het kader van vergunningverlening, toezicht, handhaving, beleidsvraagstukken, omgevingsplannen en omgevingsplantaken.
10. Adviseren over geluidaspecten bij toestemmingen mba's (inclusief hanteren voorschriften).
11. (Laten) Uitvoeren van trilling onderzoeken (metingen) en adviseren hierover.
12. Optreden als getuige-deskundige bij hoor- en adviescommissies, rechtbanken en Raad van State
13. Opstellen van geluidbeleid
14. Monitoring (d.m.v. metingen en/of berekeningen, basisgeluidemissie, geluidproductieplafonds en de Environmental Noise Directive (END))

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren					
	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> • hbo-niveau 	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Milieueffectrapportage (MER) • Kennis van meettechnieken en (beschrijvende) statistiek • Handreiking activiteiten en milieuzonering 	3 jaar	Besteden van 900 uur aan deze werkzaamheden	Kerncompetentie: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleidingen: <ul style="list-style-type: none"> • Specialistische opleiding geluid (zoals opleiding geluid en milieu, of hogere akoestiek dan wel gelijkwaardig) • Basiscursus Algemene wet Bestuursrecht • Basiscursus omgevingsrecht • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Meten en rekenen met trillingen • Geluidsoverdracht modellen industrie- en (spoor)weglawaai • Geluidnormen (nationaal en internationaal) • Reken- en meetvoorschriften geluid (o.a. in Omgevingsregeling, Besluit bouwwerken leefomgeving, Besluit kwaliteit leefomgeving • Meet en beoordelingsrichtlijn (SBR-richtlijnen trillingen, deel B, Hinder voor personen in gebouwen 2006) • GIS (omgaan met geografische informatie, raadplegen en creëren) • Geluidaspecten in het Besluit bouwwerken leefomgeving 			

19. Luchtkwaliteit & geur

Onderstaande taak 4 moet binnen de overheid uitgevoerd worden. Zonder de benodigde deskundigheid voor deze activiteit is het niet goed mogelijk om werkprocessen op een juiste manier uit te voeren en het werk van externen te beoordelen. Taken 1 t/m 3, 5 t/m 7 kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij.

Eisen aan organisaties die onderstaande taak 4 (eventueel aangevuld met 1 t/m 3, 5 t/m 7) uitvoert

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria

Taken

1. Het beoordelen en interpreteren van rapportages (van interne of externe adviseurs) en daarover adviseren i.h.k.v. de vergunningverlening, toezicht, handhaving, beleidsvraagstukken, omgevingsplannen en omgevingsplantaken
2. Bepalen of een onderzoek verplicht of noodzakelijk is (o.a. op basis van de luchtkwaliteitsregelgeving in het Ow-stelsel), en zo ja het kunnen bepalen welk rekenmodel van toepassing is.
  - a. (Laten) uitvoeren van luchtonderzoeken met toepassing van de vigerende Europese SRM methodes (middels het NNM):
  - b. inventariseren en controleren van invoergegevens;
  - c. bewerken van gegevens en databestanden;
3. Bewerken en interpreteren van de berekeningsresultaten.
4. Het uitvoeren van luchtonderzoeken met behulp van complexe rekenmodellen (juiste input leveren en output genereren)
5. Het beoordelen van geurrapportages
6. Het (laten) uitvoeren van emissiemetingen
7. Het (laten) uitvoeren van geuronderzoeken (metingen in de schoorstenen, Olfactometrie, Snuffelploegwaarnemingen in het veld, rekenen aan geurvrachten en geurbelasting (NNM berekening)

Eisen aan medewerkers die deze taken uitvoeren				
Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: <ul style="list-style-type: none"> • hbo-niveau 	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsrecht • Algemene wet Bestuursrecht • milieu- en lucht-regelgeving in RO en Ow-stelsel (Europese kaderrichtlijn Luchtkwaliteit), • meet-, reken- en rapportage-regels voor lucht in de Omgevingsregeling, • MER regelgeving in OW-stelsel • Opstellen en beoordelen meetplannen • Handreiking activiteiten en milieuzonering 	3 jaar (waaronder het werken met en kunnen rekenen aan computer modellen)	Besteden van 900 uur aan de taken	Kerncompetentie: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleidingen <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel (incl. activiteiten en milieuzonering) • Basiscursus Algemene wet Bestuursrecht • Basiscursus omgevingsrecht • Specialistische opleiding Lucht met tenminste de onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Lucht en Industrie: Besluitvorming • Lucht en Industrie: Emissiemetingen, schattingen en geur • Luchtkwaliteit: meten, modelleren, besluitvorming, maatregelen en depositie • Luchtkwaliteit (incl. NNM berekeningen) • Luchtemissies (wet- en regelgeving) • Emissiemetingen (meetmethoden met alle normen) • Geur als de special van luchtkwaliteit • Stikstofdepositie (incl. AERIUS rekenmodel) 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Opzet, werking en modellering van rekenmodellen • Programma's luchtkwaliteit, en Europese Richtlijn Luchtkwaliteit (voor taak 4) • Emissie- en immissiemetingen • Chemische technologie • Procesttechnologie 			

20. Natuuractiviteiten

Onderstaande taken moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. Het betreffen kerntaken die bij het bevoegd gezag thuishoren.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria

Taken

1. Beoordelen aanvragen voor omgevingsvergunningen voor Natura 2000-taken, flora- en fauna-taken of houttaken; al dan niet in de vorm van "advies met instemming".
2. Adviseren bij aanvragen voor Natura 2000-taken en flora- en fauna-taken en buitenplanse omgevingsplantaken.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: Hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Ecologische en landschappelijke condities Extra voor soortenbescherming: <ul style="list-style-type: none"> • Gedragscodes Extra voor faunabeheer: <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstellingen Extra voor Hout: <ul style="list-style-type: none"> • Bos- en natuurbeheer 	2 jaar	Besteden van 900 uur aan deze taken of taken.	Kerncompetenties <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid • Oordeelsvorming
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basis cursus Awb • Basis cursus Omgevingsrecht Extra voor Natura 2000 en Soortenbescherming: <ul style="list-style-type: none"> • Basis cursus Milieuregelgeving in Ow-stelsel • Basis cursus RO-regelgeving in Ow-stelsel Voor Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepingscursus gebiedsbescherming (incl. stikstof) in Ow-stelsel Voor soortenbescherming: <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepingscursus soortenbescherming in Ow-stelsel Voor faunabeheer: <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepingscursus jacht, beheer en schadebestrijding in Ow-stelsel Voor hout: <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepingscursus houtopstanden in Ow-stelsel. 	Diepgaande kennis voor Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> • AERIUS Calculator 			

***Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke
ordening en duurzaamheid***

21. Cultuurhistorie

Onderstaande taken 1 t/m 5 moeten binnen de overheid uitgevoerd worden. De overige taken kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria 1 t/m 5
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria 6 t/m 10
	minimaal 2 medewerkers die voldoen aan ondergenoemde criteria 11 t/m 15

Activiteit

1. Adviseren t.a.v. cultuurhistorische aspecten in het kader van omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van monumenten, cultuurhistorie in omgevingsplannen, beschermde stads- en dorpsgezichten en archeologie.
2. Beoordelen van de aanvraag aan cultuurhistorische, monumentale en archeologische waarde.
3. Toetsen aan de cultuurhistorische waarde uit het omgevingsplan, en de RO-regelgeving in het Ow-stelsel.
4. Opstellen van voorschriften voor omgevingsvergunning.
5. Inhoudelijk adviseren bij bezwaar en beroep.

Eisen aan medewerkers die de taken of taken 1 t/m 5 uitvoeren					
	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Erfgoed-regelgeving in Ow-stelsel • verhouding van Ow-regelgeving tot Erfgoedwet en Erfgoedverordening • Restauratietechniek/ restauratie Uitvoeringsrichtlijnen (URL) • Architectuurgeschiedenis 	3 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus Awb • Basiscursus • Omgevingsrecht • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel • HBO erfgoedopleiding/ monumenten of een specialistische opleiding restauratie minimaal bestaande uit de modules over: stelsel kwaliteitsnormen voor restauratie, documenteren en opnemen van bouwsporen en gebreken, historische constructies, gebruikte materialen en afwerking monumenten, bouwgeschiedenis Nederland, wet- en regelgeving monumentenzorg, bouwkundig advies URL 2001 en inspecties van monumentale gebouwen URL 2005 • Bouwkunde 	Diepgaande kennis:			

Activiteit

6. Adviseren ten aanzien van omgevingsvergunningaanvragen (activiteit wijzigen monument, slopen beschermd stads- en dorpsgezicht), cultuurhistorische aspecten in het kader van de omgevingsvergunning (activiteit bouwen, aanleggen en afwijken omgevingsplan), cultuurlandschappelijke aspecten in het kader van de omgevingsvergunning en handhaving.
7. Beoordelen van de aanvraag aan cultuurhistorische waarden en cultuurhistorisch onderzoek, ruimtelijke analyse, bouwhistorisch onderzoek en waardenstellingen: interpreteren van waarden.
8. Toetsen van de aanvraag aan de erfgoed-regelgeving in het Ow-stelsel, cultuurhistorische aspecten uit het omgevingsplan (niet zijnde archeologisch), technische uitvoeringsvoorschriften voor monumenten en aan de doelstelling van het instrument beschermd gezicht en het ter bescherming strekkend omgevingsplan en ruimtelijk kwaliteitsbeleid.
9. Maken van cultuurhistorische analyses en waardenstellingen ten aanzien van monumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en cultuurhistorische aspecten (landschap en bebouwing) in het omgevingsplan en het vertalen naar ruimtelijke uitgangspunten.
10. Opstellen van voorschriften voor de omgevingsvergunning en inhoudelijk adviseren bij bezwaar en beroep.

Eisen aan medewerkers die de taken of taken 6 t/m 10 uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Erfgoed-regelgeving in Ow-stelsel • verhouding van Ow-regelgeving tot Erfgoedwet en Erfgoedverordening • Restauratietechniek/ restauratie • Uitvoeringsrichtlijnen (URL) • Architectuurgeschiedenis 	5 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus Awb • Basiscursus • Omgevingsrecht • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel • HBO erfgoedopleiding/ monumenten of een specialistische opleiding restauratie minimaal bestaande uit de modules over: stelsel kwaliteitsnormen voor restauratie, documenteren en opnemen van bouwsporen en gebreken, historische constructies, gebruikte materialen en afwerking monumenten, bouwgeschiedenis Nederland, wet- en regelgeving monumentenzorg, bouwkundig advies URL 2001 en inspecties van monumentale gebouwen URL 2005 • Bouwkunde 	Diepgaande kennis:			

Activiteit

11. Adviseren ten aanzien van archeologische aspecten in het kader van omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving.
12. Beoordelen van archeologisch onderzoek en waardenstelling in het kader van de omgevingsvergunning.
13. Toetsen van aanvraag omgevingsvergunning aan de hand van vastgelegde archeologische verwachtingswaarden in het omgevingsplan, en overige RO-regelgeving in het Ow-stelsel.
14. Opstellen van voorschriften voor de omgevingsvergunning en inhoudelijk adviseren bij bezwaar en beroep.
15. Maken van archeologische analyses en waardenstellingen en het vertalen van archeologische (verwachtings-) waarden naar ruimtelijke uitgangspunten.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken 11 t/m 15 uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: wo-archeologie	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie • Bewoningsgeschiedenis landelijk en regionaal. • Bouwhistorie voor archeologen • Historische geografie • Paleogeografie 	1 jaar	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus Awb • Basiscursus omgevingsvergunningen • Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel Basiscursussen (zoals gegeven door PASTA (Postacademisch ScholingsTraject Archeologie): <ul style="list-style-type: none"> • Archeologie duurzaam bouwen • Omgevingswet voor archeologen • Cursus BRL • Archeologiebestel in Nederland 	Diepgaande kennis:			

22. Verduurzaming Energie

Onderstaande taken 1 tot en met 3 moeten binnen de overheid worden uitgevoerd.

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

minimaal 2 medewerkers voldoen aan de criteria van taak 1

minimaal 2 medewerkers voldoen aan de criteria van taak 2 en 3

Taak

1. Toezicht houden en adviseren over energie bij eenvoudige bedrijven:
  - a. administratief toezicht informatieplicht (Bal, Bbl)
  - b. fysiek toezicht erkende maatregelen (Bal, Bbl)
  - c. beoordeling van alternatieven van de EML

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: mbo4-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming Energie en Erkende Maatregelen • Energieonderzoeksplicht • Rijksregels betreffende Energie en labelplicht in Bal en Bbl 	Minimaal 1 jaar met deze taken	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbindend • Integraal samenwerken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • Basiscursus Omgevingsrecht • Basiscursus Awb • Basiscursus omgevingsvergunningen • Basiscursus milieuregelgeving en RO-regelgeving in Ow-stelsel • Basiscursus Bbl • Verdiepingscursus energietoezicht 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • EPBD (BEG en REG) • Toetsing Erkende Maatregelen bij omgevingsvergunning bouwen bij bedrijfsgebouwen • Energieprestatie van technische bouwsystemen: Installatietechniek & binnenklimaat (verwarming/tapwater/verlichting/ koeling/ventilatie) • Wettelijke regels over energielabels BENG - ENG - NOM 			

Taken

2. Toezichthouden en adviseren bij complexere en vergunningsplichtige bedrijven.
  - a. Administratief toezicht en beoordelen rapportages onderzoekplicht en informatieplicht (Bal)
  - b. Beoordelen plan van aanpak uitvoeren (erkende) maatregelen
  - c. Fysiek toezicht op maatregelen onderzoekplicht
3. Beoordelen terugverdientijd berekeningen en afwijken energieprijzen bij zeer grootverbruikers

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • alle vereisten van activiteit 1 • duurzame energie • werking energiemarkt • waterstoftechnieken en regelgeving • actuele duurzame energie-opwektechnieken buiten de Erkende Maatregelen • congestie op energienetwerken in de lokale /regionale situatie • Onderlinge samenhang bedrijfseconomie en bouw- en installatietechniek 	Minimaal 3 jaar met deze taken Voor ETS/Seveso bedrijven: minimaal 5 jaar met deze taken	Besteden van minimaal 900 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbindend • Integraal samenwerken • Verantwoordelijkheid • Assertiviteit
Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> • PHOE: post hoger onderwijs introductie Energiekunde (of vergelijkbare opleiding) • Voor ETS of Seveso bedrijven: alle PHOE modules (of vergelijkbare opleiding) succesvol afgerond met uitzondering van module Energieconsulent 	Diepgaande kennis: <ul style="list-style-type: none"> • Best Beschikbare Technieken • RIE / BREF energie en efficiëntie • Regelgeving ETS-bedrijven in relatie tot onderzoeksplicht 			

23. Advisering fysieke leefomgeving

Onderstaande taken worden bij voorkeur door een omgevingsdienst uitgevoerd. NB. Het blijft de keuze van een regio (gezamenlijke opdrachtgevers OD) om deze taak af te nemen en zo ja welk niveau. Afhankelijk van de keuze dient aan de kwaliteitscriteria zoals hieronder beschreven te worden voldaan. Taken kunnen uitbesteed worden aan een marktpartij mits de uitbestedende overheidsorganisatie beschikt over deskundigheidsgebieden Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening, vergunningverlening milieu (Bal + omgevingsplan).

Eisen aan organisaties die onderstaande taken uitvoeren

De minimale hoeveelheid medewerkers is 2. De minimale hoeveelheid is voorts afhankelijk van:

- de afspraken die worden gemaakt over de in samenhang te beschouwen aspecten uit de fysieke leefomgeving (denk aan geluid, trillingen, geur, luchtkwaliteit, bodem, archeologie, omgevingsveiligheid, ecologie, bedrijven en milieuzonering, MER, klimaatadaptatie, ...).
- Van ieder in samenhang te beschouwen aspect uit de fysieke leefomgeving is ten minste 1 specialistisch adviseur beschikbaar.

Taken

Niveau 1: Integraal adviseren over de fysieke leefomgeving (beleidsontwikkeling)

1. Kennis nemen van ambities van opdrachtgever m.b.t. de te beschouwen aspect(en) uit de fysieke leefomgeving
2. Gevraagd en ongevraagd adviseren op het gebied van een schone, veilige en gezonde fysieke leefomgeving in het algemeen en bij gebiedsontwikkelingen
3. Onderhouden van contacten richting stakeholders zoals gemeente, provincie, RWS, GGD, VR, waterschappen
4. Organiseren of mede mogelijk maken van overleg waarin beleidsontwikkelingen over één of meer aspecten uit de fysieke leefomgeving met alle in het werkgebied aanwezige bevoegde gezagen worden besproken
5. Adviseren op de formulering van (nieuw) samenhangend beleid over één of meerdere aspecten uit de fysieke leefomgeving ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming
6. Het in samenhang en zo nodig in overleg met specialisten adviseren over de verschillende aspecten uit de fysieke leefomgeving die qua beleid een plek krijgen in de omgevingsvisie

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Niveau 1 (Integraal adviseren over de fysieke leefomgeving (beleidsontwikkeling))

	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van 'Handboek opstellen omgevingsplan' van VNG of soortgelijke handreikingen met daarin de kerninstrumenten Ow m.b.t. het omgevingsplan 	Minimaal 3 jaar	Besteden van minimaal 450 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Basiscursus Awb ▪ Basiscursus Omgevingsrecht ▪ Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel ▪ Basiscursus milieuregelgeving in Ow-stelsel ▪ Verdiepingscursus fysieke leefomgeving met tenminste de aspecten: lucht, geluid, omgevingsveiligheid, activiteiten en milieuzonering ▪ Basiscursus projectmanagement 	Diepgaande kennis:			

Taken

Niveau 2: Integraal adviseren over (en gebruiken van) de kerninstrumenten onder de omgevingswet (beleidsdoorwerking)

7. Kennis nemen van ambities van opdrachtgever m.b.t. de te beschouwen aspect(en) uit de fysieke leefomgeving
8. Het in samenhang en zo nodig in overleg met specialisten adviseren over aspecten uit de fysieke leefomgeving bij het opstellen van (milieu-) regels in de omgevingsverordening en het omgevingsplan.
9. Het in samenhang en zo nodig in overleg met specialisten adviseren over aspecten uit de fysieke leefomgeving bij het opstellen van programma's

Niveau 2 (Adviseren over (en gebruiken van) de kerninstrumenten onder de omgevingswet (beleidsdoorwerking))					
	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis: <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van 'Handboek opstellen omgevingsplan' van VNG of soortgelijke handreikingen met daarin de kerninstrumenten Ow m.b.t. het omgevingsplan 	Minimaal 1 jaar	Besteden van minimaal 450 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Basiscursus Awb ▪ Basiscursus Omgevingsrecht ▪ Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel ▪ Basiscursus milieuregelgeving in Ow-stelsel ▪ Verdiepingscursus fysieke leefomgeving met tenminste de aspecten: lucht, geluid, omgevingsveiligheid, activiteiten en milieuzonering ▪ Basiscursus projectmanagement 	Diepgaande kennis:			

Taken

Niveau 3: Integraal adviseren over regels uit het omgevingsplan en de omgevingsverordening (uitvoering)

8. Kennis nemen van ambities van opdrachtgever m.b.t. de te beschouwen aspect(en) uit de fysieke leefomgeving
9. Zorgdragen dat aspecten uit de fysieke leefomgeving worden ingebracht in overlegsituaties over ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen in het beleid (denk bijvoorbeeld aan intake- of omgevingstafel)
10. De haalbaarheid inschatten van ruimtelijke ontwikkelingen of initiatieven die niet passen in het beleid op aspecten uit de fysieke leefomgeving, indien nodig hierbij specialisten inschakelen. Dan hun bijdragen beoordelen op samenhang, relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang
11. Beoordelen van onderbouwingen bij een (B)OPA of wijziging omgevingsplan / omgevingsverordening op aspecten uit de fysieke leefomgeving, indien nodig hierbij specialisten inschakelen. Dan hun bijdragen beoordelen op samenhang, relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang. Deze beoordeling is een advies.
12. Beoordelen op hoofdlijnen van zienswijzen, bezwaren en beroepen bij een BOPA of wijziging omgevingsplan / omgevingsverordening op aspecten uit de fysieke leefomgeving, indien nodig hierbij specialisten inschakelen. Deze beoordeling is een advies.

Eisen aan medewerkers die deze taken of taken uitvoeren

Niveau 3 (adviseren over regels uit het omgevingsplan en de omgevingsverordening)(uitvoering)

	Opleiding	Aanvullende kennis	Werkervaring	Frequentie	Competentie (deel D)
	Basisopleiding: hbo-niveau	Basiskennis:	N.v.t.	Besteden van minimaal 450 uur aan deze taken	Kerncompetenties: <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsbewust • Verbinden • Bestuurlijke sensitiviteit • Integraal (samen)werken • Verantwoordelijkheid
	Aanvullende opleiding(en): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Basiscursus Awb ▪ Basiscursus Omgevingsrecht ▪ Basiscursus RO-regelgeving in Ow-stelsel ▪ Basiscursus milieuregelgeving in Ow-stelsel ▪ Verdiepingscursus fysieke leefomgeving met tenminste de aspecten: lucht, geluid, omgevingsveiligheid, activiteiten en milieuzonering. 	Diepgaande kennis:			

Deel C: Procescriteria

Inleiding

De procescriteria bieden de kaders voor het kwaliteitssysteem van het bevoegd gezag. In de procescriteria wordt op een systematische wijze de samenhang tussen beleid en uitvoering beschreven. De criteria geven de elementen aan die minimaal aanwezig moeten zijn:

- Evaluatie
- Beleid
- Strategie
- Uitvoeringsprogramma
- Voorbereiding
- Uitvoering VTH en advisering
- Monitoring

De procescriteria betreffen eisen aan het proces. Daarnaast moeten de criteria gebruikt worden bij het inrichten van de organisatie. De procescriteria vinden hun oorsprong in deel C van de kwaliteitscriteria versie 2.1 (2012).

De geactualiseerde procescriteria komen daarnaast voor een groot deel voort uit het Omgevingsbesluit (§ 13.2.2. Strategische en programmatische uitvoering en handhaving). Voor de onderdelen die niet zijn te herleiden naar het Omgevingsbesluit ligt de grondslag in andere wetgeving zoals de Omgevingswet¹¹. Deze procescriteria gelden voor alle VTH-processen uitgevoerd door of namens het bevoegd gezag.

Dit deel C vervangt het oude deel C. Cruciale onderdelen zijn overgenomen en opgenomen en blijven zo van toepassing indien de tekst van de modelverordening (ongewijzigd) overgenomen is in een eigen kwaliteitsverordening. Voor een werkbare toepassing hebben de procescriteria de vorm van een checklist.

In de kolom 'Toelichting' van de checklist is waar mogelijk een toelichting opgenomen voor het betreffende criterium. Naast deze toelichting is het raadzaam de op 20 juni 2024 bestuurlijk vastgestelde Handreiking regionale beleidscyclus te raadplegen. De Handreiking is een dynamisch document en daarom wordt in de checklist alleen naar de paragraaf uit de Handreiking verwezen. De Handreiking regionale beleidscyclus is, net als de modelverordening, van toepassing op de VTH-processen bij omgevingsdiensten, gemeenten en provincies.

---

¹¹ In de nota van toelichting van het Besluit omgevingsrecht (Staatsblad 193 2017, van kracht tot 1/1/2024) en nota van toelichting van het Omgevingsbesluit (Invoeringsbesluit Omgevingsbesluit, Staatsblad 400 2020, van kracht vanaf 1/1/2024) is ook meer achtergrondinformatie te vinden.

Het verdient aanbeveling de onderstaande checklist jaarlijks te doorlopen, tegelijk met het opstellen van de jaarrapportage (zoals beschreven onder 1 in de checklist) en het overzicht waarmee bepaald kan worden of de organisatie voldoet aan de in deel B beschreven kritieke massa. Er is ook een verplichting in artikel 5 van de modelverordening voor colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten om hierover een mededeling te doen richting respectievelijk gemeenteraden en Provinciale Staten. Bij het invullen van de checklist wordt aangegeven of is gehandeld conform de geldende verplichtingen. De vraag kan geantwoord worden met ja, nee of niet van toepassing. Wanneer “nee” wordt geantwoord, of “niet van toepassing” moet dit worden uitgelegd en gemotiveerd.

Procescriteria (aanvullend op de wettelijk verplichte procescriteria)

1. Vergelijking en visitatie

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) ontwikkelt een systematiek (bijvoorbeeld via benchmarking of visitatie) om inzet, organisatie en het resultaat van de vergunningverlening en handhaving te vergelijken, te toetsen en te adviseren over verbetermogelijkheden.

2. Strategie vergunningverlening

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een strategie en objectieve criteria voor het beoordelen en beslissen over een omgevingsvergunning en het afhandelen van meldingen, ter uitwerking van de in de wet bepaalde criteria. In deze strategie is vastgelegd welke vormen van vergunningverlening worden onderscheiden en wat de basiswerkwijze daarbij is. Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) zorgt ervoor dat de basiswerkwijze van vergunningverlening volgens een geborgd proces verloopt.

3. Nalevingsstrategie (interventiestrategie)

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een nalevingsstrategie/ interventiestrategie, waarin is vastgelegd met welke instrumenten zij naleving wil bereiken en welke rol handhaving daarbinnen speelt.

4. Toezichtstrategie

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een toezichtstrategie, waarin is vastgelegd welke vormen van toezicht worden onderscheiden en wat de basiswerkwijze daarbij is.

5. Sanctiestrategie

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een sanctiestrategie, waarin de basisaanpak voor het bestuursrechtelijke en strafrechtelijke optreden bij overtredingen is vastgelegd.

a. De sanctiestrategie omvat ten minste:

- aa. een op elkaar afgestemd bestuursrechtelijk – strafrechtelijk optreden tegen overtreding van de gestelde normen in lijn met de vastgestelde handhavingsstrategie;

- ab. een passende reactie op geconstateerde overtredingen en een stringentere reactie bij voortdurende of herhaling van de overtreding;
  - ac. transparantie over te stellen termijnen voor het opheffen van (standaard)overtredingen en over de zwaarte van sancties daarvoor;
  - ad. een regeling voor optreden tegen overtredingen door de eigen organisatie en andere overheden.
- b. Het toepassen van de landelijke sanctiestrategie is verplicht.¹²
- c. Afwijken van de landelijke sanctiestrategie is alleen toegestaan indien dit aantoonbaar effectiever is.

6. Gedoogstrategie

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een restrictieve gedoogstrategie, waarin is vastgelegd in welke situaties (overmacht, overgangssituatie en onmogelijkheid van handhaving) en onder welke condities inzet van sancties tegenover overtreders tijdelijk achterwege kan worden gelaten. Deze gedoogstrategie volgt de inhoud van de algemene “Nota Grenzen aan gedogen”¹³.

7. Externe afstemming

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) zorgt in de voorbereiding en uitvoering van haar vergunning- en handhavingstaken voor externe afstemming met andere bestuursorganen als de waterschappen. Dit geldt ook vertegenwoordigers van het Strafrecht (Politie en Functioneel Parket) en Veiligheidsregio’s (brandweer).

8. Kwaliteitsborging

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een systematiek van interne borging (beschrijving, toetsing en verbetering) van de wijze waarop de taken beheerst kunnen worden uitgevoerd. De systematiek kent minimaal de volgende elementen:

- A. Verantwoordelijkheid beleggen voor het ontwikkelen en in stand houden van kwaliteitszorg en het rapporteren over de voortgang.
- B. Zorg dragen voor kwaliteitsplan en – doelstellingen welke gericht zijn op het continu verbeteren, evalueren en (zo nodig) bijstellen.
- C. Zorg dragen voor een kwaliteitsprogramma inclusief planning.
- D. werkwijze in cultuur en systemen.
- E. Het managen van verbeterpunten.
- F. Vergelijking en benchmark: interne en externe ogen houden ons scherp.

9. Monitoring

Het bestuursorgaan (of in het geval van een omgevingsdienst de gezamenlijke bestuursorganen) handelt op grond van een systematiek van monitoring van het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving, de resultaten en voor zover mogelijk de effecten hiervan.

---

¹² Het transitieprogramma zal een project gaan bevatten om de landelijke sanctiestrategie te optimaliseren en op maat te maken (inclusief de interpretatie voor bouwaspecten en handreikingen voor de wijze waarop politie en OM zich bindt aan de sanctie en/of handhavingsstrategie)

¹³ Zie [Grenzen aan Gedogen | Kenniscentrum voor beleid en regelgeving \(kabr.nl\)](#) en [kst-25085-2.pdf \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Checklist

1. Evaluatie

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Wordt jaarlijks gerapporteerd over de mate waarin het uitvoeringsprogramma is uitgevoerd?			Ob, art 13.11 lid 1 art 13.7 lid 2 (IPPC-installaties)	
Wordt jaarlijks gerapporteerd over de mate waarin deze uitvoering heeft bijgedragen aan het bereiken van de doelen die zijn gesteld in het uitvoerings- en handhavingsbeleid?			Ob Art. 13.11 lid 1	Rapportage aan het AB (dan wel aan de gemeenteraden (art. 169 Gemeentewet) en Gedeputeerde Staten (art. 167 Provinciewet). Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) kunnen gemeenteraden Gedeputeerde Staten ook de AB leden vragen om informatie (art. 19 lid 1 jo art. 16 lid 1 Wgr)
Wordt het uitvoerings- en handhavingsbeleid aangepast op grond van de resultaten uit de verantwoordingsrapportage?			Ob Art. 13.11 lid 2	
Vergelijkt mijn organisatie haar prestaties met anderen?			Modelverordening Deel C Art 1	Handreiking regionale beleidscyclus Bijlage I. Denk bijvoorbeeld aan visitaties bij andere omgevingsdiensten

2. Beleid

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Heeft mijn organisatie een uitvoerings- en handhavingsstrategie waarin is aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke taken met het oog op die doelen zullen worden verricht?			Ob Art 13.5 lid1 (BG) en art 13.5 lid 2 (OD)	<p>De uitvoeringstaak omvat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het stellen van maatwerkvoorschriften en het verbinden van voorschriften aan een omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 4.5, b. het beoordelen van en beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning, bedoeld in de paragrafen 5.1.2 en 5.1.3, c. de toepassing van paragraaf 5.1.5, d. het uitbrengen van advies, bedoeld in de artikelen 16.15 tot en met 16.19. <p>De bestuursrechtelijke handhavingstaak omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met inbegrip van het verzamelen en registreren van gegevens die hiervoor van belang zijn, b. het behandelen van klachten over de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, en c. het opleggen en ten uitvoer leggen van een bestuurlijke sanctie vanwege enig handelen of nalaten in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze wet.
Heeft mijn organisatie in een uitvoerings- en handhavingsstrategie rekening gehouden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen?			Ow Art. 2.2 lid 1	
Stemt mijn organisatie de uitvoerings- en handhavingsstrategie af met andere bestuursorganen?			Ow Art. 2.2 lid 1	Alleen indien nodig

Is de handhavingsstrategie afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving?			Ob Art 13.5 lid 3	Alleen indien nodig
Is de handhavingsstrategie gebaseerd op een analyse van problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet?			Ob Art 13.5 lid 4	
Zijn de voor de doelen en prioriteiten benodigde en beschikbare financiële en personele middelen inzichtelijk gemaakt en in de begroting gewaarborgd?			Ob Art. 13.10. onder a	

3. Strategie

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Geeft de uitvoerings- en handhavingsstrategie inzicht in de manier waarop de prioriteiten zijn gesteld?			Ob Art 13.6 lid 1 onder a	
Geeft de uitvoerings- en handhavingsstrategie aan welke methode wordt gebruikt om te bepalen of de doelen worden bereikt?			Ob Art 13.6 lid 1 onder b	
Geeft de uitvoerings- en handhavingsstrategie inzicht in de criteria die worden gebruikt bij het beoordelen van en beslissen op aanvragen van vergunningen en het beoordelen van meldingen?			Ob Art 13.6 lid 1 onder c	
Heeft mijn organisatie een werkwijze beschreven voor het verlenen van vergunningen en het beoordelen van meldingen?			Ob Art 13.6 lid 1 onder d	
Zijn de afspraken door bestuursorganen onderling en met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving opgenomen in de handhavingsstrategie?			Ob Art 13.6 lid 2 onder a	Denk hierbij ook aan de Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO)
Is de wijze waarop toezicht op de naleving wordt gehouden opgenomen in de handhavingsstrategie?			Ob Art 13.6 lid 2 onder b	
Is de wijze waarop wordt gerapporteerd over bevindingen over de naleving en eventueel daaraan verbonden consequenties opgenomen in de handhavingsstrategie?			Ob Art 13.6 lid 2 onder c	

Is de wijze waarop bestuurlijke sancties (inclusief termijnen die bij het opleggen en ten uitvoer daarvan worden gehanteerd) en de strafrechtelijke handhaving onderling worden afgestemd, opgenomen in de handhavingsstrategie?			Ob Art 13.6 lid 2 onder d	
Is de wijze waarop wordt gehandeld na geconstateerde overtredingen die zijn begaan door of in naam van een bestuursorgaan of een andere tot de overheid behorende instantie, opgenomen in de handhavingsstrategie?			Ob Art 13.6 lid 2 onder e	
Worden de benodigde en beschikbare financiële en personele middelen voor het verrichten van de taken, inzichtelijk gemaakt in de begroting en gewaarborgd om de gestelde doelen te bereiken?			Ob Art 13.10 onder a	
Wordt bij de voorbereiding van het toezicht uitgegaan van een register waarin in ieder geval IPPC-installaties zijn opgenomen?			Ob Art 13.7 lid 1 onder a	
Is in de handhavingsstrategie een frequentie opgenomen voor het routinematig toezicht?			Ob Art 13.7 .lid 1 onder b	
Is in de handhavingsstrategie opgenomen dat bij de bepaling van frequentie van het routinematig toezicht op IPPC-installaties minimaal rekening gehouden met: de milieurisico's, het nalevingsgedrag en de aanwezigheid van een gecertificeerd milieuzorgsysteem en is de toezicht frequentie minimaal: 1°. eenmaal per drie jaar bij beperkte milieurisico's; of 2°. eenmaal per jaar bij grote milieurisico's.			Ob Art 13.7 lid 1 onder b	

Is in de handhavingsstrategie een termijn bepaald waarbinnen, na het vaststellen van een ernstige klacht, ernstig ongewoon voorval of ernstige overtreding niet-routinematig toezicht wordt gehouden?			Ob Art 13.7 lid . 1 onder c	
Is voor de IPPC-installaties in de handhavingsstrategie bepaald dat de termijn waarbinnen na het vaststellen van een ernstige klacht, ernstig ongewoon voorval of ernstige overtreding niet-routinematig toezicht wordt gehouden zo spoedig mogelijk moet zijn en in voorkomend geval vóór de verlening of wijziging van een omgevingsvergunning?			Ob Art 13.7 lid 1 onder c	
Is voor IPPC-installaties in de handhavingsstrategie bepaald dat na het vaststellen van een ernstige klacht, ernstig ongewoon voorval of ernstige overtreding niet-routinematig toezicht binnen zes maanden routinematig toezicht wordt gehouden?			Ob Art 13.7 lid 1 onder c	
Is in de in de handhavingsstrategie een termijn bepaald waarbinnen gerapporteerd moet worden?			Ob Art 13.7 lid 2 onder a	
Is in de handhavingsstrategie, minimaal voor de IPPC-installaties, bepaald dat de termijn waarbinnen wordt gerapporteerd twee maanden is?			Ob Art 13.7 lid 2 onder a	
Is in de handhavingsstrategie, minimaal voor de IPPC-installaties, een termijn bepaald waarbinnen en mate waarin rapportage openbaar wordt gemaakt?			Ob Art 13.7 lid 2 onder b	
Is in de handhavingsstrategie een termijn van vier maanden vastgelegd waarbinnen			Ob	

en de mate van rapportage openbaar wordt gemaakt, voor de artikelen 19.3 tot en met 19.5 van de Wet milieubeheer?			Art 13.7 lid 2 onder b	
Is in de handhavingsstrategie bepaald dat de termijn waarbinnen en mate waarin rapportage openbaar wordt gemaakt, waarbij die termijn voor rapportage met betrekking tot IPPC-installaties vier maanden is?			Ob Art 13.7 lid 2 onder b	
Handelt men conform een vastgestelde toezichtstrategie?			Modelverordening Deel C Art. 4	Handreiking regionale beleidscyclus Deel I 3.2.2
Handelt men conform een vastgestelde sanctiestrategie?			Modelverordening Deel C Art. 5	Handreiking regionale beleidscyclus Deel I 3.2.2
Handelt men conform de vastgestelde landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO)?			Modelverordening Deel C Art. 5 onder b	Handreiking regionale beleidscyclus Deel II 6.2
Is er een samenwerkingsstrategie?			Modelverordening Deel C	Handreiking regionale beleidscyclus Deel II 6.1
Is er een gedoogstrategie vastgesteld?			Modelverordening Deel C Art. 6	Handreiking regionale beleidscyclus Deel I 3.2.2
Is er een vergunningenstrategie vastgesteld?			Modelverordening Deel C Art. 2	Handreiking regionale beleidscyclus Deel I 3.2.2
Is er structureel aandacht voor de actualiteit van de vergunningen, bijvoorbeeld via een actualisatieprogramma?			Ow Art. 5.38 en 16.56	

4. Programma

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Heeft mijn organisatie een uitvoeringsprogramma waarin wordt aangegeven welke van de taken het komende jaar zullen worden verricht?			Ob Art 13.8 lid 1	
Wordt in het uitvoeringsprogramma rekening gehouden met de gestelde doelen en de prioriteitenstelling zoals geformuleerd in de uitvoerings- en handhavingsstrategie?			Ob Art 13.8 lid 1	
Wordt het uitvoeringsprogramma afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving?			Ob Art 13.8 lid 2	Alleen indien nodig
Zijn er voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voldoende financiële en personele middelen beschikbaar?			Ob Art 13.10 onder b	

5. Organisatie

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Is de uitvoeringsorganisatie zodanig ingericht dat een goede uitvoering van de uitvoerings- en handhavingsstrategie en het uitvoeringsprogramma is gewaarborgd?			Ob Art 13.9 lid 1	
Is de personeelsformatie (functies, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden) vastgelegd?			Ob Art 13.9 lid 2 onder a	
<p>Wordt binnen mijn organisatie voorkomen dat personen die werken aan milieubelastende activiteiten naast het:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. beoordelen van en beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning b. beoordelen van en beslissen op een aanvraag om toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel c. stellen van een maatwerkvoorschrift ten aanzien van een milieubelastende activiteit <p>ook:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. toezien op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet ten aanzien van dezelfde milieubelastende activiteiten of e. een bestuurlijke sanctie opleggen en ten uitvoer leggen van ten 			Ob Art 13.9 lid 2 onder b	

aanzien van dezelfde milieubelastende activiteit;				
Is binnen de uitvoeringsorganisatie bij toezicht en handhaving sprake van roulatie op dossierniveau?			Ob Art 13.9 lid 2 onder c	
Is de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de organisatie ook buiten kantooruren gegarandeerd?			Ob Art 13.9 lid 2 onder d	
Handelt de uitvoeringsorganisatie op grond van door het bestuur vastgestelde werkprocessen, procedures en bijbehorende informatievoorziening voor de uitvoering en handhaving?			Ob Art 13.9 lid 3	
Handelt mijn organisatie op grond van een kwaliteitssysteem waarmee taken beheerst kunnen worden uitgevoerd?			Modelverordening Deel C Art. 8	

6. Monitoring

Vragen	J/N/ n.v.t	Argumentatie (uitleg en motivering van afwijkingen)	Vindplaats	Toelichting
Beschikt mijn organisatie over een volwaardig datasysteem om de resultaten te monitoren en de het behalen vastgestelde beleidsdoelen?			Modelverordening Deel C Art. 9	Handreiking regionale beleidscyclus Deel I § 3.6

Deel D: Competentieprofielen

Processen gaan pas werken als mensen er vorm aan geven. Daarom zijn competentieprofielen opgesteld voor de nieuwe of meest veranderende rollen onder de Omgevingswet. Het gaat om de rollen van casemanager, vergunningverlener, toezichthouder/handhaver, juridisch adviseur en specialistisch adviseur. Lijnmanagers en HR-adviseurs van gemeenten en omgevingsdiensten kunnen de profielen gebruiken als hulpmiddel (bij voorkeur als onderdeel van de strategische personeelsplanning) om hun teams te ontwikkelen. Met als doel om samen steeds beter in de geest van de Omgevingswet te kunnen werken.

De competentieprofielen bestaan uit vijf verschillende onderdelen:

- 1: Deskundigheidsgebieden
- 2: Dilemma's
- 3: Omschrijving van de rol
- 4: Levelindeling
- 5: Competenties

De verschillende onderdelen worden hieronder toegelicht.

1. Deskundigheidsgebieden

Onder het onderdeel Deskundigheidsgebieden staat beschreven welke deskundigheidsgebieden uit deel B van de kwaliteitscriteria van toepassing zijn op de beschreven rol.

2. Dilemma's

Een dilemma is een spanningsveld binnen de verwachtingen van een rol. Inzicht hierin maakt dat ze in het licht van de rol besproken kunnen worden. De dilemma's die gebruikt zijn bij het in kaart brengen van de rol zijn:

- consolideren versus vernieuwen: vraagt de rol om het bestendigen van hetgeen wat reeds aanwezig is of vraagt de taakomschrijving het in gang zetten van beweging?
- taakgericht versus mensgericht: vraagt de rolbeschrijving om gedrag waarbij de focus ligt op zelfstandig werken, resultaatgericht werken en plannen? Of mag de medewerker in deze rol zich richten op de samenhang tussen onderdelen en op mensen om zich heen?
- en ondersteunen versus sturen: vraagt de rolbeschrijving om samenwerken, luisteren, verbinden, zelfstandig en gestructureerd werken?? Of mag een medewerker in deze rol juist meer initiëren, stimuleren, besluitvaardig en resultaatgericht handelen?

3. Omschrijving van de rollen

Dit onderdeel bevat de kernbeschrijving van de taken, waarvan anderen verwachten dat een medewerker in deze rol deze taken uitvoert.

4. Niveau-indeling

De gebruikelijke niveauaanduiding gaat uit van een onderscheid tussen:

- Intra-persoonlijk: een rol met dit level richt zich met name op het uitvoeren van taken met een eenzijdige informatiestroom. Taken zijn relatief kort-cyclisch en worden zelfstandig uitgevoerd. Het level intra-persoonlijk komt overeen met een rol op operationeel niveau.
- Interpersoonlijk: een rol met dit level richt zich met name het team. De rol deelt informatie met anderen en stemt met anderen stemt af. Het level interpersoonlijk komt overeen met een rol op beleidsniveau.
- Interactief: een rol met dit level richt zich op het zenden van sturende informatie. Een rol op dit level is voortdurend aan het communiceren en stelt zijn eigen visie en aanpak af op de informatie die van anderen binnen de organisatie terugkomt. Het level interactief komt overeen met een rol op tactisch niveau.
- Iteratief: een rol met dit level richt zich op strategische informatie: het ontwikkelen van een visie. Een rol met dit level probeert met de organisatie in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Het level iteratief komt overeen met een rol op strategisch niveau.

5. Competenties

Onder het onderdeel met de competenties volgt een opsomming van de 5 belangrijkste competenties voor deze rol. Onder elke competentie staat een toelichting over hoe de competentie in de context van de rol vorm krijgt. De volgende competenties worden onderscheiden:

- Omgevingsbewust
- Verbinden
- Bestuurlijke sensitiviteit
- Integraal (samen)werken
- Verantwoordelijkheid
- Oordeelsvorming
- Assertiviteit

Er zijn gelet op de Omgevingswet voor 5 rollen competenties opgesteld:

- Casemanager
- Vergunningverlener
- Toezichthouder/handhaver
- Juridisch adviseur
- Specialistisch adviseur

Zo nodig worden daar in een later stadium extra rollen aan toegevoegd. Dat geldt ook voor de competenties.

Casemanager

1. Casemanager

Medewerkers in de rol van casemanager zijn verantwoordelijk voor de regie van aanvragen en/of initiatieven. Van het eerste concept tot de formele besluitvorming. Gedurende dit hele proces bewaakt de medewerker de integraliteit door op het juiste moment de juiste expertises en disciplines binnen en buiten de organisatie bijeen te brengen. Dit vereist het vermogen om proactief mee te denken met initiatiefnemers en het bestuur, de belangen te overzien en hierin een afweging te kunnen maken en/of te kunnen adviseren. Ook is het belangrijk om goed te kunnen communiceren over de bedoelingen en doelstellingen van alle betrokken partijen.

Omgevingsbewust:

- Op de hoogte zijn van wat er in de omgeving en eigen organisatie gebeurt en deze kennis benutten ten behoeve van het voeren van regie over aanvragen en/of initiatieven.

Verbinden:

- Het bijeen brengen van allerlei verschillende onderwerpen, perspectieven en belangen om daar vervolgens in samenhang een afweging in te maken en/of in te adviseren.
- Wederzijds begrip creëren.
- Kunnen balanceren tussen besluitvaardigheid en empathie, tussen daadkracht tonen en draagvlak zoeken (speelt vooral in initiatieffase).

Bestuurlijke sensitiviteit:

- Zich bewust zijn van het politiek-bestuurlijke krachtenveld waarbinnen men werkt en het eigen functioneren hierop kunnen afstemmen.
- De complexe belangen onderkennen waar stakeholders mee geconfronteerd worden.
- Weten hoe de politieke processen lopen en wie wanneer en op welke manier te bereiken is.

Integraal (samen)werken:

- Op effectieve wijze (mee)werken aan een gezamenlijk resultaat.
- Kunnen doorgronden van het vraagstuk wat voorligt en verschillende stakeholders, binnen en buiten de organisatie, kunnen aanhaken op het juiste moment.

Verantwoordelijkheid:

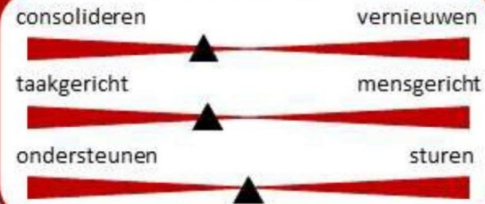
- De verantwoordelijkheid nemen over een binnengekomen initiatief/aanvraag en zorgen dat doorlooptijden behaald worden en met een bepaald kwaliteitsniveau wordt gewerkt.
- Verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen binnen de normen, waarden en gedragsregels van de organisatie.
- Verantwoordelijkheid nemen voor het voldoende betrekken van alle belangen.

Vergunningverlener

Deskundigheidsgebieden

- Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening
- Vergunningverlening milieu (Besluit activiteiten leefomgeving + omgevingsplan)

DILEMMA'S

2. Vergunningverlener

De vergunningverlener behandelt aanvragen en meldingen. Indien nodig vindt een bredere afstemming plaats over een vergunningsaanvraag binnen de eigen organisatie of met ketenpartners. De vergunningverlener zorgt ervoor dat er voldoende informatie aanwezig is om de ingediende aanvraag te kunnen beoordelen en toetst vervolgens deze aanvraag aan de wettelijke regelgeving. De vergunningverlener vervult de rol van inhoudelijke beoordelaar en zorgt hierbij voor kwalitatief goede onderbouwing.

Iteratief

Interactief

Inter-
persoonlijk

Intra-
persoonlijk

Omgevingsbewust:

- Op de hoogte zijn van relevante vakinhoudelijke ontwikkelingen en deze kennis vertalen naar acties en voorstellen ten behoeve van de eigen werkzaamheden.
- De aanvraag kunnen relateren aan relevante wet- en regelgeving.
- Zich kunnen verplaatsen in het politieke speelveld; de complexe belangen onderkennen waar stakeholders mee geconfronteerd worden; de politieke impact van aanvragen en meldingen kunnen inschatten en hierin een weloverwogen afweging kunnen maken.

Verbinden:

- In staat zijn om mensen bij elkaar te brengen en met elkaar te zoeken naar een oplossing waarvoor draagvlak is.
- Gericht zijn op het opbouwen van een relatie met betrokkenen door positieve ervaringen te bewerkstelligen en in staat zijn om afstemmingslijnen te onderhouden.

Integraal (samen)werken:

- Samen met adviseurs en ketenpartners afwegingen maken en hierbij rekening houden met wettelijke kaders & regels, gemeenschappelijke belangen en mogelijkheden.
- Bekijken wat relevant is en dat voorleggen aan een besluitvormend kader.
- Zich actief hulpvaardig en adviserend opstellen naar betrokkenen toe.

Verantwoordelijkheid:

- Het nemen en afleggen van verantwoordelijkheid voor vergunningen: van aanvraag tot en met besluit. En dit besluit onderbouwen met een integrale afweging.
- Tonen van integriteit en eerlijkheid in het contact met anderen en heldere afspraken maken over service, kwaliteit en levering.

Oordeelsvorming

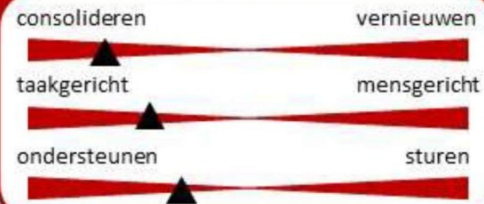
- Een oordeel of conclusie onderbouwen met relevante en logische argumenten vanuit meerdere invalshoeken.
- Criteria weergeven waarop een conclusie is gebaseerd.
- Anderen stimuleren om een onderscheid te maken tussen relevante en minder relevante aspecten van een vraagstuk.
- In staat zijn verschillende adviezen op waarde te beoordelen en op basis hiervan tot een besluit te komen.

Toezicht en handhaver

Deskundigheidsgebieden

- Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening
- Toezicht en handhaving milieu
- Toezicht en handhaving bodem
- Toezicht en handhaving groene wetgeving

DILEMMA'S

3. Toezichthouder en handhaver

Toezichthouders en handhavers hebben een adviserende en controlerende taak. Toezichthouders en handhavers komen enerzijds in beeld als situaties in strijd zijn met de vastgestelde voorschriften. Zij werken anderzijds ook preventief en spreken initiatiefnemers aan op naleefgedrag. Door naleving bij bedrijven te bevorderen, doelstellingen te monitoren en daar waar nodig handhavend op te treden, leveren toezichthouders en handhavers een bijdrage aan de veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid van de leefomgeving. Om de rechtszekerheid bij algemene regelgeving te bewaken, wordt goed samengewerkt met collega's, andere handhavingspartners en het bestuur. Er wordt gewerkt aan de hand van een vooraf vastgesteld kader. Meer algemene regels, specifieke zorgplichten, meer doelvoorschriften en minder middelvoorschriften leiden daarbij tot maatwerkoplossingen in de fysieke leefomgeving waar op een goede manier mee omgegaan dient te worden. Toezichthouders en handhavers verrijken met hun ervaring de beleidscyclus.

Iteratief

Interactief

Inter-
persoonlijk

Intra-
persoonlijk

Omgevingsbewust:

- Volgen wat er gebeurt in de omgeving van toezicht locaties en adequaat inspelen op vragen uit de omgeving en eventueel afstemmen met andere overheden.
- Onderzoeken hoe zaken en verhoudingen in elkaar zitten en welke verbanden er bestaan.
- Zich kunnen verplaatsen in het politieke speelveld en de complexe belangen onderkennen waar stakeholders mee geconfronteerd worden.

Verbinden:

- Kunnen omgaan met verschillende rollen die je tegenkomt in de omgeving van handhaving (melder en overtreder).
- Zich objectief kunnen bewegen tussen verschillende partijen en een bemiddelende rol aannemen.

Integraal (samen)werken:

- Afstemmen met andere overheden zodat gezamenlijk kan worden opgetreden (handhaven) en gemeenschappelijk toezicht kan worden gehouden.
- Aangeven welke informatie vereist is (vanuit verschillende perspectieven) om zicht te krijgen op het onderwerp van toezicht.
- Inschatten van situaties en toetsten vanuit een breed integraal kader en (on)mogelijkheden weergeven.

Verantwoordelijkheid:

- Nemen en afleggen van verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van toezicht en het handhaven binnen de gestelde doorlooptijd en op kwaliteitsniveau.

Assertiviteit:

- Standpunten op een heldere en effectieve manier overbrengen en daarmee rekening houden met verschillende rollen in handhavingssituatie.
- Weerbaar zijn en meningsverschillen met personen en kritiek niet uit de weg gaan, maar wel respectvol en standvastig blijven en constructief zijn mening toelichten.

4. Juridisch adviseur

De medewerker in de rol van juridisch adviseur houdt zich bezig met het (procedureel) beoordelen van vergunningaanvragen, handhavingsverzoeken, gedoogbeschikkingen of afwijkingsbesluiten. Daarbij adviseert de juridisch adviseur over diverse juridische vraagstukken op het terrein van omgevingsrecht. De medewerker behandelt bezwaar- en beroepschriften, en verzoeken voorlopige voorzieningen en zienswijzen. De medewerker stelt verweerschriften en pleitnota's op en vertegenwoordigt het bevoegd gezag bij behandeling ter zitting.

Omgevingsbewust:

- Op de hoogte zijn van relevante juridische ontwikkelingen en trends en deze kennis benutten ten behoeve van de eigen organisatie.
- In staat zijn om correct en inlevend om te gaan met verschillende belanghebbenden, zoals initiatiefnemers, potentiële overtreders en indieners van klachten, bezwaarschriften en handhavingsverzoeken.

Verbinden:

- In staat zijn om goede afstemmingslijnen te onderhouden met betrokkenen en belanghebbenden.
- In staat om zijn eigen bevindingen goed te verdedigen naar anderen en grenzen aan te geven.
- In staat zijn om de juridische expertise over te kunnen brengen in begrijpelijke taal voor niet-juristen.

Bestuurlijke sensitiviteit:

- Inzicht hebben in de bestuurlijke gevoeligheden binnen de organisatie en deze adequaat kunnen om buigen naar mogelijkheden.
- In staat zijn om te bepalen of bestuurlijke afstemming nodig is en om bestuurlijke risico's in te schatten.

Integraal (samen)werken:

- Per situatie kunnen inschatten welke ketenpartners en/of collega's noodzakelijk zijn om tot een oordeel te kunnen komen.
- Per situatie kunnen inschatten welke ruimte bestaat binnen de geldende wettelijke kaders en hierbinnen kunnen adviseren over legalisatie.

Verantwoordelijkheid:

- De verantwoordelijkheid nemen om de zaak tot een juridisch houdbaar einde te brengen.
- Weten tot waar het mandaat van de juridisch adviseur reikt en aanhaken van andere verantwoordelijkheden indien een zaak het mandaat overstijgt.

Specialistisch adviseur

5. Specialistisch adviseur

De medewerker in de rol van specialistisch advies kan zijn specialistische kennis inbrengen in relevante (beleids)processen/trajecten. De medewerker kan documenten lezen en beoordelen in het licht van zijn specialistische kennis en zijn overwegingen, conclusies en adviezen helder en begrijpelijk formuleren en beargumenteren, ook al betreft dit specialistische informatie. Op basis van zijn/haar kennis en expertise kunnen bijdragen aan integrale advisering over verschillende scenario's. Medewerkers in deze rol zijn zeer goed in staat om ideeën te vertalen naar beleid. Deze medewerker zorgt ervoor dat zijn/haar kennis gedeeld wordt en voor anderen beschikbaar is. De specialistisch adviseur zorgt ervoor dat zijn/haar vakkennis op peil blijft.

Omgevingsbewust:

- Op de hoogte zijn van relevante vakinhoudelijke ontwikkelingen en trends en deze kennis benutten ten behoeve van de eigen organisatie.

Verbinden:

- Zorgdragen voor inhoud en acceptatie van adviezen door vraagstukken/thema's en materie deskundigen, stakeholders en eventueel bestuur samen te brengen.
- Coördineren en inhoudelijk aansturen van het tot stand komen, ontwikkelen en/of afstemmen van (complexe) specialistische adviezen en dit kunnen relateren aan relevante wet- en regelgeving.
- Een complex verhaal in heldere en concrete bewoordingen weergeven.

Bestuurlijke sensitiviteit:

- Zich kunnen verplaatsen in het politieke speelveld en de complexe belangen onderkennen waar stakeholders mee geconfronteerd worden.
- In staat zijn om objectief te kunnen adviseren en bestuurlijke risico's in te schatten.

Integraal (samen)werken:

- In staat zijn om met andere specialisten en/of overheden te komen tot een integraal advies op het vlak van vergunning, toezicht en handhaving.
- Op effectieve wijze (mee)werken aan een gezamenlijk resultaat.
- Het ondersteunen van de casemanager bij de advisering over specialistische vraagstukken.

Verantwoordelijkheid:

- Het nemen en afleggen van verantwoordelijkheid voor eigen adviezen en het kunnen optreden als vertegenwoordiger van de organisatie.
- Integriteit en eerlijkheid tonen in het contact met anderen en heldere afspraken over service, kwaliteit en levering maken.

Stappenplan “inzicht in competentieprofielen”

Toepassing

De stappen om inzicht te krijgen in de competentieprofielen zijn als volgt:

Stap 1: Zelfevaluatie

De organisatie voert tweejaarlijks een zelfevaluatie uit aan de hand van de ‘Score zelfevaluatie’. Hierbij waardeert de organisatie in welke mate zij (al) voldoet aan de nieuwe competentieprofielen. De organisatie bepaalt wie deze waardering (per profiel of voor de zelfevaluatie als geheel) uitvoert. Voor een zo objectief mogelijke score wordt hierin een meer-ogen-principe sterk aanbevolen. De organisatie waardeert de competentieprofielen aan de hand van een beoordelingsschaal. Het is de bedoeling ‘holistisch’¹⁴ te scoren per competentieprofiel. De score wordt onderbouwt met een toelichting aan de hand van een set *hulpvragen*. Dit geeft de organisatie niet alleen inzicht in de stand van zaken, maar ook input voor (door)ontwikkeling ten aanzien van de competentieprofielen en te sturen op verbetering.

Stap 2: Optioneel: Collegiale toetsing

Indien gewenst kan na de zelfevaluatie een collegiale toetsing worden uitgevoerd door een aantal collega-organisaties. Dit is geen verplichting, maar kan de zelfevaluatie verrijken met een kritische externe collegiale blik, helpen spiegelen en de sterke punten en blinde vlekken van de organisatie in beeld brengen. In de collegiale toetsing is ruimte voor halen en brengen, leren van en met elkaar. De ontwikkeling staat centraal en er wordt onderling gesproken over ‘practices’ om van en met elkaar te leren. Dit wordt ondersteund door een aantal hulpvragen. Een collegiale toetsing kan daarmee bijdragen aan het lerend vermogen van de organisatie zelf, maar ook aan het lerend vermogen van organisaties onderling.

Hulpvragen

Om te komen tot een beoordeling van de eigen organisatie in de zelfevaluatie, maar ook om het goede gesprek te voeren met collega-organisatie zijn hulpvragen opgesteld. Deze helpen na te denken over de huidige stand van zaken, de ontwikkeling die al is doorgemaakt en de uitdagingen die nog spelen. Deze hulpvragen worden aangereikt als hulpmiddel, maar zijn niet verplicht. Om de hulpvragen ten behoeve van de zelfevaluatie te beantwoorden kunnen ook de genoemde bronnen in de organisatie worden benut, de ‘harde’ bronnen, maar ook de ‘zachte’ bronnen, zoals geschetst in de inleiding.

Stap 3: Conclusies en actieplan

Op basis van stap 1 en eventueel stap 2 concludeert de organisatie waar zij staat ten aanzien van de competentieprofielen. Wat is de stand van zaken? En wat is het gewenste ontwikkelingsperspectief? Waar kan en wil men als organisatie groeien en door ontwikkelen? Welke input, ideeën en acties komen vanuit de organisatie zelf (top-down en bottom-up) en welke suggesties zijn gedaan in de collegiale toetsing (indien van toepassing)? De organisatie formuleert (indien nodig of gewenst) concrete verbeterstappen en/of ambities in een actieplan voor de volgende periode.

---

¹⁴ Holistisch beoordelen heeft als uitgangspunt dat een adequate prestatie niet is te reduceren is tot een voldoende score op afzonderlijke beoordelingsaspecten; het geheel is meer dan de som van de delen.

Beoordelingsschaal

Om organisaties zichzelf te laten beoordelen en staven, is een beoordelingsschaal ontwikkeld, afgeleid van een beoordelingsschaal die Berkeley hanteert. Deze schaal is een soort meetlat en helpt houvast te geven in de zelfevaluatie ('waar staan we als organisatie?') en eventueel bij de collegiale toetsing.

- Niveau 1 (onvoldoende): De organisatie voldoet op cruciale onderdelen niet aan de beschrijving in het competentieprofiel. Belangrijke verbeteringen op meerdere gebieden zijn nodig.
- Niveau 2 (verbetering nodig): De organisatie voldoet niet continu of niet op alle onderdelen aan de beschrijving in het competentieprofiel. Op één of enkele onderdelen is verbetering of aanvulling nodig.
- Niveau 3 (voldoet aan de verwachtingen): De organisatie voldoet in grote lijnen aan de beschrijving in het competentieprofiel. De organisatie voldoet gemiddeld genomen aan de gestelde verwachtingen maar er is nog serieuze verbetering mogelijk en gewenst.
- Niveau 4 (overtreft verwachtingen): De organisatie voldoet volledig aan de beschrijving in het competentieprofiel en overtreft op onderdelen de verwachtingen.
- Niveau 5 (uitzonderlijk): De organisatie voldoet ruimschoots aan de beschrijving in het competentieprofiel en overtreft deze op meerdere onderdelen. De organisatie levert uitzonderlijke prestaties en overtreft de verwachtingen op meerdere onderdelen.

STAP 1: HULPVragen ZELFEVALUATIE: KOMEN TOT EEN SCORE T.A.V. DE COMPETENTIEPROFIELEN

Deze hulpvragen kun je per competentieprofiel doornemen en kan gebruikt worden als onderbouwing van de 'score zelfevaluatie'.

Hulpvragen	Ruimte voor aantekeningen
Hoeveel mensen vervullen een rol in het betreffende competentieprofiel en hoe zijn zij georganiseerd (beschrijf de situatie in jullie organisatie)?	
Waar komt de organisatie vandaan m.b.t. de ontwikkeling van de competenties in de competentieprofielen? Op welke wijze wordt gewerkt aan het (beter) voldoen aan de competentieprofielen en daar aandacht aan besteed?	
In welke mate voldoen medewerkers (samen) aantoonbaar aan het competentieprofiel? Wat voldoet (nog niet)? Waaruit blijkt dit?	
Op welke manier worden medewerkers ondersteund door de organisatie om (beter) te voldoen aan het competentieprofiel?	
Indien individuele medewerkers niet of onvoldoende voldoen, (hoe) wordt dit opgevangen/gecompenseerd door de rest van de organisatie? Hoe erg is het dat (nog) niet wordt voldaan aan het competentieprofiel? En in welke mate is dit verder te ontwikkelen?	
Wat zijn nog uitdagingen ten aanzien van het betreffende competentieprofiel (organisatie, team, medewerkers)?	
Wat maakt je als organisatie trots, specifiek met betrekking tot het betreffende competentieprofiel? Wat zijn sterke punten? Wat kunnen andere organisaties van je leren?	
Wat is de ambitie m.b.t. het betreffende competentieprofiel? Waar wil de organisatie, het team en waar willen de medewerkers naartoe groeien/in de komende periode aan werken?	
Welke zaken dienen aangepakt te worden voor het betreffende competentieprofiel? Waar heb je als organisatie last van? Welke verbeteracties zijn nodig of wenselijk?	

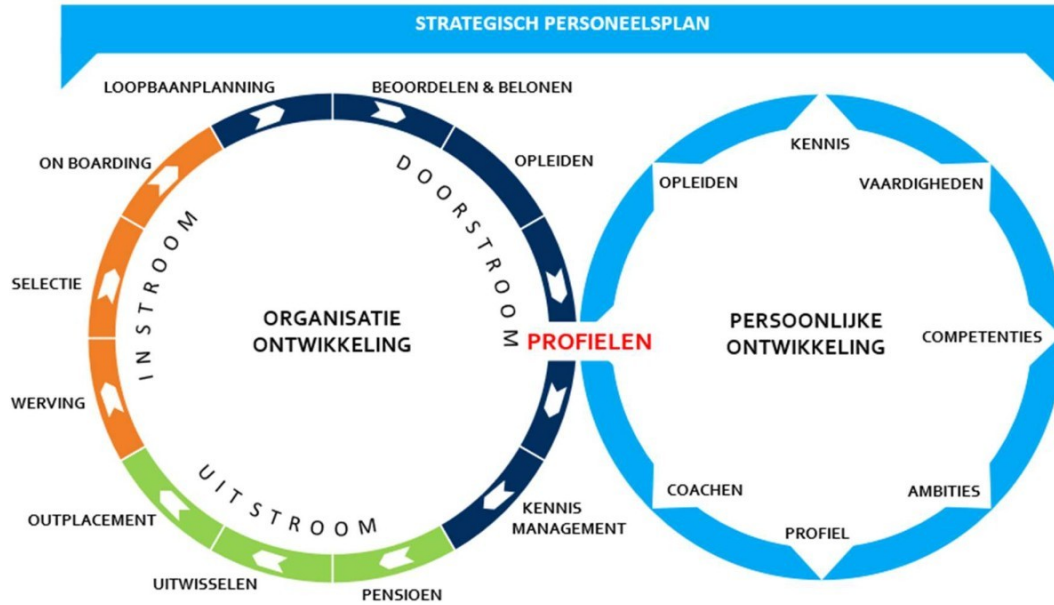
STAP 2 (OPTIONEEL): COLLEGIALE TOETSING: HULPVragen ALS LEIDRAAD VOOR HET GOEDE GESPREK

Hulpvragen	Ruimte voor aantekeningen
Wat valt op in de zelfevaluatie? Welke vragen leven er (nog)? Wat is (nog) onvoldoende duidelijk?	
In gesprek: Hoe komt ieder tot een beoordeling/score? Welke punten zijn daarin leidend?	
Wat betekenen de uitkomsten van de zelfevaluatie voor de organisatie? Hoe gaat/wil men ermee verder?	
Op welke wijze wil men werken aan het (beter) voldoen aan de competentieprofielen?	
Wat kunnen andere organisaties hier leren / 'halen'? Waar ben je trots op en waarom?	
Wat vind je moeilijk? Wat gaat nog niet zo goed? Waar zit jullie grootste uitdaging? Wat kunnen andere organisaties hier 'brengen'?	
... (ruimte voor eigen invulling/aanvulling)	

STAP 3: CONCLUSIES EN ACTIEPLAN

Hulpvragen	Ruimte voor aantekeningen
Conclusies	
Waar staan wij ten aanzien van de competentieprofielen? Wat is de stand van zaken?	
Wat gaat goed ten aanzien van de verschillende competentieprofielen?	
Wat kan/moet beter ten aanzien van de verschillende competentieprofielen?	
Waar kunnen, willen of moeten wij naartoe groeien? En wat is onze ambitie? Waar willen wij in de komende periode aan werken?	
Welke concrete verbeteractie of welke doorontwikkeling is nodig of wenselijk (per competentieprofiel of meer overkoepelend)?	
Actieplan	
Wat gaan we als organisatie de komende twee jaar concreet oppakken? (formuleer dit zo SMART mogelijk per competentieprofiel)	

Het verdient aanbeveling dat de ontwikkeling van de individuele medewerkers onderdeel uitmaakt van een strategische personeelsplanning. In onderstaande schema is aangegeven wat daarin de samenhang is tussen de organisatieontwikkeling en de persoonlijke ontwikkeling.

Bijlage1 Overige begrippen en definities

Bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet

[wetten.nl - Regeling - Omgevingswet - BWBR0037885 \(overheid.nl\)](#)

Bijlage I. bij artikel 1.1 van het Omgevingsbesluit (begrippen) [wetten.nl - Regeling - Omgevingsbesluit - BWBR0041278 \(overheid.nl\)](#)

Bijlage I. bij artikel 1.1 van besluit activiteiten leefomgeving (begrippen) [wetten.nl - Regeling - Besluit activiteiten leefomgeving - BWBR0041330 \(overheid.nl\)](#)

Bijlage I. bij artikel 1.1 van het besluit kwaliteit leefomgeving (begrippen) [wetten.nl - Regeling - Besluit kwaliteit leefomgeving - BWBR0041313 \(overheid.nl\)](#)

Bijlage 2 Historie kwaliteitscriteria

- 2005 Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer
- 2009 KPMG Versie 1.0 (opdrachtgever VROM)
  - Kritische massa, Procescriteria (BIG 8), inh. kwaliteit en prioriteiten
- 2012 Arena Versie 2.1 (opdracht IenM)
  - Actualisatie en toevoeging van deskundigheidsgebieden
- 2013 Oprichting omgevingsdiensten
  - (Slimmer organiseren van VTH omgevingsrecht => met meer kwaliteit)
- 2015 Eerste modelverordening kwaliteit VTH omgevingsrecht (VNG en IPO)
- 2019 Aanpassing modelverordening en de kwaliteitscriteria (juridisch)Ow
- 2022 Herziening deel B en toevoeging competentieprofielen
- 2025 Geactualiseerde KC versie 3.0

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen